

NOMASCUS

ZOO JIHLAVA

ZOO
JIHLAVA

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2022

THE ANNUAL REPORT

ZOO JIHLAVA

Zoologická zahrada Jihlava,
příspěvková organizace
Březinovy sady 5642/10
586 01 Jihlava
Czech Republic

Právní forma příspěvková organizace
IČO 00404454
DIČ CZ00404454
Telefon +420 565 596 999
E-mail info@zoojihlava.cz
www www.zoojihlava.cz
Název Zoologická zahrada Jihlava,
příspěvková organizace
Sídlo Březinovy sady 5642/10
586 01 Jihlava
Česká republika

Zřizovatel Statutární město Jihlava
Sídlo Masarykovo náměstí č. 1
586 01 Jihlava
IČO 00286010

Jihlava

Primátorka města MgA. Karolína Koubová (do 23. 10. 2022)
Primátor města Mgr. Petr Ryška (od 24. 10. 2022)

Statutární zástupce zoo
Ředitel Ing. Jan Vašák

Zoo Jihlava je členem
Zoo Jihlava is a Member of

Fotografie na obálce:
pekari Wagnerův (*Catagonus wagneri*)
Foto: Simona Kubičková

VÝROČNÍ ZPRÁVA
THE ANNUAL REPORT

2022

labut černá (*Cygnus atratus*)

Úvodní slovo ředitele / Director's opening words	4
Hospodaření a ekonomická činnost / Financial report	6
Státní dotace Ministerstva životního prostředí ČR program „Příspěvek zoologickým zahradám“ Funds from the state budget granted by the Ministry of the environment of the Czech Republic, the financial scheme to support licensed zoological gardens	9
Personální obsazení / Staff	10
Pracovní výročí / Employment anniversary	11
Akce pořádané pro veřejnost / Visitor events	12
Centrum environmentální výchovy PodpoVRCH / “PodpoVRCH” environmental education centre	13
Kdyby ryby / Which fish	16
Pod křídla – symbolická adopce zvířat v Zoo Jihlava / Under the wings: symbolic animal adoption in Jihlava Zoo	18
Marketing v roce 2022 / Marketing in 2022	24
Spolupráce se sdělovacími prostředky / Cooperation with the media	26
Nové jmenovky zvířat / New animal nameplates	27
Chovatelská činnost / Animal management	28
První rok klokanů horských (<i>Osphranter robustus robustus</i>) v jihlavské zoo Year 1 in Jihlava Zoo for the eastern wallaroo (<i>Osphranter robustus robustus</i>)	36
Chov křečků velkých v Zoo Jihlava / the malagasy giant rat at Jihlava Zoo	37
Chov a odchov vari červeného (<i>Varecia rubra</i>) v Zoo Jihlava / Keeping and rearing red ruffed lemurs (<i>Varecia rubra</i>) in Jihlava Zoo	38
Pekariové Wagnerovi v Zoo Jihlava / The Chacoan peccary at Jihlava Zoo	39
Prasata visajanská v Zoo Jihlava / The Negros warty pig at Jihlava Zoo	40
Léčba osteomyelitidy hřiběte zebry Burchellovy / A young Burchell's zebra treated for osteomyelitis	41
Účast na konferencích a zasedáních odborných komisí UCSZOO Participation in conferences and UCSZOO specialist committee meetings	42
Spolupráce Zoo Jihlava na vědeckovýzkumné činnosti / Co-operation on science and research activities	43
Výstavba a údržba / Capital development and maintenance	48
Zahradnická činnost / Horticulture	50
Fotosoutěž „Z očí do očí“ / Photo competition: “Eye to eye”	52

ÚVODNÍ SLOVO ŘEDITELE DIRECTOR'S OPENING WORDS

Ing. Jan Vašák
ředitel / Director

Vážení kolegové, přátelé a příznivci jihlavské zoologické zahrady, hodnocení roku 2022 je, i přes konečné dobré výsledky, poněkud rozporné. Hned na začátku bych rád zmínil překonání historického návštěvníckého rekordu z roku 2019, našimi branami prošlo v roce 2022 celkem 353 642 návštěvníků. Své úvodní slovo si dovoluji začít tentokrát poněkud netradičně, vlastně ve stejně netradičním duchu, jak se tento rok odvíjel i v širších perspektívách.

Z mojí pozice mi určitě nepřísluší hodnotit mezinárodní situaci, nicméně malou odbočku musím zmínit. Mezinárodní situaci, která vznikla po 24. únoru 2022 a která je zcela bezprecedentní pro nás všechny, kteří jsme si zvykli na náš stav bezpečí a blahobytu.

Jeví se mi tak trochu nemorální zabývat se finančními dopady na chod naší nevelké zoologické zahrady na pozadí nejrozsáhlejšího válečného konfliktu na území Evropy od konce II. světové války. A tak zatímco v místech, kam by se dalo dojet autem za jeden den, umírají ve zbytečné válce desetitisíce nevinných lidí, mně v této situaci přísluší hodnotit finanční dopady a následná rizika pramenící z nastalé situace. Jedním z důsledků tohoto konfliktu v českém prostředí je krach banky Sberbank CZ, u které jsme měli deponované naše finanční prostředky. Jednalo se o celkovou částku více než 17 mil. Kč, načež po vyplacení zákonného pojistného zůstává v této bance ještě asi 14,5 mil. Kč. Dá se říct, že ač rok 2021 dopadl velmi dobrým hospodářským výsledkem, byli jsme na začátku roku 2022 v situaci, která se podobala začátku roku 2021. Ještě před kolapsem internetového bankovníctví se nám podařilo převést částku umožňující přežít 2 měsíce. Mezitím jsme vyjednali se zřizovatelem poskytnutí celého ročního příspěvku najednou, abychom se neocitli v platební neschopnosti. Po konzultaci se zřizovatelem jsme také od dubna navýšili vstupné a parkovné, abychom nastalou ztrátu alespoň částečně mohli sanovat. Nejedná se o velké navýšení, po předchozím vstupném, které činilo 80 Kč pro dítě a 130 Kč na dospělé osobu, jsme zvýšili vstup v obou případech o 20 Kč, tedy na 100 Kč respektive 150 Kč. Stále se jedná oproti většině zoologických zahrad o vstupné, které je velmi nízké. Díky tomuto kroku a zároveň rekordnímu počtu návštěvníků se nám už podruhé v takovéto nepříjemné situaci podařilo finance velmi dobře zkonsolidovat. Protože jsme na začátku roku neměli alokované dostatečné finanční zdroje, ze začátku roku jsme tak omezili všechny zbytečné výdaje. Po prázdninách se tak finanční situace značně zlepšila, ale akce, které jsme měli naplánované, už byl v tomto termínu problém realizovat z důvodu nedostatečné kapacity dodavatelů. I to byl nakonec důvod, že jsme skončili v rekordním přebytku hospodářského výsledku, celkem 8 mil. Kč. Abych zkompletoval důsledky výše zmíněné války pro naši zoologickou zahradu, tak dalším zásadním omezením je skokové zdražení energií, které je pro naši malou zoo s řadou vytápěných pavilonů a expozic tvrdou ranou do rozpočtu.

Podzim roku 2022 byl taktéž ve znamení komunálních voleb. To je samozřejmě událost, která se nás, jako příspěvkové organizace statutárního města, týká. Zde si nemyslím, že by došlo k zásadní změně postoje města vůči zoologické zahradě jako takové, troufám si tvrdit, že podpora zoo jde napříč celým politickým spektrem. Komunální volby nám ale také způsobily jednu zásadní změnu v naší struktuře, kdy naše dlouholetá vedoucí ekonomického oddělení a zástupkyně ředitele, Hana Krejčová, nastoupila na místo starostky městyse Kamenice. Protože se jedná o uvolněnou funkci, tak jsme do pozice vedoucí ekonomického oddělení posunuli naši hlavní účetní Evu Hyršovou a pozici zástupkyně ředitele zastává po odchodu Hany Krejčové Pavla Jarošová, která zároveň zůstává i v pozici vedoucí vzdělávacího oddělení.

Po výčtu nepříjemností a problémů se tak konečně dostávám k oboru, který je mi nejbližší, kterým je chov a prezentace zvířat. V roce 2022 se nám poprvé podařilo rozmnožit a odchovat pekari Wagnerovy, které chováme v různých obměnách v naší zoo už od roku 2014. Současná

zvířata pochází z Tierparku Berlín, dlužno dodat, že u samice šlo o její první porod v devíti letech, což pro nás bylo milým překvapením. Dalším významným počinem, k němuž došlo poprvé, byl úspěšný odchov prasat visajanských. Je tu i řada méně nápadných druhů, které se daří odchovávat víceméně pravidelně a které pak podvědomě bereme, mnohdy neoprávněně, jako něco samozřejmého. Ale nejsou to jenom úspěchy. Poté, co jsme doplnili naši dvojici tuleních samic o mladého samce, došlo u obou k náhlým úhynům. Vzhledem k opakovaným problémům u tohoto druhu, které se ale zjevně projevují až po letech jejich chovu u nás, jsme se rozhodli chov tuleňů obecných v Jihlavě ukončit. V roce 2023 tak tento zajímavý druh z naší kolekce zmizí.

Dlužno dodat, že problémy se nám bohužel začínají projevovat i ve správě areálu zoo. Řada budov je bohužel v nevyhovujícím stavu, co se týká energetické udržitelnosti. Byť se postupně snažíme tyto problémy řešit, tak energetická krize nám je katalyzuje. Budeme samozřejmě pokračovat, ale byla-li to doposud cesta náročná, pak se nám teď ještě ztěžuje. Bohužel se také začíná projevovat masivní použití dřeva v celém novém areálu projektu „Zoo pěti kontinentů“. Jednak je dřevo použito hojně v exteriérech, ale mnohdy se bohužel jedná o nosné konstrukce, na které jsou často kotveny další technologie, které mají být dlouhodobé a mnohdy jsou velmi drahé. A zdá se, že v některých případech je dřevo použito zcela nevhodně, kdy v kontaktu se zemí nebo dokonce zalité do betonu, začíná silně degradovat. Řešení zmíněných problémů za akceptovatelných finančních podmínek bude bohužel v nejbližších letech velkou výzvou. Jsem tak rád, že se i po covidovém a „sberbankovém“ odkládání podařilo dokončit střechu pavilonu „Escondido“ do té míry, že nám do něj neteče a že nám z něj zbytečně neletí teplo. Prozatím nejsme ve stadiu, kdy bychom mohli na terasu zase pustit návštěvníky, ale to se snad podaří v následujícím roce. Dá se říct, že celková údržba areálu už přesahuje naše vlastní možnosti, ale na druhou stranu se podařilo navázat dobré kontakty v rámci placených praxí učňů ze středních stavebních škol z oborů malíř, natěrač, zedník, obkladač, klempíř, tesař a truhlář. I to je významná pomoc v naší práci.

Zoologická zahrada Jihlava je dlouhodobě nejvyhledávanějším turistickým cílem na Vysočině. Naplňuje řadu funkcí od ochrany přírody až po vzdělávání. Jako taková je pak z mého pohledu také významnou kulturní institucí přesahující hranice města Jihlava a také kraje Vysočina a troufám si jí, i přes zmíněné problémy, označit za výkladní skříň města.

Kromě zaměstnanců a jejich obětavé práce je potřeba vyzdvihnout zcela zásadní podporu zřizovatele, statutárního města Jihlavy, velmi si vážím přístupu nadřízeného odboru, tedy odboru školství, kultury a tělovýchovy. Významná je podpora Kraje Vysočina a Ministerstva životního prostředí. Děk patří také všem sponzorům a adoptivním rodičům. Nesmím zapomenout na bezproblémové nájemce a dodavatele, ale také na poctivé úředníky a zástupce médií a samozřejmě všem dalším, kteří si to zaslouží, a já je ve výčtu nezmiňuji.

Doufám, že výroční zpráva za rok 2022 pro Vás bude užitečným průvodcem naší zoo za toto období.

SUMMARY:

Dear colleagues, friends and supporters of Jihlava Zoo, Despite the final good results, reflecting on the year 2022 is somewhat challenging to do. At the outset, I would like to mention the breaking of the historical visitor record from 2019, with a total of 353,642 visitors passing through the zoo's gates in 2022. This time I will start my opening address in a somewhat unconventional way – in fact, it will be the same unconventional spirit as how 2022 unfolded in broader perspectives. While it is certainly not my place to assess the international situation from where I stand, I do have to mention something that affects things around me – the international situation that arose after 24 February 2022, one that is quite unprecedented for all of us who have become used to living our lives in the state of security and prosperity. It seems to me a bit out of morals to discuss the financial impacts our small zoo faces against the backdrop of what is the most extensive armed conflict in Europe since the end of World War II. And so, while tens of thousands of innocent people are dying in an unnecessary war in places that could be reached by car in a day, it falls to me in this situation to assess the financial implications and subsequent risks of the situation. One of the consequences of this clash in the Czech setting is the collapse of Sberbank CZ, where the zoo had deposited its funds. This amounted to a total of more than CZK 17 million, whereupon, after the payment of the statutory insurance premium, about CZK 14.5 million remains in this bank. It could be said that although 2021 turned out to be a very good year in terms of finances, at the beginning of 2022 the zoo was in a situation similar to what was going on in early 2021. Even before the online banking services collapsed, the zoo managed to transfer an amount that allowed it to survive for 2 months. In the meantime, the zoo's founder agreed to provide the entire annual co-funding amount at once so that the zoo would not find itself insolvent. After consultations with the founder, the entrance and parking fees were also increased from April so that we could at least partially compensate for the loss. It was not any extensive increase; after the previous entrance fee, which was 80 CZK per child and 130 CZK per adult, the fee increased by 20 CZK in both cases, i.e. to 100 CZK and 150 CZK, respectively, which is still very low amount compared to most zoos. Thanks to this move and the record number of visitors, the zoo has managed to consolidate its finances very well in a plight like this which happened for the second time in a row. As the zoo did not have sufficient financial resources allocated at the beginning of the year, we had to cut all and any unnecessary expenditures. After the summer vacations, the financial situation improved considerably, but the events that had been scheduled were now difficult to implement due to the insufficient capacity of suppliers. This was also the reason why the zoo's year ended with a record surplus of CZK 8 million in total. To make the list of the consequences of the war for our zoo complete, the skyrocketing price of utilities is another major constraint and a hard blow to the budget of a small zoo like this with its many heated animal houses and exhibits. The autumn of 2022 was also marked by local elections. This is, of course, an event that concerns the zoo as an organisation controlled and co-funded by a statutory city. From this perspective, I do not think there was any fundamental change in the city's attitude towards the zoo as such; I dare say that support for the zoo goes across the political spectrum. However, the municipal elections also caused one major change in our structure, when our long-time Head of the Financial Department and Deputy Director, Hana Krejčová, started her mayor's duty in the nearby town of Kamenice. As this is a full-time job, the zoo's chief accountant Eva Hyršová was moved to Hana's position and Pavla Jarošová, who also remains to be active as the Head of Education, is now the Deputy Director. After the (non-exhaustive!) list of daily business issues, I finally get to the field that is closest to me, which is managing and presenting animal species. In 2022, we managed to

breed and rear, for the first time ever, the Chacoan peccary – a species kept in Jihlava from 2014 whatever updates occurred in the stock. The current animals come from Tierpark Berlin; it should be mentioned that the female gave birth for the first time at the age of nine, which was unexpected, but still a welcoming achievement for everyone, in addition to another one, which occurred for the first time as well and involved Negros warty pigs bred and reared with success. There are also a number of less distinctive species that manage to breed more or less regularly and which we then subconsciously take, often unjustifiably, for granted. But it is not just about success. After we added a young male to our pair of female seals, both of the females died suddenly. Due to repeated problems with this species, which however are clearly observed after years of keeping the species in the zoo, we have decided to stop keeping the harbour seal in Jihlava; this attractive animal will disappear from our collection in 2023.

It should be added that problems are unfortunately beginning to manifest themselves in terms of the management of the zoo grounds as many buildings are in a dissatisfactory condition with respect to energy sustainability. Although we are gradually trying to tackle these, the energy crisis is a catalyst. We are going to continue, of course, but if it has been a difficult journey so far, it is now even more challenging. Unfortunately, the massive use of wood throughout the new Zoo of Five Continents complex is also beginning to show its consequences. For one thing, wood is used extensively outdoors, but this commonly involves load-bearing structures to which other technologies are often anchored that are intended to be long-lasting and are often very expensive. And it seems that in some cases the wood had been used quite inappropriately; it begins to degrade severely when in contact with the ground or even embedded in concrete. Addressing problems like these under acceptable financial conditions will be a major challenge in the coming years. Having said that, I feel so happy that even after drawbacks, such as the case of Covid and Sberbank, we managed to finish the roof of the Escondido House to the point that it does not leak and heat does not flow out from it uselessly. For the time being, we are not at the stage where we can let visitors back onto the terrace, but hopefully, that will happen in the coming year. It can be said that the overall maintenance of the premises is already beyond the in-house capabilities, but on the other hand, we have managed to establish good contacts with secondary vocational construction schools, using their students in painting and decorating, bricklaying and tile-laying, plumbing and woodworking as part of paid internships. This is also an important help in our work.

The zoo in Jihlava has been, in the long term, the most popular tourist destination in the Czech-Moravian Highlands, performing a range of duties from conservation to education. As such, I also see it as a notable cultural institution extending beyond the borders of the city of Jihlava and the Vysočina Region, and I dare to call it, despite the problems mentioned above, the showcase of the city.

While staff members and their hard-working efforts must be definitely applauded, there is also the absolutely essential support from the founder – the Statutory City of Jihlava – which needs to be highlighted, and I also very much appreciate the approach of the zoo's superior department, the Department of Education, Culture and Sports. The significant assistance received from the Vysočina Region Authority and the Ministry for the Environment was also more than helpful. Thanks also go to all of the donors and animal fosters. I must not miss the trouble-free tenants and contractors, as well as the diligent civil servants and media staff and of course all the others who deserve thanks and I have not mentioned them in the list.

I hope that the 2022 Annual Report will be a useful guide to what our zoo has experienced during the period.

HOSPODAŘENÍ A EKONOMICKÁ ČINNOST

FINANCIAL REPORT

Bc. Eva Hyršová
vedoucí ekonomického odd.
Head of Finances Dpt.

DOTACE, PŘÍSPĚVKY A DARY

Zoologická zahrada Jihlava obdržela na rok 2022 od svého zřizovatele, kterým je statutární město Jihlava, provozní příspěvek v celkové výši 21 200 000 Kč a účelový příspěvek z Ekofondu ve výši 70.000 Kč, který byl určen na realizaci projektu „Jihlava vzdělává přírodu“.

Dalšími cizími zdroji financování činnosti zoo byla dotace Ministerstva životního prostředí ČR ve výši 842 032 Kč určená na úhradu nákladů na krmiva spojených s chovem ohrožených druhů světové fauny, na úhradu nákladů souvisejících s chovem zvláště chráněných druhů živočichů, vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat a na realizaci projektu v rámci ekologické výchovy a vzdělávání.

V oblasti financování nákladů spojených s vytvářením pracovních míst veřejně prospěšných prací a společensky účelných pracovních míst získala zoo účelovou dotaci od Úřadu práce Jihlava ve výši 931 468 Kč.

Do rezervního fondu přispěli zoologické zahradě dárci v rámci projektu symbolická adopce zvířat v zoo celkem 1 551 742,39 Kč, prostřednictvím veřejné sbírky 209 008,63 Kč a od anonymních dárců získala zoo prostředky ve výši 117 241 Kč.

Kraj Vysočina poskytl neinvestiční dotaci ve výši 500 000 Kč na výměnu rákosové krytiny na objektu v Africké vesnici Matongo.

VÝNOSY

Celkové výnosy dosáhly výše 77 984 419,57 Kč, z toho 14 871 251,94 Kč činí celkové výnosy z doplňkové činnosti. Z výnosů v hlavní činnosti tvoří největší podíl tržby ze vstupného, které byly 38 499 599,38 Kč. V doplňkové činnosti patří mezi nejvyšší výnosy tržby z parkovného 4 472 712,96 Kč, tržby z pronájmů 3 957 846,61 Kč a tržby z prodeje zboží 4 568 238,53 Kč.

NÁKLADY

Celkové náklady dosáhly výše 69 934 712,26 Kč, z toho 8 858 088,79 Kč jsou náklady na doplňkovou činnost.

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK

HV hlavní činnost - zisk	2 036 544,16 Kč
HV - doplňková činnost - zisk	7 011 253,15 Kč
HV celkem	9 047 797,31 Kč
Daň z příjmu	998 090 Kč
HV po zdanění	8 049 707,31 Kč

INVESTICE

Stavby

Výstavba ubikace pro malé antilopy, v letošním roce proinvestováno bylo 705 434,44 Kč. Celkové náklady na stavbu dosáhly výše 1 906 305,44 Kč.

Movitý majetek

Plynový sporák	58 103 Kč
Kontejner	56 900 Kč

ÚDAJE O MAJETKU

DLOUHODOBÝ MAJETEK VE VLASTNICTVÍ ZŘIZOVATELE SVĚŘENÝ K HOSPODAŘENÍ

Druh majetku	SÚ	Stav k 1. 1.	Nově pořízeno		Vyřazeno	Stav k 31. 12.
			Koupí	Předáním od zřiz.		
Dlouhodobý nehmotný	013	324 272,16	0,00	0,00	0,00	324 272,16
Drobný nehmotný	018	409 854,11	25 120,00	0,00	0,00	434 974,11
Dlouhodobý hmotný	021	194 742 132,08	0,00	0,00	0,00	194 742 132,08
Dlouhodobý hmotný	022	12 907 301,05	115 003	0,00	99 000,00	12 923 304,05
Drobný hmotný	028	11 489 608,87	525 432,90	0,00	363 473,26	11 691 668,51
Dlouhodobý hmotný	031	16 179 930,00	0,00	0,00	0,00	16 179 930,00

DLOUHODOBÝ MAJETEK VE VLASTNICTVÍ ZOO

Druh majetku	SÚ	Stav k 1. 1.	Nově pořízeno		Vyřazeno	Stav k 31. 12.
			Z dotací	Z darů		
Drobný hmotný	028	40 100,00	0,00	0,00	33 600	6 500

DOPLŇKOVÁ ČINNOST

PROVOZOVÁNÍ PARKOVIŠTĚ

Od 1. 4. došlo ke zvýšení poplatku za využití parkovacího místa, nové sazby byly stanoveny na 100 Kč za celodenní stání osobního automobilu a 250 Kč za autobus. Celková tržba 4 472 712,96 Kč v porovnání s rokem 2021 vzrostla o 2 055 111,14 Kč.

Celkový počet parkujících byl 56 040 osobních automobilů a 449 autobusů. Kapacita parkoviště je nedostačující. Mimo sezónu zejména o víkendech a v období květen – srpen jsou prakticky denně auta odkláněna na jiné parkovací plochy ve městě.

PRONÁJEM PROSTOR

Tržby z nájemného ve výši 3 957 846,61 Kč byly v porovnání s předcházejícím rokem vyšší o 216 685,93 Kč.

PRODEJ ZBOŽÍ

Tržby z prodeje zboží dosáhly výše 4 568 238,53 Kč. V porovnání s předcházejícím rokem došlo k meziročnímu poklesu o 9 636,79 Kč.

Tržby z prodeje zboží v obchodě se suvenýry a prostřednictvím e-shopu byly ve výši 3 002 934,54 Kč. Tržba z krmných automatů umístěných u expozice ovcí a koz byla ve výši 461 466,94 Kč.

Prostřednictvím e-shopu bylo uskutečněno celkem 1 228 nákupů, v porovnání s předcházejícím rokem došlo k poklesu o 343 nákupů. Nejednalo se pouze o zboží, ale také o koupi permanentních vstupenek, zážitkových programů a příspěvků v rámci projektu Symbolická adopce zvířat.

PRODEJ ZVÍŘAT

Jedná se o prodej zvířat fyzickým a právnickým osobám jiným než jsou zoologické zahrady. Mezi nejvíce obchodovatelné druhy patří tradičně plazi, drobní savci, ptáci a hospodářská zvířata (ovce valašské, kozy kamerunské). Tržby z prodeje zvířat dosáhly výše 219 252,10 Kč.

REKLAMNÍ ČINNOST

V této oblasti jde o výnosy za poskytnutí prostor pro reklamu jednak významným partnerům a dále ostatním subjektům, kteří mají zájem o pronájem reklamních ploch. Celkový výnos z reklamy byl 585 028,51 Kč.

TRANSPORT ZVÍŘAT

V rámci této služby poskytované zoologickým zahradám bylo dosaženo tržeb ve výši 541 699,75 Kč, v porovnání s rokem 2021 došlo k nárůstu o 89 670,79 Kč

OSTATNÍ VÝNOSY

Dalšími výnosy byly služby k nájům (energie) ve výši 347 921,36 Kč a poštovné z objednávek z e-shopu ve výši 36 274,03 Kč.

ZAMĚSTNANCI

Celkový fyzický počet zaměstnanců k 31. 12.	67,00
Průměrný přepočtený počet zaměstnanců za rok	61,91
Průměrný měsíční hrubý plat v Kč	30 500

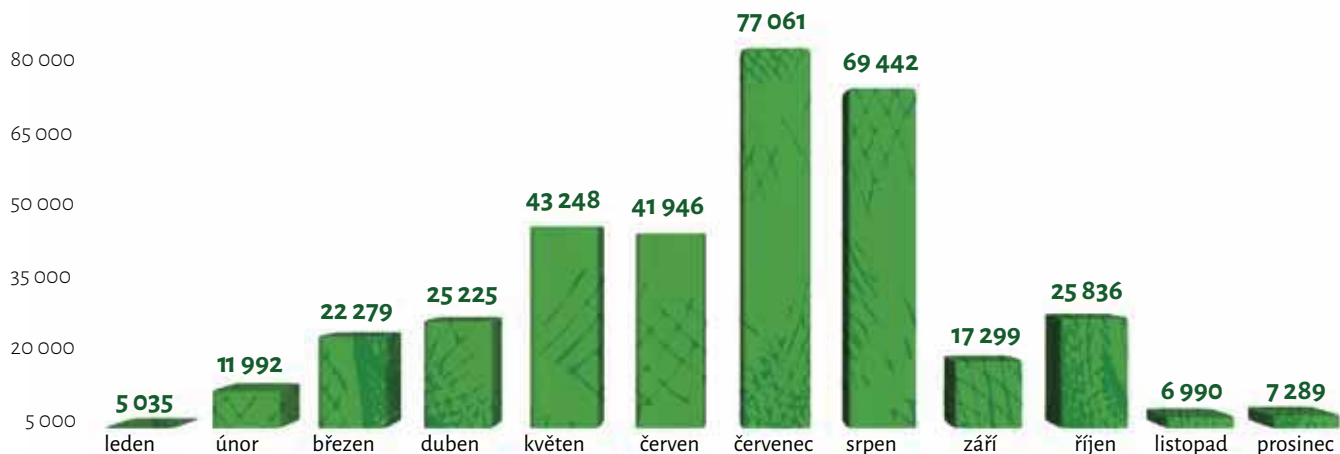
NÁVŠTĚVNOST

Bylo dosaženo nového rekordu. Zoologickou zahradou prošlo celkem 353 642 návštěvníků.

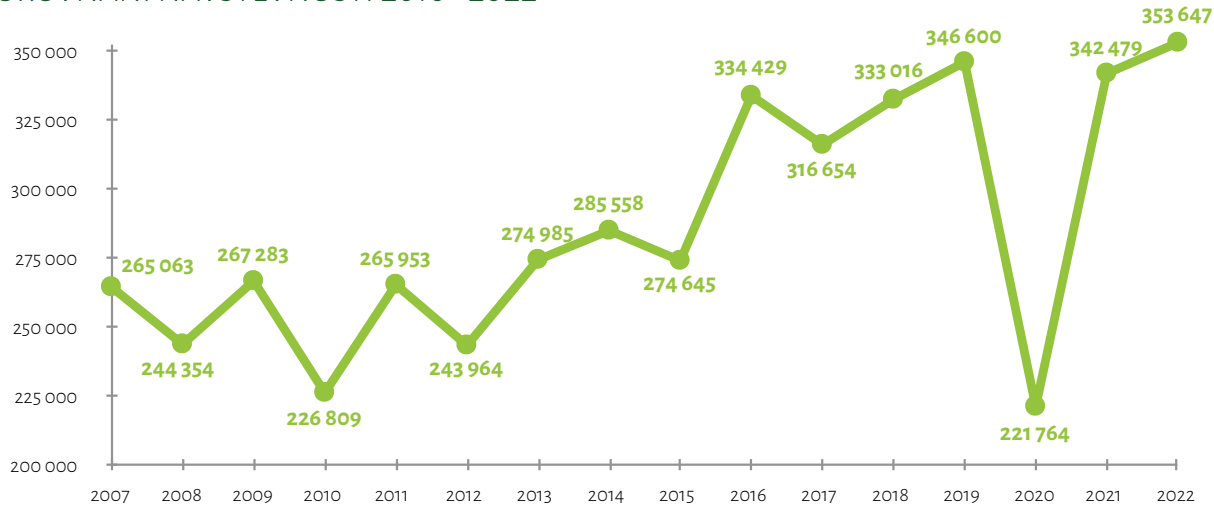

japonský parčík Hokkaidó

MĚSÍČNÍ NÁVŠTĚVNOST V ROCE 2022

POROVNÁNÍ NÁVŠTĚVNOSTI 2010–2022

SUMMARY

To cover the operational expenditure in 2022, Jihlava Zoo received funds from the following entities:

Statutory City of Jihlava (Founder)	21,270,000.00 CZK
The Ministry of the Environment of the Czech Republic	842,032.00 CZK
Jihlava Labour Office	931,468.00 CZK
Total	23,043,500.00 CZK

Total income amounted to 77,984,419.57 CZK. Of this, admission fees amounted to 38,499,599.38 CZK.

The total expenditure was 69,934,712.26 CZK.

The overall operating result (after taxation) was a profit of 8,049,707.31 CZK.

As at 31–12–2022, the zoo had 67 individual employees on record.

The zoo grounds received a total of 353,647 visitors.

STÁTNÍ DOTACE MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR PROGRAM „PŘÍSPĚVEK ZOOLOGICKÝM ZAHRADÁM“ FUNDS FROM THE STATE BUDGET GRANTED BY THE MINISTRY OF THE ENVIRONMENT OF THE CZECH REPUBLIC, THE FINANCIAL SCHEME TO SUPPORT LICENSED ZOOLOGICAL GARDENS

Bc. Eva Hyršová
vedoucí ekonomického odd.
Head of Finances Dpt.

Dotace ve výši 842 032 Kč byla v průběhu roku 2022 průběžně čerpána na vymezené účely. Peněžní prostředky určené na chov ohrožených druhů světové fauny v českých zoologických zahradách ve výši 731 143 Kč byly využity v celkové výši, stejně tak prostředky určené na zapojení českých zoologických zahrad do systému ochrany přírody České republiky ve výši 110 889 Kč byly použity v plné výši.

Ministerstvo životního prostředí

CELKOVÁ REKAPITULACE

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
842 032,00	210 630,37	1 053 151,85
80 %	20 %	100 %

ROZPIS PODLE JEDNOTLIVÝCH DOTAČNÍCH TITULŮ

1. CHOV OHROŽENÝCH DRUHŮ SVĚTOVÉ FAUNY V ČESKÝCH ZOOLOGICKÝCH ZAHRADÁCH

bod 1.1. Chov ohrožených druhů světové fauny chráněných podle zvláštního právního předpisu

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
731 143,00	182 786,00	913 929,00
80 %	20 %	100 %

2. ZAPOJENÍ ČESKÝCH ZOOLOGICKÝCH ZAHRAD DO SYSTÉMU OCHRANY PŘÍRODY ČESKÉ REPUBLIKY

bod 2.2 Chov zvláště chráněných druhů živočichů podle zvláštního právního předpisu a zapojení zoologické zahrady do záchranných programů těchto druhů

bod 2.3 Chov vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat za účelem záchrany jejich jedinečného genofondu

bod 2.5 Realizace vzdělávacích programů a zapojení do vzdělávání veřejnosti a osvěty v oblasti ochrany přírody, především ve smyslu Úmluvy o biologické rozmanitosti, a s tím související publikační činnost

jarní zoo láká i flórou

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
bod 2.2		
28 379,00	7 095,00	35 474,00
bod 2.3		
4 110,00	1 028,00	5 138,00
bod 2.5		
78 400	19 600	98 000
CELKEM dotační titul 2		
110 889	27 722	138 612
80 %	20 %	100 %

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ STAFF

EKONOMICKÉ ODDĚLENÍ

VEDOUČÍ / HEAD: Bc. Krejčová Hana (do 24. 10. 2022),
Bc. Hyršová Eva od (1. 11. 2022)
Douchová Radka, Jelínková Zdeňka, Kopecká Hana, Matoušová Dagmar
(od 1. 12. 2022), Metelková Lucie, Milostná Helena, Němcová Michaela,
Rektořík Zbyněk, Sklenář David, Šimoníčková Věra, Navrátilová Eva,
Hässlerová Naděžda (od 1. 6. 2023), Bc. Havlíčková Jitka, Dis (od 1. 9. do
18. 11. 2022), Dvořáková Lenka (od 16. 11. 2022), Stloukalová Jana

MARKETINGOVÉ ODDĚLENÍ

VEDOUČÍ / HEAD: Mgr. Kubičková Simona
Maláč Martin, Pařízková Zuzana, Oberreiterová Daniela

ODDĚLENÍ VZDĚLÁVÁNÍ

VEDOUČÍ / HEAD: Mgr. Jarošová Pavla
Bc. Kotíková Olena, Ing. Kotoun Aneta, Ing. Tvrďá Karolína

ZOOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

VEDOUČÍ / HEAD: Mgr. Viduna Richard
Bauerová Veronika (od 1. 5. 2022), Chytral Bohumír (do 31. 7. 2022), Dohnal
Marek, Flašková Petra, Hájek Pavel, Bc. Havlová Michaela, Jarošová
Radmila, Kalusová Simona, Mgr. Kašparová Michaela, Kopečná Martina
(od 1. 10. 2022), Kratochvíl Michal, Ing. Krčilová Šárka, Kříž Petr, Ing.
Kucírková Kateřina, Kudrfalcová Hana (od 1. 1. 2022), Libenský Ilja, Mokřý
Jaromír, Moslerová Markéta, Rodová Petra, Růžička Karel (do 31. 10. 2022),
Ševčíková Lubomíra, Škárková Petra, Šustrová Renata (do 31. 10. 2022),
Tomek Martin, Zídek Petr

ODDĚLENÍ ÚDRŽBY A VÝSTAVBY

VEDOUČÍ / HEAD: Zita Jiří (do 12. 4. 2022)
Čeloud Milan, Hořejší Karel, Křepinský Hanuš, Merunka Karel, Rychnovský
Jiří, Skoumal Petr, Urbánek Václav, Vedra Jaromír

ODDĚLENÍ ZAHRADNICKÉ

VEDOUČÍ / HEAD: Ing. Walter Petr
Kabelka Jaroslav, Rektoříková Jolana, Wasserbauer Jiří, Matoušová Dagmar
(do 30. 11. 2022), Zedník Josef, Chytral Bohumír (od 1. 8. 2022), Šustrová
Renata (od 1. 11. 2022)

MATEŘSKÁ A RODIČOVSKÁ DOVOLENÁ

MATERNITY AND PATERNAL LEAVE
Martínková Kateřina, Štěpánová Štěpánka, Roubíčková Michaela,
Mgr. Vaňková Radka

SEZÓNNÍ ZAMĚSTNANCI

SEASONAL WORKERS
Pejšková Eliška, Pacltová Karolína, Bohuňková Adéla, Vlasák Jiří, Kroupa
Karel, Heberstein Jaroslav, Keller Karel, Ing. Mangová Katarína, Mutl Jakub,
Schnaubelt Roman, Šrámek Martin, Magala Milan

PRACOVNÍ VÝROČÍ EMPLOYMENT ANNIVERSARY

Hana Kopecká
personalistka, mzdová účetní
5 let v Zoo Jihlava

Karel Merunka
truhlář
5 let v Zoo Jihlava

Michal Kratochvíl
chovatel
5 let v Zoo Jihlava

Jiří Rychnovský
zámečnick
10 let v Zoo Jihlava

Jaroslav Kabelka
zahradník
10 let v Zoo Jihlava

Pavel Hájek
chovatel
15 let v Zoo Jihlava

Bc. Hana Krejčová
vedoucí ekonomického oddělení
15 let v Zoo Jihlava

Petr Kříž
chovatel
20 let v Zoo Jihlava

Ilya Libenský
chovatel
20 let v Zoo Jihlava

Ocenění Nejlepší pracovník

Od roku 2013 uděluje statutární město Jihlava na základě návrhu vedení organizace ocenění Nejlepší pracovník. Společně s dalšími navrženými pracovníky z ostatních příspěvkových organizací města Jihlavy přebírají ocenění z rukou primátorky města Jihlavy v prostorách radnice při společenské akci s kulturním programem.

V roce 2022 byla oceněna **Ing. Aneta Kotoun**, lektor oddělení vzdělávání.

AKCE POŘÁDANÉ PRO VEŘEJNOST VISITOR EVENTS

Mgr. Pavla Jarošová
vedoucí vzdělávacího oddělení
Head of Education Dpt.

duben

- 2. 4. Den ptactva (letové ukázky sov a dravců, soutěžní ptačí kvíz)
- 24. 4. Den Země (Ze starého nové – kreativní dílna, ČSOP Jihlava, Trash Hero Jihlava – mořské želvy, letové ukázky sov a dravců)

květen

- 1. 5. Den pro zoo (Projekt Tarsius, prodej suvenýrů, které pomáhají)

červen

- 3. 6. Noc snů – Speciální večerní prohlídka pro rodiny s onkologicky nemocnými dětmi (ZUŠ – Velký Bloud - Na hromnice o hodinu více)
- 4. 6. Den dětí (Den s Antilopou Derbyho, Trash Hero Jihlava, Králičí hop, AOPK ČR, Projekt Tarsius, soutěžní kvíz Mláďata 2022)
- 11. 6. Světový den oceánů („Which fish – Kdyby ryby“, Chráníme mořské želvy)

červenec

- 1. 7.–31. 8. Komentovaná krmení zvířat (surikaty, žirafy, lamy, tuleni, babirusy, medvědi, lemuři, tapíři)
- 1. 7. Letní večerní prohlídky pro rodiny s dětmi – Tak šel čas ... (65. výročí zoo)
- 2. 7. Prázdniny začínají v zoo („Tak šel čas ...“, Tonda Obal na cestách, S vysloužilci do zoo)

srpen

- 20. 8. Titi day – Den tamarinů pinčích (komentované krmení tamarinů, Tonda obal na cestách)
- 27. 8. Letní večerní prohlídky pro rodiny s dětmi – Tak šel čas ... (65. výročí zoo)
- 28. 8. Prázdniny končí v zoo (KvíZOOvání, KvíZOOhraní, VZP, Chráníme mořské želvy, Tonda obal na cestách)

říjen

- 1. 10. Den zvířat (komentovaná krmení, vyhlášení výsledků fotosoutěže „Z očí do očí“, KvíZOOvání, vyrábění hraček pro domácí mazlíčky PodpoVRCHem, VZP)
- 22. 10. Den lenochodů (tvoření, hrátky, komentované krmení)

listopad

- 5. 11. Večerní prohlídky pro rodiny s dětmi – Fantastická zvířata v zoo

prosinec

- 2. 12. Živý Betlém v zoo („Největší živý Betlém“, Horácké divadlo, Český rozhlas Vysočina, Agentura Dobrý den, komentovaná krmení)
- 3. 12. Adventní dílny v Centru PodpoVRCH (vánoční vyrábění a rozsvícení vánočního stromčeka za zpěvu koled)
- 27. 12. Vánoční večerní prohlídka se zoologem
- 28. 12. Vánoční večerní prohlídky pro rodiny s dětmi („O dvanácti měsíčkách“)

Klubové večery a přednášky PodpoVRCHem

- 7. 4. Země Aloha (Aneta Straková)
- 1. 9. Šediváčkův long, nejtěžší závod psích spřežení v ČR (Sandra Hutařová)
- 21. 9. Chráníme mořské želvy (Hana Svobodová)
- 4. 10. Historie, současnost a budoucnost zoologických zahrad (Luboš Melichar)
- 6. 10. Filipíny, tropický ráj (Milada Řeháková)
- 18. 10. Jak věda pomáhá v boji proti pytlákům a pašerákům (Pavla Říhová)
- 3. 11. Tanzanie aneb Safari, trek a etnika (David Švejnoha)
- 1. 12. Příroda a krajiny Ománu (Klára a Pavel Bezděčkovi)

Prohlídky s průvodcem

Prohlídky s průvodcem proběhly celkem 11 x a zúčastnilo se jich 160 návštěvníků.

Večerní prohlídka se zoologem

Prohlídky s odborným zoologickým výkladem ve večerních hodinách proběhly 11 x a zúčastnilo se jich 159 návštěvníků.

Zážitkové programy Něco navíc...

V roce 2022 proběhlo 29 zážitkových vzdělávacích programů:

- Setkání s žirafami 5 x
- Setkání s drápkatými opičkami 2x
- Setkání s tapíry 3 x
- Setkání s tuleni 5 x
- Setkání s lemury 5 x
- Jeden den chovatelem 9 x

Speciální rodinná prohlídka

V roce 2022 jsme připravili 1 speciální prohlídku pro rodiny s dětmi.

Účast na akcích mimo zoo

- 17. 9. Běh pro Zoo Jihlava – Dětské dopravní hřiště (Charitativní běh pro Zoo Jihlava, Atletika Jihlava, Městská Policie)
- 23. 10. Dětská neděle v Cinestaru („Šoumen krokodýl“)

Noc snů

živý betlém v zoo

SUMMARY

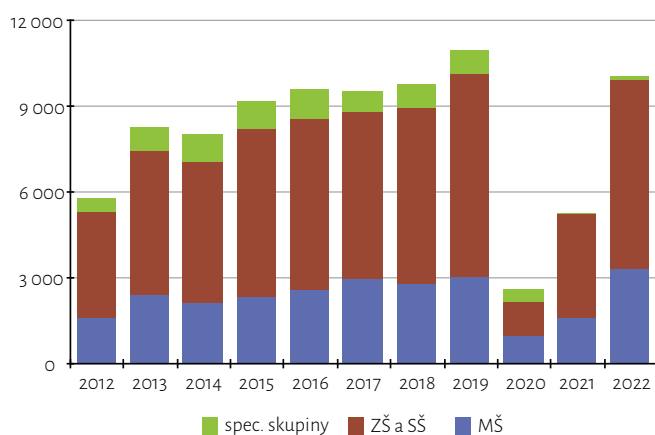
A big number of supporting events were organised for visitors in 2022. Examples are as follows: A Day for the zoo, Titi day, Live nativity scene, a series of lessons, guided tours and evening tours for families with children or evening tours for adults guided by an animal curator.

CENTRUM ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY PODPOVRCH "PODPOVRCH" ENVIRONMENTAL EDUCATION CENTRE

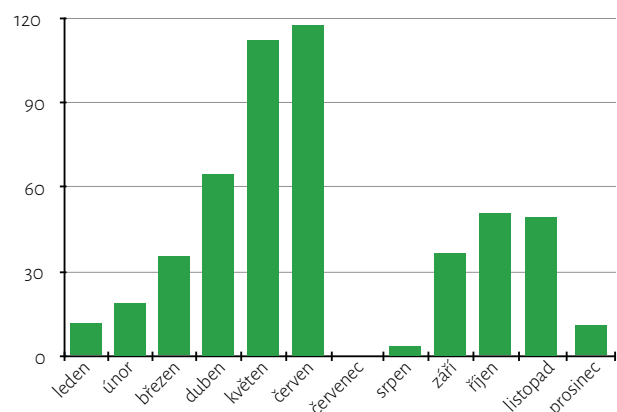
Mgr. Pavla Jarošová
vedoucí vzdělávacího oddělení
Head of Education Dpt.

Rok 2022 byl ve znamení návratu k „normálu“ po covidových letech. Hlavní náplní vzdělávacího oddělení je realizace ekologických výukových programů pro školy. Celkem tyto programy absolvovalo 10 116 účastníků během 516 programů. Největší podíl tvořili žáci prvního stupně ZŠ, kterých přišlo 4837 na 233 programů. Nejmenší podíl již tradičně mají střední školy.

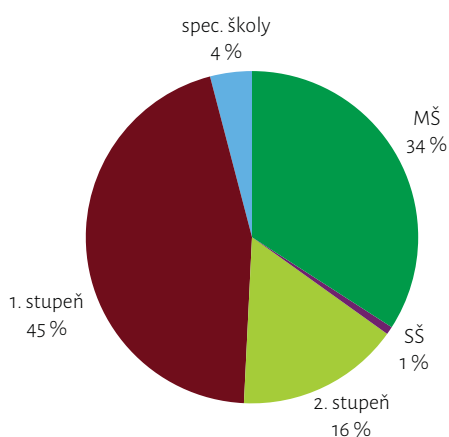
PROGRAMY V LETECH 2012–2022

POČET PROGRAMŮ V ROCE 2022

ROZLOŽENÍ PROGRAMŮ PODLE ŠKOLY

Programy si pedagogové vybírají z naší nabídky 35 programů, která je zveřejněna na webových stránkách nebo je zájemcům zaslaná na začátku školního roku. Rezervaci programu si pak provedou prostřednictvím registračního formuláře on-line, ve kterém si sami najdou vhodný a volný termín. Novinkou v tomto roce byly programy věnované vodě. Pro mateřské školy jsme připravili nový program Mořský svět, pro 3.–5. třídu ZŠ Mokřady a pro 7.–9. třídu program Kdyby ryby. Pro program Mokřady využíváme nové místo v zoo, tzv. mokřadní učebnu, kterou jsme vybudovali v předchozím roce s podporou MŽP. Místo za voliérou Delta paraná bylo doplněno o naučné interaktivní panely o významu mokřadů a jejich obyvatelích. Pro výukový program jsme také pořídili z dotace potřebné pomůcky na zkoumání vodních bezobratlých.

nová tabule v mokřadní učebně

výukový program Mokřady

program Les žije

Další novinkou byl projekt „Jihlava vzdělává přírodou“ na který jsme získali prostředky z Ekofondu města Jihlavy. Jedná se o dlouhodobý program určený mateřským školkám a žákům 3. – 5. třídy základních škol a věnuje se lesu. Jedná se o cyklus tří výukových programů, které na sebe navazují a v době mezi těmito programy ještě školy plní úkoly, které od nás dostanou. Při programech využíváme nové interaktivní panely, které město nainstalovalo v lesoparku Heulos podle našeho zadání. V červnu jsme pro seznámení s projektem uspořádali pro pedagogy Lesní konferenci a od září 2022 probíhá pilotní ověření pro 5 tříd MŠ a 5 tříd ZŠ. Vyvrcholení projektu bude v červnu 2023, podrobněji tedy projekt popíšeme příští rok.

V roce 2022 jsme obnovili také soutěže pro školy i jednotlivce. V květnu jsme uspořádali základní kolo soutěže ČSOP Zlatý list, zúčastnilo se 10 soutěžních družstev z Jihlavska, celkem 54 žáků. Od února do června probíhal 3. ročník korespondenční soutěže TalentZOOM pro děti ve věku 12 až 17 let. Do soutěže se zapojilo téměř 30 soutěžících. Každý měsíc je čekalo zpracovat zadání s úkoly na určité téma a to byla komunikace, rozmnožování zvířat, potravní vztahy, pohyb ve vzduchu a maskování. Účastníci se odpovědi mohli dozvědět v knihách, na internetu, nebo při pozorování zvířat v zoo, ve volné přírodě nebo i doma. Do odpovědí mohli přikládat i vlastní fotky, videa, nebo dokonce ilustrace. Velmi povedené obrázky nám namalovala

účastníci Lesní konference

a poslala například Ela Kročáková. Po celou dobu aktivního zapojení mohli soutěžící navštěvovat naši zoo zdarma, případně vyhrát zajímavé ceny, a zúčastnit se závěrečného setkání v Zoo Jihlava.

Po roční pauze jsme obnovili naši zoologickou soutěž KvíZOOvání. Školního kola se zúčastnilo celkem 22 škol s 2676 dětmi. Z každé školy pak nejlepší družstvo v každé kategorii bojovalo o účast ve finále. Toho se v červnu zúčastnila vždy tři nejlepší družstva. Vítězi celé soutěže se stali žáci ZŠ Jihlava, Jungmannova v nejmladší kategorii, ZŠ Havlíčkův Brod, Konečná v kategorii 3. – 5. třídy a v nejstarší kategorii vyhráli žáci ZŠ Nové Veselí. Pěkné ceny pro účastníky finálového kola nám věnovalo Město Jihlava. Pro soutěž KvíZOOvání jsme získali i finanční podporu MŽP a díky ní máme odměny pro další ročník. Vytvořili jsme také KvíZOOvníček – sešit plný úkolů, luštění a kvízů, který budeme mít k dispozici pro soutěžící, letní tábory nebo pro další účastníky našich akcí. Zábavné zoologické kvízy jsme vytvořili i pro dospělé, rodiny s dětmi i seniory. Tyto kvízy jsme pak zařadili do programu různých akcí pro veřejnost.

Školy nám také pomáhaly se sběrem starých mobilů pro projekt pražské zoo – Mobily pro gorily. V roce 2022 jsme na podporu goril v Kamerunu odeslali 755 mobilů a přispěli tím 7 550 Kč. V roce 2022 vyvrcholila i tříletá kampaň Which Fish, kterou vyhlásila EAZA. Podrobněji ji popisujeme v samostatném článku.

tábor

tábor

účastníci soutěže Zlatý list

Během vedlejších prázdnin jsme uspořádali 5 dnů jednodenních Prázdnin PodpoVRCHem. Jarní na téma Po stopách zvířat a podzimní se nesly v duchu Fantastických zvířat. V létě jsme připravili a zrealizovali 6 turnusů příměstských táborů Od agamy po žirafu. Novinkou byl letos výlet s dětmi během všech turnusů do Zoo Brno. Všechny prázdninové aktivity jsou velmi oblíbené a svědčí o tom i fakt, že všech 180 míst na letní tábory bylo obsazeno do 1,5 minuty od spuštění rezervace.

V roce 2022 to bylo 65 let od založení zoo a u této příležitosti jsme připravili výstavu v areálu zoo „Tak šel čas“, součástí které byla i soutěž pro návštěvníky. Obnovili jsme panely o historii naproti pavilonu šelem a i do letních večerních prohlídek jsme zařadili různé historiky z historie zoo (získání lva od cirkusu, útěk medvěda malajského nebo záplavy).

Naše centrum je i oblíbeným a využívaným místem pro různé setkání a vzdělávací aktivity. V tomto roce využili naše prostory Chaloupky o.p.s pro konferenci Mrkvička, magistrát města pro setkání speciálních pedagogů, Kraj Vysočina pro přehlídku prací studentů stavebních škol i Centrum Škoda na velmi zajímavý fotoworkshop P. J. Juračky. Pravidelnou činnostní vzdělávacího oddělení je tvorba a rozesílání elektronického zoo.zpravodaje, ve kterém každý měsíc informujeme o všech novinkách a akcích, které mohou v naší zoo zažít. Přihlásit se k odběru je možné prostřednictvím webových stránek.

Věřím, že tento rok je začátkem druhého desetiletí, kdy budeme pokračovat v hlavním poslání našeho centra PodpoVRCH a to v environmentálním vzdělávání dětí i dospělých.

výstava Tak šel čas

kresby Ely Krokčákové v soutěži TalentZOOM

Prázdniny končí v zoo

finálové kolo KvíZOOvání

SUMMARY

Conducting environmental education programmes for schools is the main focus of the Education Department. During 516 sessions, the scheme catered for a total of 10,116 participants; they mainly involved pupils of the first grade of primary school with 4,837 of these attending 233 sessions. Traditionally, the least percentage involved secondary school students. For updates, there are new programmes on water and a series of three programmes on forests. In 2022, we also relaunched competitions for schools and individuals. During the school vacations, we organised day camps. In the summer we commemorated 65 years since the zoo was established through an exhibition, a competition, panels on history and special summer tours for families with kids. Producing and circulating an electronic zoo newsletter is a regular activity of the Department.

KDYBY RYBY WHICH FISH

Po předchozích dvou letech ovlivněných pandemií COVID-19 se osvětová činnost vzdělávacího centra vrátila do normálu a konečně mohla být v plném měřítku zrealizována kampaň „Which Fish – Kdyby ryby“ Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA).

Cílem kampaně bylo upozornit návštěvníky zoologických zahrad na drancování moří a oceánů. Rybolovné metody, problematika vedlejších úlovků a vyčerpání rybích populací jsou jen některá z témat, na něž chtěla tato kampaň poukázat. Největší ohrožení moří a oceánů totiž nepředstavuje plastový odpad, nýbrž neregulovaný průmyslový rybolov. Ačkoliv moře a oceány tvoří více než 2/3 zemského povrchu a svou biodiverzitou jsou srovnatelné s tropickými deštnými pralesy, před rybářskými sítěmi je chráněno jen nepatrné procento vodní plochy.

V rámci projektu *Which Fish – Kdyby ryby* jsme zapojili do aktivit především školy a školky. Vytvořili jsme dva výukové programy - s názvem *Mořský svět* pro MŠ a *Kdyby ryby* pro 2. stupeň ZŠ. Výukový program seznámil nejmenší se zástupci mořské fauny a jejich způsobu života. Školní výukový program rozšiřuje nejen obecné vědomosti žáků o rybách, ale především o metody mořského rybolovu a dopady spotřebitelského chování.

V rámci akce Den Země jsme 20. dubna zavítali na jihlavském náměstí. Tentokrát jsme aktivity přizpůsobili principům trvale udržitelnému vy-

Ing. Aneta Kotoun
vzdělávání
education

O původu ryb a možnostech rybolovu diskutujeme při výukovém programu *Kdyby ryby*.

Tematické aktivity byly připravené pro všechny věkové kategorie.

užívání moří a oceánů. Z etiket rybích produktů zjišťovali zájemci druh, místo odlovu i zvolenou rybolovnou metodu; pod prodejními názvy hledali druh mořské ryby, nebo poznávali nejčastěji konzumované ryby.

Kampaňového dnu pro školy a školky se v rámci naší soutěže zúčastnilo 8 základních a mateřských škol. Děti měly za úkol vytvořit rybu z libovolných materiálů v reálné velikosti. Díky tomu se nám v zoo sešly hejna sardinek, makrely, nafouklý ježák, tuňák i téměř 3 metry dlouhý mečoun.

SUMMARY

As part of the EAZA education & awareness raising campaign of the same name, we produced an educational programme for schoolchildren of both lower and upper grades. We involved primary schools and nursery schools in the making of life-size fish models, as well as produced events for the general public celebrating Earth Day and World Oceans Day.

Edukaci jsme zaměřili na udržitelné spotřebitelské chování.

Návštěvníkům zoologické zahrady jsme 11. června ku příležitosti Světového dne moří a oceánů připravili hned několik zábavně vzdělávacích stanovišť a soutěží.

Práce žáků základních a mateřských škol zdobily areál zoo ještě několik týdnů.

Kampaňový den věnovaný zapojeným školám a školkám proběhl 30. května.

Vítězné kampaňové soutěže Which Fish.

POD KŘÍDLA - SYMBOLICKÁ ADOPCE ZVÍŘAT V ZOO JIHLAVA UNDER THE WINGS: SYMBOLIC ANIMAL ADOPTION IN JIHLAVA ZOO

**Děkujeme vám všem adoptivním rodičům,
a vaší přízně si velmi vážíme!**

V roce 2022 jste částkou 1 551 742,39 Kč podpořili 482 zvířat (143 druhů) chovaných v jihlavské zoo a bylo uzavřeno 431 platných darovacích smluv. Adoptivním rodičem se může stát jednotlivec, společnost, kolektiv, firma či škola. Symbolickou adopci můžete věnovat někomu i jako dárek.

A jak to vše funguje?

Adoptovat zvíře v Zoo Jihlava obnáší uzavření darovací smlouvy, do které je potřeba uvést jméno, adresu a pro další komunikaci telefon a e-mailovou adresu. Smlouva se uzavírá na jeden rok a je potřeba ji vždy znovu vyplnit a podepsat. Jedno vyhotovení si nechává dárce a druhé obdarovaný - tedy Zoo Jihlava. Adoptivní rodič získá adopční certifikát a volné vstupenky do zoo, jejichž počet závisí na darované částce. Podle přání může být uveden na cedulce u expozice, na webu a ve výroční zprávě. Adopci je možné vyřídít telefonicky, e-mailem nebo pomocí služby e-shop, která umožňuje i okamžitou platbu.

VŠEM DÁRCŮM DĚKUJEME.

Na následujících stránkách uvádíme seznam adoptivních rodičů, kteří dali souhlas se svým zveřejněním ve výroční zprávě:

SUMMARY

In 2022, the amount of CZK 1,551,742.39 supported 482 animals (143 species) kept in the Jihlava zoo. And 431 valid donation contracts were concluded.

Olena Kotíková
vzdělávací oddělení
Education Dpt.

SPONZOORSTVÍ
SYMBOLICKÁ ADOPCE
DAROVÁNÍ MALÉ ČÁSTKY
E-SHOP

HLAVNÍ PARTNER KEY PARTNER

Plzeňský Prazdroj a.s.

VÝZNAMNÍ PARTNEŘI IMPORTANT PARTNER

primazmrzlina.cz

PEPSICO CZ, s. r. o.

Bidfood Czech Republic s. r. o.

firmy a spolky	částka	zvíře
Běhámespolu.cz	45 000	lenochod dvouprstý
BHM Žahřísté - Larpisté sobě	41 800	gibon zlatolící
221. vrtulníková letka 22. zVrL	20 000	tygr sumaterský
KMS software s. r. o.	20 000	tygr sumaterský
MUDr. Doležalová, Psychiatrie HB s.ro.	20 000	žirafa síťovaná
Ibero NATURAL - krmivo pro psy inspirované iberskými vlky	15 000	vlk obecný iberský
222. vrtulníková letka 22. zVrL	10 000	hrošík liberijský
Josef Bíza, BICODE s.ro., Břevnice	10 000	panda červená
APIS-GYN s.ro. - MUDr. Andrea Pisecká	10 000	tuleň obecný
Správa městských lesů Jihlava, s. r. o.	10 000	vlk iberský
DAGMAR OLIVER - butik s originální českou módou Jihlava	5 000	ara hyacintový
Jihlavská daňová společnost, s.ro.	5 000	ara hyacintový
Rostislav Hájek RH TRANSPORT s.ro.	5 000	kočkodan Lowéúv
WEB a MARKETING s úsměvem, Brno	5 000	lenochod dvouprstý
Ohrenstein spol. s r. o. - Martin Macošek, Štítary	5 000	nyala nížinná
223. letka oprav letecké techniky 22. zVrL	5 000	orel mošský
KMS software s. r. o.	4 000	karakal
tým Bageterie Boulevard Jihlava	4 000	klokán horský
Bohemians 1905 Fanklub Jihlava a Péťanque Jihlava	4 000	klokán horský východní
Zastupitelky města Jihlavy	4 000	kočka divoká
členové Katedry ekonomických studií VŠPJ	4 000	kočka divoká evropská
Petr Chromek - Delta	4 000	kočka pouštní
Pivovar MadCat	4 000	manul
Salesiánské hnutí mládeže klub Telč, z.s.	4 000	prase visajanské negroské
KRAMBUS ERICIUS, z.s.	3 000	dikobraz srstnatonosý
CZ.NIC, z. s. p. o.	3 000	kasuár přílbový
Služby města Jihlavy, s.ro., Jihlava	3 000	mýval severní
ÚČETNÍ KANCELÁŘ Ing. Hutař, s.ro., Hrotovice	3 000	nosál bělohuby
Sklárna KRYF s.ro., Jihlava	3 000	pelikán bílý
Petr Chromek - Delta	3 000	surikata
Kaufland team	3 000	vakoveverka létavá
Petr Chromek - Delta	3 000	vydra malá
Přátelé Geocachingu	2 190	scink šalomounský
Rohozenská husa.cz	2 000	husa velká
Pracovní kolektiv, Centrum pracovního lékařství, Pardubice	2 000	ibis rudý
Překladatelská agentura České překlady s.ro.	2 000	kapybara
Akrobaté TJ Bohemians Praha	2 000	klokánek králíkovitý Ogilbyův
Petr Váša - kovovýroba, Kutná Hora	2 000	labuť černá
Reality - Ing. Jana Kolářová, Jihlava	2 000	labuť černá
Kukabara Austrálie s.ro., Praha	2 000	ledňák obrovský
Reality Jebavá s.ro., Chrudim	2 000	ledňák obrovský
Péťanque SK Jihlava	2 000	pásovec kulovitý
referentky Centra spisové a archivní služby, Jihlava	2 000	výřeček malý
Jsem Královna s.ro.	2 000	želva tlustohrdlá
Jihlavská daňová společnost, s.ro.	1 000	gundi saharský
redakce magazínu Ježkovy oči, Jihlava	1 000	ježek ušatý
SK Jihlava - hokejbal	1 000	ježek ušatý
3,50 (AHJ)PPT od Zlína	1 000	pagekon řasnatý
Matěj Měrtl Velké Meziříčí WWW.FOTICIBEDYNKA.CZ	1 000	vakoveverka létavá

školy	částka	zvíře
žáci a učitelé 1. stupně, ZŠ a MŠ Luka nad Jihlavou	7 000	jeřáb mandžuský
žáci ZŠ Benešova, Třebíč	6 000	surikata
žáci ZŠ E. Rošického 2, Jihlava	6 000	surikata
SRPDŠ při SpZŠ Chrudim, z.s.	5 000	krokodýl siamský
Děti z 8.MŠ Vysočánek, Žďár nad Sázavou	4 000	klokán horský
ZŠ Třemošnice, Třemošnice	4 000	rys ostrovid
druhý stupeň ZŠ Luka nad Jihlavou	3 447	klokán uru
1.A, ZŠ Pardubice – Studánka	3 100	fenek
Přírodovědný kroužek I, II ZŠ Ždírec nad Doubravou	3 000	lviček zlatý
ZŠ Leandra Čecha, Nové Město na Moravě	3 000	lviček zlatý
Základní škola Bobrová	3 000	vydra malá
1.B, ZŠ Pardubice – Studánka	2 100	velemýš oblačková
6. A ZŠ Štefánikova, Hradec Králové	2 000	kapybara
6. třída KZŠ NOE, Pardubice	2 000	kapybara
ZŠ a MŠ Bohuslava Reynka Lípa	2 000	klokán uru
Žlutá třída Dukovanská, Třebíč	2 000	klokán uru
Mateřská škola Býchory	2 000	lori mnohobarvý horský
děti ze ZŠ a MŠ Bohdalov	2 000	trnorep zdobený
1. C, ZŠ Pardubice – Studánka	2 000	výřeček malý
ZŠ a MŠ Štoky	2 000	výřeček malý
ZŠ a MŠ Bohuslava Reynka Lípa	2 000	želva tlustohrdlá
Rodiče a žáci ze ZŠ Únanov	1 200	vakoveverka létavá
Děti z 8.MŠ Vysočánek, Žďár nad Sázavou	1 000	bazilišek zelený
Školička Kamarád, Nové Veselí	1 000	ježek ušatý
ZŠ a MŠ Bohuslava Reynka Lípa	1 000	ježek ušatý
ZŠ a MŠ Štoky	1 000	ježek ušatý
ZŠ a MŠ Bohuslava Reynka Lípa	1 000	králík domácí
Mateřská škola Pokřivky	1 000	pralesnička azurová
ZŠ a MŠ Bohuslava Reynka Lípa	1 000	vakoveverka létavá

Klokánek králíkovitý Ogilbyův (*Bettongia penicillata ogilbyi*) je jedním ze dvou taxonů, pro které vedeme EEP.

jméno a příjmení	částka	zvíře
JUDr. Josef Novotný, Praha	30 000	tapír jihoamerický
JUDr. Eva Pelikánová, Praha	20 000	hyena žíhaná
Martin a Jana Šrámkovi	20 000	levhart cejlonský
Jiří Čírtek PhDr., Praha	20 000	levhart perský
Valentýna, Jan a Julie Pejchalovi, Jihlava	20 000	panda červená
Ondřej Dubják, Jiřice	20 000	tygr sumaterský
MDDr. Dana Gurková, Jihlava	13 000	hrošík liberijský
Míla a Jiří Maláškovi, Velké Meziříčí	10 000	hrošík liberijský
Černí Markéta a Václav	10 000	panda červená
Tereza a Tomík Šediví, Jihlava	10 000	panda červená
Iva Novotná Čermáková	10 000	tuleň obecný
Radek Kučera, Souňov	10 000	vlk iberský
Martina Chlupová a Antonín Holík	6 000	kasuár přílbový
Ondřej Linek, Praha	6 000	marabu africký
manželé Vyoralovi, Jihlava	5 000	gueréza běloramenná
Lenka Wolfová, Velká Losenice	5 000	kočkodan Lowéúv
Lenka a Vláda Brožovi, Jihlava	5 000	krokodýl siamský
Válinka a Davídek Koubovi, Jihlava	5 000	kůň domácí - pony
Hrnčířovi a Jelínkovi, Pelhřimov	5 000	lenochod dvouprstý
Jitka Tazina Rybová, Praha Háje	5 000	lenochod dvouprstý
Lukáš Šimon	5 000	lenochod dvouprstý
Matěj Psota a Lenka Špidlenová, Třebíč	5 000	lenochod dvouprstý
Michaela Milová, Brno	5 000	lenochod dvouprstý
Pavína Hověžáková, Jihlava	5 000	lenochod dvouprstý
Tereza Klabačková a Martin Hnyk	5 000	lenochod dvouprstý
manželé Řezáčovi	5 000	panda červená
Kateřina a Victoria Vandyaylo	5 000	plameňák růžový
Petra Dohnalová a Jarmil Gregor	5 000	plameňák růžový
Anežka Malá a Jenda Rott, Jihlava	4 000	alpaka
Hana Koutná, Třebíč	4 000	babirusa sulaweská
Ing. Dana Pokorná, Třešť	4 000	babirusa sulaweská
Lucie Milfajtová, Havlíčkův Brod	4 000	babirusa sulaweská
Ludmila Protivinská, Brno	4 000	babirusa sulaweská
Milena Zelená, Pelhřimov	4 000	babirusa sulaweská
Ondřej Mokry, Čelákovice	4 000	babirusa sulaweská
Páta a Happy, Karlovy Vary	4 000	babirusa sulaweská
Radka a Lubomír Houfkovi	4 000	guanako
Dalibor Křivánek, Kremnica, Slovensko	4 000	karakal
David Balvín a Lenka Hrubá, Bučovice	4 000	karakal
J+V Zichovi, Zruč nad Sázavou	4 000	karakal
Marek Sedláček z Velkého Meziříčí	4 000	karakal
Petra a Bohuslav Svobodovi, Mrákotín	4 000	karakal
Andrea Jelínková, Třešť	4 000	klokan horský
Kateřina Dubjáková, Jiřice	4 000	klokan horský
Miroslav Oliva, Znojmo	4 000	klokan horský
Fischerovi, Praha	4 000	kočka arabská
Martina Kuncová	4 000	kočka arabská
Alena a Martin Povýšilovi	4 000	kočka bažinná
RNDr. Jana Knápková, Olomouc-Nemilany	4 000	kočka bažinná
Libor Přivětivý, Dačice	4 000	kočka divoká
Kateřina Albertová, Slaný	4 000	kočka divoká
Naděžda Marková, Třebíč	4 000	kočka divoká
Jára a Vendulka Petřiví, Jihlava	4 000	kočka palawanská
Petr Janda, Praha	4 000	kočka palawanská
Marcela Bízová, Havlíčkův Brod	4 000	kočka pouštní
Vojta a Vašek Boudovi, Praha - Kolovraty	4 000	kočka pouštní

jméno a příjmení	částka	zvíře
Elen Svobodová, Brno	4 000	kočka pouštní
Radim a Monika Velcovi, Vranov	4 000	kočka pouštní
Renfri Sicco	4 000	kočka pouštní
Aleš Milfajt	4 000	lemur černý
Ladislav Dopita, Chrudim	4 000	lemur černý
Brabencovi, Pavlice	4 000	lemur kata
Dana a Láda Dopitovi, Chrudim	4 000	lemur kata
rodina Kallova, Brno	4 000	lemur kata
Jolana Tuhá a Václav Bober, Přelouč	4 000	manul
Martina Švandová, Jihlava	4 000	manul
Renata Příbylová, Pardubice	4 000	manul
Soňa Vašková, Panenská Rozsídka	4 000	manul
Filip Cejnek, Pardubice	4 000	margay
Ivana Píptová	4 000	margay
Lenka Kubíčková, Plačkov	4 000	margay
Olino, Terounek a Hutás	4 000	margay
Elen Svobodová, Brno	4 000	margay
Beatrice Bízová	4 000	pekari Wagnerův
Jana Skopalová, Čáslav	4 000	prase visajanské
Michaela Franková a Matěj Dohnal	4 000	prase visajanské
Milena Zelená, Pelhřimov	4 000	prase visajanské
Eliška Čermáková, Kožlív u Ledče nad Sázavou	4 000	rys ostrovid
Roman Med, Rančřov	4 000	rys ostrovid
Aleš Milfajt	4 000	serval
Dagmar Žoudlíková, Jihlava	4 000	serval
Iva Roháčková, Nové Město na Moravě	4 000	serval
Jana a David Smejkalovi, Jihlava	4 000	serval
Radka Steinochrová	4 000	serval
Áňa a Kamča Volkovovy, Kukle	4 000	vari červený
Nathalie Hahn, Dettingen, Německo	4 000	rys ostrovid
Luboš Stručovský, Strmilov	3 000	anakonda velká
Pavel Klobas, Telč	3 000	anakonda velká
Dana Milfajtová, Havlíčkův Brod	3 000	dikdik Kirkův
Karolína Cejnková, Pardubice	3 000	dikdik Kirkův
Natálie Kupská, Dolní Rožinka	3 000	dikdik Kirkův
Vítek a Barbora Šilhaví, Kostelec	3 000	dikdik Kirkův
Vojtěch Jelínek a Zuzana Procházková, Havlíčkův Brod	3 000	dikdik Kirkův
Honza a Markéta Rantřov	3 000	dikobraz srstnatonosý
Jonáš a Matěj Drápalovi, Jihlava	3 000	dikobraz srstnatonosý
Alena Pešková, Chotěboř	3 000	emu hnědý
Emu Pišová, Český Krumlov	3 000	emu hnědý
Mgr. Lucia Lešková Olivová, Dyjákovičky	3 000	emu hnědý
Andrea Moravcová, Humpolec	3 000	fenek
Filda, Jitka a Karel Nápravníkoví, Jihlava	3 000	fenek
Honzík Šutač, Mrákotín	3 000	fenek
Johana a Veronika Vodičkovy, Žvanice	3 000	fenek
manželé Fišarovi, Jihlava	3 000	fenek
Míla Farkašová, ČR	3 000	fenek
Mondscheinovi, Oleška	3 000	fenek
MUDr. Martina Bártíková, Havlíčkův Brod	3 000	fenek
rodina Musilova, Jihlava	3 000	fenek
Bohumila Dubjáková, Jiřice	3 000	chvostan bělolící
Martin a Jáchym Procházkovi, Pelhřimov	3 000	chvostan bělolící
Matěj Špaček, Třebíč	3 000	chvostan bělolící
Agáta Štastníková, Přibyslav	3 000	ježek ušatý
Libor, Klára, Šimon Sobotkovi, Zhoř	3 000	komba Garnettova

jméno a příjmení	částka	zvíře
Ivana Dvořáková, Třebíč	3 000	komba ušatá
PharmDr. Andrea Blažková, Jihlava	3 000	komba ušatá
Daniel Rous & Lucie Spiegelová, Praha	3 000	kosman stříbřitý
Stelča, Pěta, Tomík a Honza Prslingerovi, Náchod	3 000	kosman stříbřitý
Ivana Žišková a Libor Durčák	3 000	kosman zakrslý
Jiří Tomek, Jihlava	3 000	kosman zakrslý
Zdenka Kuřitková, Velké Meziříčí	3 000	kosman zakrslý
Ivana Bendová, Třebíč	3 000	leguán fidžijský
Kristýna Bendová, Třebíč	3 000	majna Rothschildova
Jan Seidler, Praha	3 000	nosál bělohubý
Martina a Kryštof a Tomáš Adamcovi, Brno	3 000	nosál bělohubý
Radek Soška, Jihlava	3 000	nosál bělohubý
Zuzka Bouchnerová a Dan Matějka, Jihlava	3 000	nosál bělohubý
Jana Prachařová, Lhota	3 000	outloň malý
Miroslava Jurkasová, Měřín	3 000	ovíječ filipinský
Alča, Ludeček & Alenka, Dačice & Mexico City	3 000	pelikán bílý
Filip Roženský, Vasto	3 000	pelikán bílý
Bohumil Nechvátal	3 000	pes pralesní
Lenka Cahová, Lenka Procházková a Radek Dostálek, Třebíč	3 000	pes pralesní
Ludmila a Bohumil Beránkovi, Havlíčkův Brod	3 000	pes pralesní
Mgr. et Mgr. Kateřina Hortová, Velké Meziříčí	3 000	pes pralesní
Miroslav Šuler, Přibyslavice	3 000	pes pralesní
Pavel a Nikola Hladíkovi	3 000	pes pralesní
Pavína Hlavová	3 000	pes pralesní
Michal Homola, Třebíč	3 000	poletuška slovenská
Barbora Zikmundová, Havlíčkův Brod	3 000	surikata
Čermáci a Lukáčik, Věžnička, Chýně	3 000	surikata
Eliška Sopko a Tereška Sopko, Vídeň	3 000	surikata
Havlíčkoví, Radostín	3 000	surikata
Honza a Markéta Rantířov	3 000	surikata
Ing. Barbora Karlová	3 000	surikata
Iveta Adamcová, sever Čech	3 000	surikata
Jindřich Čech, Brno	3 000	surikata
Jitka Staňková, Žďár nad Sázavou	3 000	surikata
Klára a Martin Holíkovi, Pavlice	3 000	surikata
Marie Svobodová, Jihlava	3 000	surikata
Martina a Roman Jelínkovi, Třešť	3 000	surikata
Olga a Milan Hobzovi, Blížkovice	3 000	surikata
Petra Nová a Martin Nový, Veselý Žďár	3 000	surikata
Tomáš Herr, Havlíčkův Brod	3 000	surikata
Markéta Kuřitková, Velké Meziříčí	3 000	tamarín pinčí
Monika & Lukas On The road	3 000	tamarín pinčí
Petra Svobodová, Mrákotín	3 000	tamarín pinčí
Elen Svobodová, Brno	3 000	tamarín pinčí
rodina Dvořáková, Svépravice	3 000	tamarín voustatý
Klárka, Šimon, Lucie a Jiří Puskeilerovi	3 000	varan modrý
Eduard Kušner, Dora Konečná	3 000	vydra malá
Filda, Jitka a Karel Nápravníkoví, Jihlava	3 000	vydra malá
manželé Fišarovi, Jihlava	3 000	vydra malá
Martin Adamec a Monika Šariková, Jihlava	3 000	vydra malá
Mgr. Jana Sochorová, Nižkov	3 000	vydra malá
Pavla a Zdeněk Jeřábekovi	2 000	berneška havajská
Kristýna Bendová, Třebíč	2 000	dikobraz srstnatonosý
Jana Skopalová, Čáslav	2 000	flétnák australský
Vlasta Pávová, Jihlava	2 000	flétnák tasmaný
Mgr. Jan Hrdina, Žďár nad Sázavou	2 000	gundi saharský

jméno a příjmení	částka	zvíře
Mgr. Michaela Sopko, Batelov	2 000	gundi saharský
Peta, Vašík a Mikuláš Texlovi, Znojmo	2 000	gundi saharský
Marek Schmied, Jihlava	2 000	hroznýš Dumérilův
Marek Schmied, Jihlava	2 000	hroznýš madagaskarský
Lukáš Páv, Praha	2 000	hroznýš psohlavý
Marek Schmied, Jihlava	2 000	hroznýšovec jamajský
Jan Martinovský, Karlov	2 000	hroznýšovec kubánský
Alena a Milan z Bojníc, Slovensko	2 000	husa kuří
Vojtěch, Vendula a Veronika Vašáková	2 000	chameleon pardálí
Mgr. Jitka Lichtenbergová, Hruškové Dvory	2 000	ibis rudý
Stodulkovi, Vídeň	2 000	ježek ušatý
Vaverkovi, Brno	2 000	ježek ušatý
Evžen Zámek	2 000	kaloň rodriguezský
Jana a David Smejkalovi, Jihlava	2 000	kaloň rodriguezský
Zuzka Vrchotová, Praha	2 000	kaloň rodriguezský
Bencovi, Kozárov	2 000	kapybara
Čeněk Cukr, Bečváry	2 000	kapybara
David Depta, Ostrava	2 000	kapybara
Dominika Kovaříková, Luka nad Jihlavou	2 000	kapybara
Filip Skořepa, Praha 6	2 000	kapybara
Jan Vltavský a Pavlína Koubková, Jihlava	2 000	kapybara
Karel „Refy“ Marek a Bára „Zayaris“ Lundáková	2 000	kapybara
Kryštof Chmelík, Praha	2 000	kapybara
Magdalena Šimrova	2 000	kapybara
Matěj Neoral, Mohelnice	2 000	kapybara
MVDr. Zdeněk Kolář, Krnov	2 000	kapybara
Ondřej Stehno, Praha 8	2 000	kapybara
Pavla Stráníková, Brno	2 000	kapybara
Sára Smejkalová, Třebíč	2 000	kapybara
Šimon Benáček, Prstice	2 000	kapybara
Šimon Dvořák, Poděbrady	2 000	kapybara
Teodor Voneš, Třeboň	2 000	kapybara
Tomáš Taliga, Miroslav	2 000	kapybara
Vladimír Procházka, Brno	2 000	kapybara
Hana a Simonka Procházkovy, Kamenice	2 000	klokán uru
Káta a Daneček Votavovi a Leontýnka, Katka a Roman Kružíkovi, Brtnice	2 000	klokán uru
Linda Pechánková	2 000	klokán uru
Michal Zelenský a Michal Trojan	2 000	klokán uru
Tobiáš Hrubý, Jihlava	2 000	klokán uru
Zuzana a Martin Hudíkovi, Chotěboř	2 000	klokán uru
Ing. Vávrová J., Mostiště	2 000	klokánek králíkovitý Ogilbyův
Andrea Kozáková, Milan Rohony	2 000	klokánek krysí
Jan Vltavský a Pavlína Koubková, Jihlava	2 000	klokánek krysí
Terka a Kufa, Černovice u Tábora	2 000	koza domácí - kamerunská
Daneček a Tadeášek Krausovi, Jihlava	2 000	koza domácí - kamerunská
Janičkoví, Jihlava	2 000	koza domácí - kamerunská
Kristýna Bendová, Třebíč	2 000	krajta hnědohlavá
Martina Morávková, Plzeň	2 000	krajta hnědohlavá
Iva Tunová, Brtnice	2 000	králík domácí
rodina Mašterova, Dolní Vilémovice	2 000	křeček velký
Pavla Glacová a Petr Závodský, Lukavec	2 000	kuskus novoguinejský
Cihlářovi, Týnec nad Labem	2 000	kuskus novoguinejský
Dominika a Radek Babičkoví, Tišnov	2 000	kuskus novoguinejský
Ellinka a Ondra Ottovi, Chudíř	2 000	kusu liščí
Jan Korous a Jana Lattonová, Praha	2 000	kusu liščí

jméno a příjmení	částka	zvíře
Jan Voříšek, Hradec Králové	2 000	kusu liščí
Hana Houdová, Kynšperk nad Ohří	2 000	labuť černá
Jana Labutová, Sněžník	2 000	labuť černá
Hana Houdová, Kynšperk nad Ohří	2 000	ledňák obrovský
Jindřiška Dejmková, Pelhřimov	2 000	ledňák obrovský
Jitka Gricová, Třebíč	2 000	ledňák obrovský
rodina Vítkova, Dačice	2 000	ledňák obrovský
Anička a Štěpán Martínkovi z Rokytnice nad Jizerou	2 000	lori horský
Barbora Sidorová, Zbuzany u Prahy	2 000	lori horský
Nina Vranková, Jihlava	2 000	lori horský
Vojta Lang ze Lhoty-Vlasenice	2 000	osinák africký
Vojtěch, Vendula a Veronika Vašáková	2 000	outloň malý
Dana Fialová, Jihlava	2 000	ovce domácí valašská
Petra Vodičková, Petrovice	2 000	ovce domácí valašská
Rozárka a Miša Medonosovi	2 000	ovce domácí valašská
Daniela Křížová (Danika), Dobšice	2 000	pásovec kulovitý
Gabriela „HR Queen“ Smutná - Plzeň	2 000	pásovec kulovitý
Lucie Pertlová	2 000	pásovec kulovitý
Martin Havel, Lípa	2 000	pásovec kulovitý
Milena Zelená, Pelhřimov	2 000	pásovec kulovitý
Petr Pilný a Alena Pilná, Pardubice	2 000	pižmovka ostruhatá
Helena Houzarová, Třebíč	2 000	seriema rudozobá
Marek Schmied, Jihlava	2 000	užovka červenohlavá
Daniel a Zuzana Konřovi, Polnička	2 000	vakoveverka létavá
Daniel Tomek, Jeníkov	2 000	varan modrý
Adélka Herrová, Havlíčkův Brod	2 000	velemys obláčková
Hana Doskočilová, Studénky u Jihlavy	2 000	velemys obláčková
Adélka Slámová, Žďár nad Sázavou	2 000	výreček malý
Lucinka a Daneček Smolovi	2 000	výreček malý
Michal Vrábel, Jihlava	2 000	výreček malý
Olga Kopáčová, Praha	2 000	výreček malý
Petr Kolář, Jihlava	2 000	výreček malý
Jana Čemusová, Praha	2 000	želva tlustohrdlá
Marcela Bršlicová, Znojmo	1 500	pralesnička batiková
Lenka Sarah Pertlova	1 000	aratinga sluneční
manželé Vyoralovi, Jihlava	1 000	aratinga sluneční
Matěj a Šimon Rapouchovi	1 000	aratinga sluneční
Pepa Štědý, Ždírec nad Doubravou	1 000	aratinga sluneční
Vítek Petřík, Termesivý	1 000	aratinga sluneční
Bc. Stanislav Paul	1 000	bazilišek zelený
Jarda a Verča Petřiví, Jihlava	1 000	bazilišek zelený
Kristina Cahová, Dobronín	1 000	bazilišek zelený
Petra Březinová, Ledec nad Sázavou	1 000	bazilišek zelený
Přemysl Hrubý, Jihlava	1 000	bazilišek zelený
Tomášek Chovanec, Třebíč	1 000	bazilišek zelený
Jakub Staněk, Stráž	1 000	bodlín Telfairův
Eliška, Anežka, Dana a Stanislav Dvořákové, Jihlava	1 000	bodlín Telfairův
Jarka a Jirka Ježkovi, Praha- Kladno	1 000	bodlín Telfairův
Jarka Blažková, Kostelec nad Orlicí	1 000	bodlín Telfairův
Milan Richter, Kostelec nad Orlicí	1 000	bodlín Telfairův
Petr Krčál, Žďár nad Sázavou	1 000	bodlín Telfairův
Marek Matys, Třebíč	1 000	čírka skořcová
Oravcovi, Třebíč	1 000	felzuma Standingova
Jakub Hrubý, Jihlava	1 000	gekon obrovský
Adéla Štěpánová z Vlašimi	1 000	gundi saharský
Alenka Šutáková, Mrákotín	1 000	gundi saharský

jméno a příjmení	částka	zvíře
Andrea Jelínková, Třešť	1 000	gundi saharský
David a Katka Prokešovi, Třebíč	1 000	gundi saharský
Filda, Jitka a Karel Nápravníkoví, Jihlava	1 000	gundi saharský
Jana Navrátilová, Římov Vísky	1 000	gundi saharský
Klára Krmelová	1 000	gundi saharský
PharmDr. Miloslav Vrzal, Brtnice	1 000	gundi saharský
Tereza Růžicková	1 000	gundi saharský
Jan Stránek, Brno	1 000	holub domácí
Naděžda Mertová, Třebíč	1 000	holub domácí
Vlastimil Bednář, Svitavy	1 000	holub domácí
Mgr. Miloš Bambula, Jihlava	1 000	husa velká
Olga Kopáčová, Praha	1 000	husice egyptská
Tomáš Burda, Čáslav	1 000	husice magelánská
Olga Kopáčová, Praha	1 000	husice magelánská
Andrea Jelínková, Třešť	1 000	ježek ušatý
Eliška, Anežka, Dana a Stanislav Dvořákové, Jihlava	1 000	ježek ušatý
Hana Sošková, Jihlava	1 000	ježek ušatý
Ilona Dinnebierová a David Pech	1 000	ježek ušatý
Jana Martinů, Třebíč	1 000	ježek ušatý
Jára a Vendulka Petřiví, Jihlava	1 000	ježek ušatý
Johanka, Jiří a Barbora Hruškoví, Kralice nad Oslavou	1 000	ježek ušatý
Kateřina Janáková, Slavonice	1 000	ježek ušatý
Lucie Karasová, Chotěboř	1 000	ježek ušatý
Lucie Paulová	1 000	ježek ušatý
Marie Jelenová, Havlíčkův Brod	1 000	ježek ušatý
Matěj + Veronika Pavlatovi	1 000	ježek ušatý
Miroslav a Blanka Ježkovi, Nepomuky	1 000	ježek ušatý
Tereza Karlová, Kuklík	1 000	ježek ušatý
Jiří a Alena Novákové, Mělník	1 000	kachnička šedoboká
Kateřina Mitasová, Studená	1 000	kachnička šedoboká
Nela Pivokonská, Pardubice	1 000	kachnička šedoboká
Tereza Štěpánová z Vlašimi	1 000	kachnička šedoboká
Naděžda Marková, Třebíč	1 000	kančík citronový
Ondra Pivokonský, Pardubice	1 000	kančík citronový
Dana Ryšavá, Jihlava	1 000	korálovka šedá
rodina Kašíkova a Svobodova	1 000	korálovka sinaľojská
rodina Volavkova, Jihlava	1 000	korálovka šedá
Kamila a Luboš, Žďár nad Sázavou	1 000	králík domácí
Kristýna Fialová, Jihlava	1 000	králík domácí
Martina Dinnebierová, Jihlava	1 000	králík domácí
Štěpán Dvořák, Nové Město na Moravě	1 000	králík domácí
Zuzana Matulová, Leoš Janiček, Tasovice (Znojmo)	1 000	králík domácí
Milan Kohoutek, Živanice	1 000	kur domácí
Pavlatovi	1 000	latam vlašťovčí
Bc. Lukáš Tvrz, Jihlava	1 000	moko skalní
Darja a Martin Petrů, Mníšek pod Brdy	1 000	moko skalní
Mgr. Eva Hortová, Velké Meziříčí	1 000	moko skalní
PharmDr. Miloslav Vrzal, Brtnice	1 000	moko skalní
Veronika a Petr Novotní, Havlíčkův Brod	1 000	moko skalní
Daniela a Beáta Zemanovy, Jihlava	1 000	morče divoké
Jana Dvořáková, Okříšky	1 000	morče divoké
Kateřina Šťastná, Třebíč	1 000	morče divoké
Soňa Pausarová, Jihlava	1 000	morče divoké
Tobiáš, Sebastián a Sofie Mátlovi, Luka nad Jihlavou	1 000	morče divoké
Filda, Jitka a Karel Nápravníkoví, Jihlava	1 000	morče domácí- cuy
Katerina Čali	1 000	morče domácí- cuy

jméno a příjmení	částka	zvíře
Vilém Antoš, Praha	1 000	morče domácí- cuy
Jakub Pospíšil, Kluky	1 000	myš bobří
Leni Miška Hajšmanová, Okrouhlice	1 000	myš bobří
Matěj Bouček	1 000	myš bobří
Vymazalovi, Třebíč	1 000	myš bobří
Emil Dočekal	1 000	neoféma modrohlavá
Jana a Milan Kopicovi, Světlá nad Sázavou	1 000	neoféma modrohlavá
Julie Paulová	1 000	orlicie bořejská
Anežka, Pěta, Martínek a Kubík Paulíčkoví	1 000	papoušek vlnkovaný
Dočekalovi, Dukovany	1 000	papoušek vlnkovaný
Ilona Dinnebierová a David Pech	1 000	papoušek vlnkovaný
Kryštof Dvořák, Nové Město na Moravě	1 000	papoušek vlnkovaný
Markétka Páková, Praha	1 000	papoušek vlnkovaný
Marta Teplá, Jihlava	1 000	papoušek vlnkovaný
Matěj Bros, Petrovice	1 000	papoušek vlnkovaný
Lojza Vochmelka, Praha	1 000	perlička domácí
Jan Macháček	1 000	piaraktus plodožravý
Naděžda Marková, Třebíč	1 000	piaraktus plodožravý
Eliška Langová ze Lhoty-Vlasenice	1 000	poletuška slovanská
Simona Mihóková, Třebíč	1 000	poletuška slovanská
Andrea Vyskočilová, Brno	1 000	pralesnička azurová
Eliška Hladíková Velké Meziříčí	1 000	pralesnička azurová
Karolína Uhlířová, Sedlejev	1 000	pralesnička azurová
Klára Dvořáková	1 000	pralesnička azurová
Kristýna Bendová, Třebíč	1 000	pralesnička azurová
Anna Miřátská a Pavel Kváč	1 000	pralesnička barvířská
H. a M. Machalovi, Horní Cerekev	1 000	pralesnička barvířská
Klára Uhlířová, Sedlejev	1 000	pralesnička batiková
Lenka Jonášová, Znojmo	1 000	pralesnička batiková
Míla Farkašová, ČR	1 000	pralesnička batiková
Žofie a Ondřej Habrovi, Jihlava	1 000	pralesnička batiková
Mikuláš Kupský, Dolní Rožínka	1 000	pralesnička harlekýn
Petr Urban, Třebíč	1 000	pralesnička strašná
Marika a Jiří Zdražilovi, Třebíč	1 000	rohatka Cranwellova
Milena Zelená, Pelhřimov	1 000	ropucha obrovská
Ekaterina Monakhova, Karlovy Vary	1 000	rosnička včelí
Lenka Fabešová, Dačice	1 000	rosnička včelí
Marek Páral, Eliška Faltová, Žďár nad Sázavou	1 000	rosnička včelí
Ivana Bendová, Třebíč	1 000	scink ostnitý
Petr Urban, Třebíč	1 000	scink tanimbarský
Alena Brabcová, Žďáru nad Sázavou	1 000	trnorep zdobený
Klárka, Šimon, Lucie a Jiří Puskeilerovi	1 000	užovka červená
Maty Petřík, Termesivy	1 000	užovka červená
rodina Kašíkova a Pavlíčková	1 000	užovka červená
Barbora, Jiří a Johana Hruškoví, Kralice nad Oslavou	1 000	vakoveverka létavá
Blanka Ondráčková, Hodice	1 000	vakoveverka létavá
Evča Čurdová, Dolní Němčice, Dačice	1 000	vakoveverka létavá
Hana Tauschová, Batelov	1 000	vakoveverka létavá
Ing. Tereza Obrdlíková, Jihlava	1 000	vakoveverka létavá
Jakub Zeržánek, Žďár nad Sázavou 2	1 000	vakoveverka létavá
Jana Švecová, Příbyslav	1 000	vakoveverka létavá
Jiří Mahdal a Anna Vacková, Údolíčko	1 000	vakoveverka létavá
Klára Dvořáková	1 000	vakoveverka létavá
Lenka Paulová	1 000	vakoveverka létavá
Magdaléna Křížová (Majda), Dobšice	1 000	vakoveverka létavá
manželé Horákoví, Humpolec	1 000	vakoveverka létavá

jméno a příjmení	částka	zvíře
Marek Zavadil, Lisek	1 000	vakoveverka létavá
Naďa a František, Jihlava	1 000	vakoveverka létavá
Ondřej Havlík, Vacenovice	1 000	vakoveverka létavá
PharmDr. Miloslav Vrzal, Brtnice	1 000	vakoveverka létavá
rodina Fidlerova, Třebíč	1 000	vakoveverka létavá
rodina Konupkova, Štoky	1 000	vakoveverka létavá
Tatiana a Petr, Písek	1 000	vakoveverka létavá
Tereza Karlová, Kuklík	1 000	vakoveverka létavá
Vojtěšek Kunkela, Jihlava	1 000	vakoveverka létavá
Z+ K+ E+ M z Dačic	1 000	vakoveverka létavá
Janíkovi, Třebíč	1 000	varan modrý
Jana Hradecká, Jihlava	1 000	varan timorský
Paterovi, Zruč nad Sázavou	1 000	želva tlustohrdlá
Pavel Vondrák, Vyskytná nad Jihlavou	500	veleštír Petersův

levhart perský (*Panthera pardus saxicolor*)

Firma Palm vyrábí zdarma jmenovky dárců.

MARKETING V ROCE 2022 MARKETING IN 2022

Ani v roce 2022 nebyla na marketingu nouze o různé zajímavé aktivity. Určitě největší výzvou pro nás byla výroba a instalace nových jmenovek zvířat, ale tomu je věnovaný samostatný text dále ve výroční zprávě. Kromě výroby a instalace jmenovek jsme pracovali i na vzdělávacích prvcích v zoo. Za Deltou Paraná vznikla mokřadní učebna, do které jsme instalovali edukační panely. Společně s ilustrátorkou Simonou Prokešovou jsme připravili, myslím, velice atraktivní panely. Během roku se vždy objeví i dílčí věci, které potřebují aktualizovat. Obměnili jsme polep na krmných automatech u koz kamerunských, nebo jsme vyrobili cedule s návštěvním řádem letových ukázek. Doplněna byla i nová série panelů Ukradená divočina. Ta upozorňuje na problémy, které způsobují ztrátu biodiverzity na naší planetě. Další zajímavý prvek najdou návštěvníci na vyhlídce u žiraf. Tam jsme instalovali panel o městě Jihlava, které je zřizovatelem naší zoo. Návštěvníci zde najdou tipy, co dalšího mohou v Jihlavě navštívit.

Velkou změnou prošly skleněné tabule, které se nachází naproti pavilonu šelem. Najdete zde historii zoo, která doposud nikde v areálu nebyla. Při oslavách 60. výročí v roce 2017, byla v zoo instalována pouze dočasná výstava, která byla poté stažena. Využili jsme tedy informace z této výstavy a doplnili je. Na skleněných panelech je tak zmapována historie zoo od jejího založení až po rok 2021. A proč jsme se do toho pustili? Jednak, jak už bylo zmíněno, zde historie zoo chyběla, ale zejména jsme v loňském roce slavili 65. let založení naší zoo. K této příležitosti vznikla výstava „Tak šel čas“. Proto se nám zdálo příhodné panely aktualizovat.

Nové jmenovky zvířat hezky ladí s designem zoo.

stolní kalendář plný fotografií zvířat

stanoviště v zoo na orientačním běhu Trivis

instalace další série výstavy Ukradená divočina

stánek zoo na veletrhu cestovního ruchu

Během roku jsme připravovali i suvenýry a zpracovávali na ně nové motivy a grafické návrhy. Dále spravujeme e-shop, kde se prodávají nejen suvenýry, ale také zážitkové programy nebo symbolické adopce. Na e-shopu jsme ke konci roku spustili kampaň Ježek na cestách. Za příspěvek náš ježek virtuálně cestoval a posílal svým fanouškům zápisky z cest.

Důležitou součástí naší práce je pořizování videí a fotografování. Větším projektem bylo natáčení ohlednutí se za 30 lety chovu tygrů v Jihlavě, na kterém se podíleli i bývalí ředitelé jihlavské zoo. Také jsme publikovali videa na sociální sítě a zveřejňovali další zajímavosti.

Během roku se v zoo konají akce, na kterých se spolupodílíme a případně spolupracujeme s různými partnery. Pokračovali jsme ve spolupráci s Horáckým divadlem v Jihlavě na projektu Kniha džunglí. Škola Trivis organizovala orientační běh, který vedl i přes areál zoo a bylo zde jedno ze stanovišť. Přes zoo běželi i Světlušky – což je projekt Českého rozhlasu na pomoc nevidomým. Firma Nikon u nás uspořádala již tradiční fotokurz a konal se sochařský plenér dřevorezby studentů Střední umělecké školy grafické v Jihlavě nazvaný ZOO ART. Návštěvníci tak mohli na vlastní oči pozorovat, jak mladí umělci přeměňují lipové kmeny v krásné zvířecí sochy. Vznikla tak například busta vlka, rys ostrovid, dvě sochy tapirů, had, krokodýl nebo kapybara. V zoo se plenér v dřevorezbě konal po delší přestávce. Sochy zvířat jsou dlouhodobě vystaveny v areálu.

V prosinci se nám podařila skvělá věc – a to překonání hned dvou rekordů v jeden den. Pokusili jsme se zde překonat rekord v počtu účastníků živého betlému z roku 2007. Máme obrovskou radost, že se to povedlo, a celkem se sešlo 375 lidí. V zoo to ožilo postavami pastýřů, rybářů, andělů a dalších. Nechyběla ani Marie s Josefem a Tři králové. Celou scénérii doplnila čtveřice poníků z naší zoo.

A druhý rekord? Doposud nejvyšší návštěvnost měla Zoo Jihlava v roce 2019, kdy ji navštívilo 340 600 lidí. Již v den konání betlému branami zoo prošel 340 601 návštěvník. Nyní můžeme konstatovat, že jsme loni měli nejvyšší návštěvnost za historii vůbec a pokořili jsme magickou hranici 350 000 návštěvníků.

Během letních měsíců pracovníci marketingu obstarávali také komentovaná krmení zvířat a prohlídky v zoo. Krmení probíhají denně v červenci a srpnu a je o ně velký zájem. Rovněž se účastníme akcí mimo zoo, jako jsou různé veletrhy cestovního ruchu a podobně.

Mé poděkování patří všem pracovníkům marketingu, ale i kolegům z ostatních oddělení za jejich spolupráci.

SUMMARY

Even in 2022, there was no shortage of interesting activities on the marketing front. Certainly, the biggest challenge for us was the production and installation of new animal plates, but this is what a separate article covers in this Annual Report. In addition to producing and installing signage, we also developed other new elements for the zoo grounds. Behind the Paraná Delta exhibit, a new wetland classroom was set up and educational panels were installed inside. We also added a new series of *Stolen Wildlife* panels. The glass panels opposite the Carnivore House have undergone a major upgrade. Here you can find more about the history of the zoo which has never been on display anywhere else in the zoo grounds before. We also manage an online shop where we sell not only souvenirs but also adventure programmes or zoo adoption schemes. At the end of the year, we also launched the Hedgehog on the Move campaign as part of the online store. Every amount donated enabled our hedgehog to travel virtually and send its travel notes to its fans.

Making videos and taking photos is an important part of our work; here, the filming of a look back at 30 years of tiger management in Jihlava was a rather big project, which even engaged former zoo directors. We also made videos for social media and posted various interesting facts.

Throughout the year there are various events in which we participate and also work with various partners. In December we managed to do a great thing, which was breaking two records in one day. We tried to break the record made in 2007 for the number of participants in the live nativity scene. We are very happy that it was a success, and a total of 375 people attended. The whole scenery was complete with four ponies from our zoo. And the second record? So far, the highest number of visitors was in 2019, when 340,600 people visited the zoo. On the day of the live nativity scene, visitor No. 340,601 passed through the zoo gates.

obnova informačních cedulí

nová série oblíbených Nicknacků

workshop o komunikaci pro marketingové pracovníky s hercem Zdenkém Stejskalem

natáčení reportáže o 30 letech chovu tygrů v naší zoo

Now we can say that last year we had the highest attendance ever and we broke the magic limit of 350,000 visitors. During the summertime, marketing staff also catered for guided zoo tours and narrated animal feeding demonstrations. Feeding sessions take place daily in July and August and are in great demand. We also participate in events outside the zoo, such as various tourism fairs and the like. Finally, I would like to thank all my marketing colleagues as well as those from other departments for their cooperation.

SPOLUPRÁCE SE SDĚLOVACÍMI PROSTŘEDKY COOPERATION WITH THE MEDIA

Martin Maláč
tiskový mluvčí
Spokesman

Během roku 2022 jsme médiím zaslali celkem 24 tiskových zpráv na cca 150 e-mailových adres. Jde zejména o aktuality z dění v zoo, jako jsou připravované akce, narození, nebo transporty zvířat. Společně s dalšími zoo v rámci unie Českých a slovenských zoologických zahrad UCSZOO jsme se přidali k zaslání několika hromadných společných tiskových zpráv.

Největší spolupráce s médii je tradičně v rámci kraje Vysočina s přesahem do okolních krajů. Pravidelně se však dostáváme i do nejrůznějších celostátních médií. Z tištěných a internetových novin máme největší spolupráci s MF Dnes, Deníkem, Jihlavskými listy, Prámem a Jihlavskou drbnou. Dále to je ČTK a tisková oddělení Statutárního města Jihlava a Kraje Vysočina. V tištěné podobě byla jihlavská zoo zmíněna v cca 80 článcích a na internetu více než ve 300 článcích a reportážích.

V rámci rozhlasu bylo o naší zoo slyšet ve více než 70 pořadech, reportážích a dalších zmínkách. Nejvýznamnější spolupráci máme dlouhodobě s Českým rozhlasem Vysočina, kde máme od roku 2021 i svůj vlastní krátký nedělní pořad o zvířatech. Mezi další skvěle spolupracující rozhlasové stanice patří rádio Blaník, Hitrádio Vysočina a celostátní Český rozhlas.

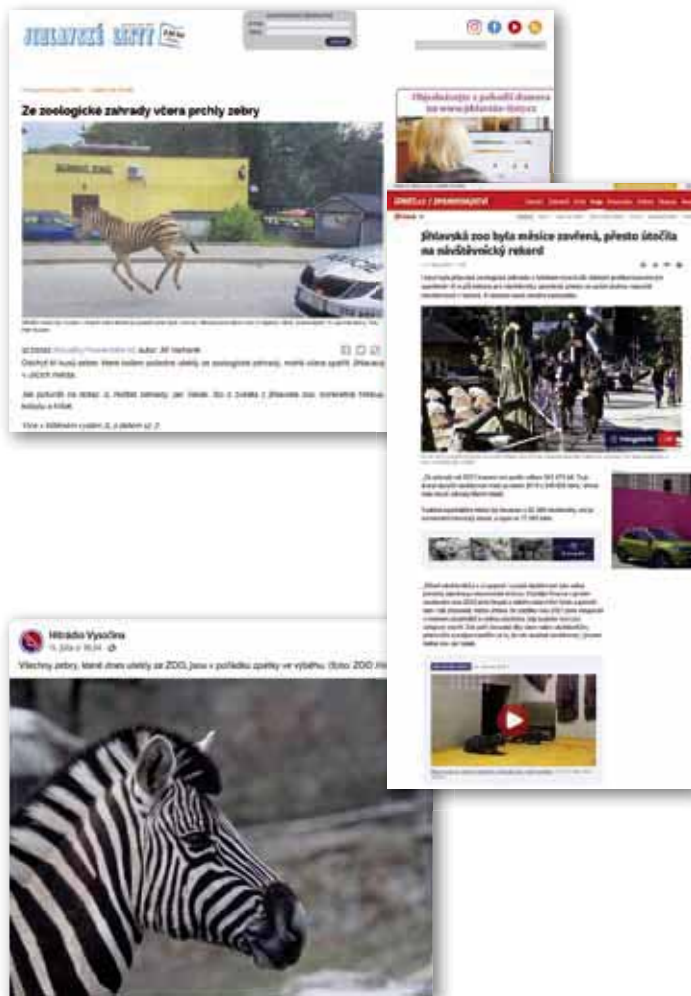
Na televizních stanicích jsme se objevili ve 20 reportážích. Nejvíce na TV Nova, v České televizi a v CNN Prima. I v loňském roce k nám několikrát přijel natáčet štáb České televize Brno pro pořad vysílané na stanici ČT D.

Na internetové televizi Seznam TV přibýly další nové díly pořadu „Minuty ze zoo“, které pro nás natáčí lidé z Centra dokumentárního filmu Jihlava.

Na Facebooku jsme se ke konci roku 2022 dostali k hranici 30.000 sledujících lidí. Zde mělo největší dosah 134.500 shlédnutí video ze 3. června, na kterém si samice lenochoda pochutnává na maliníku. Nejvíce „lajků“ měla zpráva o úspěšném návratu všech uprchlých zeber z 11. července s 2300 „lajky“. Nejvíce komentářů, celkem 175, měl příspěvek o krmení irbisů kůzlaty z 15. července.

Na Instagramu máme přes 8000 sledujících lidí s největším dosahem 11.000 shlédnutí, více než 800 „lajky“ a 21 komentářů.

Na závěr bych rád poděkoval všem kolegům ze zoo, zejména chovatelům za jejich pomoc, rady, obětavost a trpělivost. Stejně velké poděkování patří také všem novinářům, fotografům, redaktorům a dalším zástupcům médií.

SUMMARY

In 2022, Jihlava Zoo sent out 24 press releases circulated to approximately 150 email addresses. The zoo was mentioned a total more than 450 times. The zoo was also referred to in about 380 news and online articles, 70 radio reports and 20 TV reports. We now have 30.000 fans on Facebook and more than 8000 fans on Instagram.

NOVÉ JMENOVKY ZVÍŘAT NEW ANIMAL NAMEPLATES

Mgr. Simona Kubičková
vedoucí marketingového oddělení
Head of Marketing Dpt.

Jmenovky zvířat jsou nedílnou součástí zoologické zahrady. A svým způsobem je to i určitý oříšek. Jde o to vymyslet jmenovky tak, aby koncepčně ladily do stylu zoologické zahrady, byly přitažlivé pro návštěvníky a zároveň výstižné a poučné. Jmenovky, které jste v zoo doposud mohli vidět, byly již starší, a i když byly obsahově zajímavé, rozhodli jsme se pro jejich obměnu. Ke změně nás vedl zejména fakt, že stávající jmenovky nebylo jednoduché vyměňovat. Systém, kterým se upevňovaly, nebyl úplně flexibilní. Jmenovky byly rozděleny na dvě části. Samostatně byla umístěna fotografie a vedle ní na další cedulce text. Obojí bylo přiděleno na dřevěném podkladu. Tento systém měl značnou nevýhodu – a tou byl právě dřevěný prvek. I když dřevo do naší zoo zapadá a vypadá moc hezky, vlivem počasí se postupně ničí a rozpadá. Museli jsme proto podklady pravidelně vyměňovat. Další nevýhodou bylo přichycení samotných jmenovek. Na podklady se přitloukaly hřebíčky, čili když jsme je potřebovali přemístit, během demontáže se často poškodily.

Hledali jsme proto trvanlivější a více flexibilní řešení. Nakonec jsme se rozhodli pro dibondové desky, které dobře odolávají počasí, jsou poměrně lehké a dobře se s nimi pracuje. Z nich jsme nechali vyrobit stojany, do kterých se vkládají jmenovky. Jedná se o systém splepených desek, které vytvoří jakousi kapsu, kam zapadne jmenovka. Aby nám tyto stojany zapadly do konceptu zoo, zvolili jsme motiv dřeva. Vrchní část se dá lehce oddělit, aby se mohly vsadit jmenovky, a aby je bylo možné lehce vyměnit, pokud se zvíře přestěhuje, nebo přijde nový druh.

S montáží jsme začali na jaře, kdy to dovolilo počasí. Postupně jsme po zoo instalovali stojany a do nich vkládali jmenovky. Současné jmenovky mají také novější vzhled než ty původní. Jsou čtvercové a jednoduché, aktualizovali jsme i jejich obsah. Zároveň jsme doplnili cizojazyčné názvy a celá jmenovka je koncipována tak, aby se i cizinec, který neumí česky, dozvěděl základní informace. K tomu jsme si pomohli piktogramy.

Celková práce kolem jmenovek zabrala víc než rok. Vybrat nový vyhovující systém, otestovat ho, udělat kompletně nové jmenovky – jak grafiku a text, tak je fyzicky nechat vyrobit. Jedná se o dílčí prvky, ale každý z nich zabral poměrně dost času. O to více nás teď těší finální výsledek. Věříme, že nové jmenovky se návštěvníkům líbí a jsou také cenným zdrojem informací o zvířatech.

První jmenovka nainstalovaná na svém místě byla u dikobraza.

odborný dozor během montáže jmenovek

SUMMARY

The animal signage that you could see in the zoo so far was already rather old, and although they were interesting in content, we decided to change them. The change was prompted mainly by the fact that the existing nameplates were not easy to replace. The system by which they were mounted was not entirely flexible. We were therefore looking for a more durable solution without downsides. Eventually, we opted for DIBOND® boards, which withstand the weather well, are relatively light and easy to work with. We started the installation in the spring as soon as the weather allowed. Gradually, we installed stands around the zoo and put nameplates in them.

The new nameplates also have a more modern look than the previous ones. We also added foreign language names; the way the entire plate is designed enables a foreigner who does not speak Czech to learn basic information. We used pictograms to help us do this.

Overall, the work around the plates took over a year, including choosing a new system for the zoo, testing it, making completely new nameplates – both graphics and text – and having them physically produced. These are partial elements, but each of them took quite a bit of time. We are now even happier to see the final result. We hope that visitors like the new signage and that the animal plates are also a valuable source of information about the species.

Všechny jmenovky jsme musely nejdříve roztřídit dle umístění v zoo.

CHOVATELSKÁ ČINNOST ANIMAL MANAGEMENT

Zoologické oddělení jihlavské zoo dělíme do šesti chovatelských úseků (Tropický pavilon a drápkaté opice / Africký pavilon a poloopice / kopytníci a domácí zvířata / malí savci a ptáci / primáti a malé kočky / šelmy), které má na starosti dvacet chovatelů. Kromě nich jsou součástí týmu i provozní technik, registrátorka a dva zoologové. Nepravidelně se k nám přidávají i nadšení dobrovolníci a praktikanti, zpravidla studenti veterinárních, chovatelských či zootechnických oborů. Zde bychom proto opět rádi poděkovali všem zúčastněným za jejich nasazení při běžné každodenní provozní rutině i mimořádných událostech všeho druhu, o které není v zoologické zahradě nikdy nouze.

MALÍ SAVCI

Skupina klokánů horských východních (*Osphranter robustus robustus*) byla po ložském dovozu a neplánovaně dlouhé aklimatizaci v květnu konečně vypuštěna do upraveného výběhu. Naštěstí se naše obavy ukázaly jako liché a zvířata si na nové prostředí velice rychle zvykla. Smutnou událostí byl úhyn jednoho ze samců patrně v důsledku více faktorů, z nichž nejdůležitějším byla významná invaze hlístic, kterou se nám bohužel při preventivním testování nepodařilo zachytit. Ostatní zvířata prosperují dobře a před koncem roku jsme u jedné ze samic již pozorovali vykukující mládě, přičemž u dalších dvou byly pohyby mláďat ve vacích zaznamenány také. Podrobněji se jim ve svém článku věnuje chovatelka Veronika Bauerová. V současné době jsme jednou z rozhodujících institucí zajišťujících kontinentální populaci klokánků kryších tasmánských (*Potorous tridactylus apicalis*). Naše zvířata se nacházejí ve všech českých a moravských zahradách, které se tomuto taxonu spolu s námi věnují, a trvale držíme tato zajímavá zvířata ve více chovných skupinách, což nám svou mírnou a nekonfliktní povahou velice usnadňuje. Situace s klokánky králikovitými Ogilbyovými (*Bettongia penicillata ogilbyi*) je odlišná a naše zahrada se stává spíše tranzitním místem pro dočasně neumístitelné jedince začleněné do evropského chovného programu EEP, který také vedeme. Taková nepříliš vděčná funkce nicméně umožňuje koordinátorovi flexibilně pracovat s řadou jedinců z různých linií. Naopak u vakorejsků čtyřprstých (*Dasyuroides byrnei*) jsme jedním ze dvou zařízení, které v současné době tyto drobné vačnaté masožravce pravidelně rozmnožují, a v našem pro ně speciálně zřízeném chovném prostoru držíme téměř třetinu evropské populace tohoto taxonu. Rozmnožili se i kusci pozemní novoguinejšť (*Phalanger gymnotis leucippus*) a oba taxony australských hlodavců, tedy myši bobří (*Hydromys chryso-gaster*) a klokanomyši spinifexové (*Notomys alexis*). Počty jedinců prvního z nich jsou minimální a spolu s plzeňskými a frankfurtskými kolegy

Mgr. Richard Viduna
vedoucí zoologického oddělení
Head of Animal Management Dpt.

Ing. Kateřina Kucírková
kurátorka
Curator

jsme zůstali v Evropě osamoceni v péči o tento zajímavý a podceňovaný druh. Jedná se o masožravé hlodavce vázané na vodní prostředí, kteří ve své domovině suplují ekosystémovou funkci vyder a podobných drobných šelem. Po příchodu evropských kolonistů se i tato zvířata dostala do značně svízelné situace, protože vzhledem ke své kvalitní srsti efektivně chrání před studenou vodou začala být intenzivně lovena a na řadě míst dokonce došlo k jejich lokálnímu vyhubení. Současný vývoj je příznivější a rakali znovu osidlují tamní břehy řek i mořská pobřeží. Několikrát jsme rozmnožili ježky ušaté (*Hemiechinus auritus*), ale všechna narozená mláďata se bohužel z dosud nevyjasněných důvodů nepodařilo odchovat. Oproti tomu kolonie kururo (*Spalacopus cyanus*), jihoamerických hlodavců příbuzných známým osmákům degu (*Octodon degus*), kterou zatím držíme pouze v zázemí Afrického pavilonu, se zdárně rozrůstá. Tato zvířata si budují systémy podzemních nor a celé skupiny se v závislosti na dostupnosti potravy přemísťují z místa na místo. V dřívě bezproblémové kolonii gundi saharských (*Ctenodactylus gundi*) se v podstatě zastavila reprodukce a začaly se objevovat úhyny i mladších zvířat. Protože jsou tyto obyvatelé severoafrických pouští a polopouští s velice komplikovanou sociální strukturou v našich podmínkách náchylní k řadě zejména parazitárních onemocnění a také správné vybalancování jejich náhradní stravy není zcela jednoduché, může být příčin více. U křečků velkých (*Hypogeomys antimena*) jsme v průběhu roku ztratili chovnou samici, příčinou byl vznik enterolitu v tenkém střevě. Naštěstí obě mláďata z posledního vrhu byla již dostatečně samostatná a přežila, stejně jako zvíře z předchozího vrhu. Tento taxon, vyskytující se pouze na velice malém území na západě Madagaskaru, je od ložského roku klasifikován jako kriticky ohrožený. Jeho poslední baštou se stala rezervace Kirindy, která je ovšem také pod značným tlakem místních obyvatel a v důsledku totální destrukce habitatu hrozí v přírodě úplné vyhubení těchto zvířat. I nadále zůstáváme nejvýznamnějším kontinentálním chovatelem křečků stromových (*Brachytarsomys albicauda*). Letos jsme odchováli mláďata již od tří párů, některá z nich se brzy přesunou do dalších zoologických zahrad. Další mláďata jsme odchováli u endemických dikobrazů palawských (*Hystrix pumila*), jejichž evropská populace se zdárně rozrús-

celý vrh vakorejsků čtyřprstých (*Dasyuroides byrnei*)

poletuška slovanská (*Pteromys volans*)

tá, i u hutí stromových (*Capromys pilorides*), jejichž počet v evropských chovech se stabilizoval a naše další ingerence již nebude bezprostředně nutná. Poslední tři zmíněné taxony zatím držíme pouze v neexpozičním chovném zázemí Modety. Dalších mládat jsme se dočkali také u dikobrazů srstnatonosých (*Hystrix indica*), čímž se jejich rodina rozrostla až na šest zvířat. Z důvodu velikosti jejich stávajícího výběhu a počtu těchto běžně držných zvířat v lidské péči jsme se rozhodli vykastrovat samce a do budoucna držet pouze expozičně mladý sourozenecký pár narozený zde v loňském roce. Prvním narozeným mládětem v tomto roce byla velemyš největší (*Phloeomys cumingi*). Tento taxon, který chovají v Evropě pouze čtyři české zoologické zahrady, se podařilo během roku rozmnožit dvakrát a celkově je zde v lidské péči drženo patnáct jedinců. Neméně stojí za zmínku i naše tradičně úspěšné odchovy velemyší obláčkových (*Phloeomys pallidus*), kde naopak narážíme na strop v počtu institucí věnujících se tomuto taxonu, a další rodící se mláďata přestávají být pro kolegy z jiných zoo zajímavá. Množící se kolonie poletušek slovanských (*Pteromys volans*) žijící ve voliére vybudované na Lesní stezce je spolu s nedaleko chovanými kusu liščimi (*Trichosurus vulpecula*) jedním z lákadel pravidelně pořádaných nočních komentovaných prohlídek se zoologem. Tyto atraktivní procházky ztichlou zoo nabízejí zájemcům jedinečnou možnost pozorovat běžně „neviditelná“ zvířata při jejich přirozené soumravné a noční aktivitě. Také všechny držené taxony „divokých“ morčat, morčata bolivijská (*Galea monasteriensis*), moka skalní (*Kerodon rupestris*), morčata divoká (*Cavia aperea*) a morčata uruguayská (*Cavia magna*), se znovu úspěšně množily. Po loňském přesunu a sestavení páru v nové expoziční pavilonku Chaco se opět začaly množit mary slaništní (*Dolicholis salinicola*). Rozpustit a znovu sestavit jsme museli skupinu kapybar (*Hydrochoerus hydrochaeris*). Již loni se zdravotní stav původního chovného samce i přes snahu o jeho léčbu trvale zhoršoval, a proto jsme se nakonec rozhodli ho utratit. Příčinou jeho celkového chřadnutí byl chronický zánět jater progredující v jaterní cirhózu. Novou skupinu jsme složili ze dvou u nás odchovaných samic a nově dovezeného samce z nizozemské Zoo Apenheul. Ostatní jedinci byli přesunuti do jiných chovatelských zařízení. U damanů pralesních (*Dendrohyrax dorsalis*), též prozatím umístěných pouze v zázemí, jsme letos poprvé narozená mláďata neodchovali, vůbec se nenapila mateřského mléka. Významným přínosem pro tato zvířata do budoucna se stalo vybudování venkovní voliéry, kterou ihned po zprovoznění začala ochotně využívat. Naopak lenochodi dvoupřstí (*Choloepus didactylus*), trvale držení v prostoru amazonského pavilonu volně přístupném návštěvníkům, mládě letos odchovali.

KOPYTNÍCI

V našem stádu zeber Burchellových (*Equus quagga burchelli*) po loňském dovozu osvědčeného plemeníka porodily na jaře všechny tři samice. Hříbě prvoroďičky bylo slabé a po týdnu uhynulo na kolistreptokokovou infekci, která u něj propukla v důsledku slabého imunitního systému nastartovaného nekvalitním mlezivem. Obě zbývající hříbata zdárně rostou. Značnou mediální pozornost získal červencový útěk poloviny stáda. Nešťastnou souhrou okolností se po chybném zajištění brány výběhu podařilo chovnému hřebci a klisně se starším hříbětem vyběhnout z areálu zoologické zahrady. Po několikahodinovém pohybu těchto zvířat v katastru města se je podařilo ve spolupráci s našimi veterináři, městskou i státní polici a místní jezdeckou stájí na dvou různých místech lokalizovat, fouknutými medikamenty zklidnit a poté natlačit do přistavených koňských přívěsů. Přestože se jednalo a velmi stresující a nebezpečnou situaci, nakonec vše dopadlo velice dobře. Lidem ani zvířatům se nic vážného nestalo a drobné majetkové škody byly napraveny. Nicméně během celého odchytu se projevila jak nadstandardní flexibilita všech zúčastněných při řešení nepředvídatelných obtíží, tak několik provozních nedostatků, které jsme podle míry jejich závažnosti postupně odstranili. Po několika dnech se u mladého hřebečka v důsledku dlouhého nároč-

celý vrh ježků ušatých (*Hemiechinus auritus*)

klokanomyš spinifexová (*Notomys alexis*)

klisna zebry Burchellovy (*Equus quagga burchelli*) s hříbětem

samice vodušky abok (*Kobus megaceros*) s mládětem

ného pohybu po tvrdém povrchu rozvinul zánět kopytní škáry hrudních končetin, který v pravé noze vyústil až v lýzu kopytní kosti. Následná léčba trvala necelé dva měsíce, během kterých musel být i s matkou oddělen ve vnitřních boxech, ke kterým jsme umožnili zbytku stáda trvalý přístup. Dříve bychom se radovali z nového přírůstku u tapírů jihoamerických (*Tapirus terrestris*), letos to bylo jiné. S ohledem na stávající politiku chovného programu EEP pro tapíry a také vzhledem ke zdravotnímu stavu chovné samice jsme přistoupili k rychlé managementové eutanázii narozeného mláděte. Stávající rodinná skupina sestává z chovného samce, starší, již nechovné samice, chovné samice, která je její dcerou, a odrůstající, loni narozené samice. Chovná samice má chronické zdravotní problémy, které zhoršila opakovaná březost a špatný stav zubů. Pod celkovou anestézií jí byl zrevidován chrup, přičemž byly extrahovány dva problematické moláry. V současné chvíli se její stav zlepšuje. Abychom zabránili dalšímu momentálně nechtěnému rozmnožování těchto zvířat, rozhodli jsme se pro chemickou kastraci samce. Skupina může dále zůstat ve stejném složení a další případný budoucí chov může po dovozu jiného samce pokračovat s nejmladší samicí. Patrně po vzniklých tenzích mezi našimi pětiletými samci dikdiků Kirkových (*Madoqua kirkii*) došlo před koncem roku k úhynu jednoho z nich v důsledku traumatu po zaklínění se mezi stěnu jejich ubikace a těleso topení. V průběhu příštího roku očekáváme příchod samice a následně se pokusíme zahájit chov těchto drobných afrických kopytníků. Do stáda nyal nížinných (*Tragelaphus angasii*) jsme po nějaké době dovezli ze Zoo Dvůr Králové nového samce, který se velmi dobře aklimatizoval, a během příštího roku očekáváme jeho první potomky. Naopak chovného samce vodušky abok (*Kobus me-*

gaceros) jsme po narození jeho tří mláďat ze stáda oddělili a na základě doporučení koordinátora chovného programu EEP následně odvezli do německé Zoo Magdeburg. Naše prostorové možnosti neumožňují mít současně obě stáda větších antilop v chovném uskupení. Navíc rohatí samci antilop obvykle po čase začnou ve venkovním společném výběhu bojovat o dominanci se samcem žirafy síťované (*Giraffa reticulata*), což může být pro obě strany životu nebezpečné. K páru domestikovaných alpák (*Vicugna vicugna f. pacos*) jsme přivezli novou krásnou čokoládovou samici ze slovenské Zoo Bratislava. Toto trio se na podzim rozrostlo o mládě, které je prvním svého taxonu narozeným v naší zoo. Snad největším překvapením a radostí se stal úspěšný odchov dvou mláďat pekari Wagnerových (*Catagonus wagneri*)! Tento nejmohutnější ze tří pekariů, který byl po dlouhá léta považován za vyhynulého a byl náhodně objeven ve své domovině Gran Chaco v roce 1972, se po osmi letech chovu u nás letos poprvé rozmnožil. Tento úspěch zasluhuje pozornost a je popsán v samostatném článku chovatele Pavla Hájka. V minulé výroční zprávě zmiňujeme dva vrhy u prasat visajanských negroských (*Sus cebifrons negrinus*), přičemž ani jednou se odchov nezdařil. V obou případech se tak stalo s největší pravděpodobností naší vinou v důsledku nedostatku zkušeností s těmito zvířaty. Při prvním porodu jsme oddělili samici od samce, ten se za ní ovšem neustále dobýval a samice pravděpodobně vlivem stresu mláďata sežrala. Po této zkušenosti zůstává kanec trvale se samicí. Při druhém vrhu se narodila čtyři selata, jedno z nich velmi slabé, ostatní dobře prosperující. Nejslabší mládě jsme se rozhodli po dvanácti dnech utratit, ostatní měl bohužel na svědomí kanec. Až zpětně jsme se dovědli, že standardně dostupné množství potravy bylo patrně pro kanec nedostačující, začal být vůči selatům agresivní a postupně je „slovil“, poslední ve věku čtyř týdnů. Při letošním, již třetím vrhu jsme se poučili z předchozích chyb, celou tlupu jsme nechali pohromadě a markantně jsme navýšili krmnou dávku, která byla prasatům předkládána několikrát denně po částech. Kanec se tak neustále věnoval přerývání výběhu a hledání potravy. Tato strategie se ukázala jako správná a více se o odchovu těchto zvířat dočtete v dalším článku od chovatele Pavla Hájka.

ŠELMY

V únoru jsme si z francouzské Zoo Thoiry dovezli nového mladého samce irbise (*Panthera uncia*) s příslibem doporučení k rozmnožení v blízké budoucnosti. V dubnu jsme nenadále přišli o starší chovnou samici. Jednoho dne začala zvracet, objevily se u ní křeče a začala být celkově apatická. I přes okamžitou reakci a pomoc veterinářů se ji bohužel nepodařilo zachránit. Příčinou si nejsme zcela jisti, nicméně příznaky odpovídají mozkové mrtvici. Během lednového prvního spojování nového páru mladých levhartů perských (*Panthera pardus saxicolor*) došlo k neočekávané tragédii, kdy i přes počáteční nadějně signály, které slibovaly úspěch, samec zakousl samici. Taková neštěstí se u těchto koček občas stávají a v podstatě jim nejde zabránit. Další, již jedenáctiletou samici, která se ovšem dosud nerozmnožila, jsme v říjnu získali z polské Zoo Gdaňsk a věříme, že tentokrát už spárování s výrazně mladším samcem proběhne bez komplikací. U rysů ostrovidů karpatských (*Lynx lynx carpathicus*) došlo na konci roku k několika významným změnám. Náš mladý samec byl doporučen k přesunu do švýcarské Zoo Bern, kde spolu se samicí narozenou v britské Zoo Port Lympne vytvoří pár, jehož očekávaná mláďata by v budoucnosti mohla být reintrodukována v Itálii. Těsně před Vánoci pak došlo k úniku mladé samice. Při úpravách sousední expozice se lekla, vylezla na strom a přes rozvětvené koruny utekla z ohraničeného prostoru. Zpočátku se pohybovala v těsném sousedství zoologické zahrady, kde jsme se ji pokoušeli neúspěšně polapit. Poté jsme už její pohyb ve městě a okolí dokázali pouze monitorovat na základě zpráv od náhodných pozorovatelů. Dosud se toto zvíře bohužel nepodařilo odchytit. V pokročilém věku uhynul samec rysa červeného (*Lynx rufus*) a dále s tímto taxonem již nepočítáme. V chovu karakalů (*Caracal caracal*)

rys ostrovid karpatský (*Lynx lynx carpathicus*)

se v letošním roce nedařilo. Z důvodu nízkého věku jedné ze dvou samic jsme se rozhodli pro přípuštění pouze starší samice. Ta porodila tři koťata, ale o všechna jsme ve věku 3 – 6 týdnů přišli, následné pitvy vždy prokázaly rozsáhlou pneumonií. Nedařilo se ani u koček krátkouchých (*Prionailurus bengalensis euptilurus*) držných doposud pouze v zázemí, kde samice postupně zlikvidovala všechna čtyři narozená koťata. Pro příští chovnou sezonu jsme se rozhodli samici přesunout do jiné, větší voliéry. Tam bude spojena s chovným samcem a doufáme, že po těchto změnách se již dočkáme úspěšného odchovu mláďat. Protože jsme se v posledních letech u koček bažinných (*Felis chaus*) nedočkali porodů, přivezli jsme nového, melanicky zbarveného kocoura z německé Zoo Aschersleben. Dále také jednáme s izraelskou Zoo Negev o přesunu jejich dvou samic k nám. Bez obtíží se neobešel ani odchov manulů (*Otocolobus manul*), nádherných koček původem ze suchých, kamenitých stepí a horských oblastí střední Asie. Obě naše chovné samice porodily dvě koťata, která byla zhruba první tři měsíce života klinicky zdravá. Pak se postupně u všech mláďat objevil výtok z očí a nosu, který byl veterinářkou suspektně klasifikován jako herpesvirová infekce FHV1. Obě chovné samice byly poté testovány na přítomnost tohoto viru oronásalním výtěrem s pozitivním výsledkem. V očích kotat se nakonec objevila i herpetická keratitida, která byla řešena lokálně přípravkem Virgan s účinnou látkou ganciclovirem spolu s antibakteriálním krytím Ofloxacinem. U třech zvířat se keratitidu podařilo zvládnout bez trvalých následků, poslední má chronické změny na levém oku. Jejich budoucí osud je nejasný, neboť

koordinátor chovného programu EEP dosud nerozhodl ani o jejich přesunu, ani o jejich vyřazení z chovu. Názory na chov herpes-pozitivních koček se různí a opakování podobné situace nelze v našich chovatelských podmínkách ani do budoucna vyloučit, stejně tak jako zdravotní problémy způsobené *Toxoplasmou gondii*, která v první řadě stojí za neúspěchy chovu těchto zvířat v lidské péči. U jednoho z našich vlajkových taxonů, kočky arabské (*Felis lybica gordonii*), jsme zaznamenali tři vrhy. Tyto elegantní, leč nevýrazné divoké kočky, přirozeně rozšířené kolem části západního pobřeží Perského zálivu, jsou bezprostředně ohroženy jak ztrátou vhodných biotopů související s lidskou expanzí, která již zasáhla i do těchto značně nehostinných krajů, tak i s tím spojeným rizikem hybridizace s domácími či zdivočelými kočkami domácími (*Felis silvestris f. catus*), potulujícími se v blízkosti lidských sídel. Proto je tato populace oficiálně klasifikována jako ohrožená a naše zoo dlouhodobě drží největší počet jedinců tohoto taxonu v Evropě. Neočekávaná situace nastala při odchovu mláďete margaye yucatanského (*Leopardus wiedii yucatanicus*). V srpnu jsme u zkušené samice našli zcela sežraný kadáver jejího dvouměsíčního mláďete. O příčinách se můžeme pouze dohadovat. Již v prosinci jsme zaznamenali další porod a všechno vypadá standardně. Z naší bratrské smečky psů pralesních (*Speothos venaticus*) odjel v průběhu roku jeden ze samců do polské Zoo Lodž k samici pocházející ze Zoo Praha. Tito jedinci získali značnou chovatelskou hodnotu, protože pocházejí z britské Zoo Chester a import jakýchkoli zvířat ze Spojeného království je po proběhlém Brexitu stále velice komplikovanou záležitostí. V expozici fenků (*Vulpes zerda*) mohou návštěvníci od léta pozorovat již pouze samotného samce. Protože desetiletou samici značně omezoval v hybnosti sarkom pravé zadní končetiny, rozhodli jsme se přistoupit ke zdravotní eutanázii. Přestože je pro tyto nejmenší sovitě šelmy přirozené žít v rodinných skupinách, zdá se, že náš samec snáší samotu velice dobře a nevádá mu. Vzhledem k problémům plynoucím ze spojování geriatrických zvířat jsme se rozhodli, že o nová zvířata budeme usilovat až po jeho úhynu. Podobná situace nastala i u hyen žíhaných arabských (*Hyaena hyaena sultana*). Starou samici jsme utratili poté, co byla dlouhodobě apatická, nepřijímala potravu a na předepsanou terapii nereagovala. Provedená pitva odhalila probíhající maligní nádorový proces lymfatické tkáně. Po konzultaci s koordinátorem chovného programu EEP jsme kvůli stále možnému přínosu našeho staršího samce pro genetickou variabilitu budoucí evropské populace generických hyen žíhaných (*Hyaena hyaena*) v srpnu dovezli odrostlou samici z francouzské Zoo Obterre. Loňská mláďata pand červených (*Ailurus fulgens fulgens*) byla v dubnu přesunuta do irské Zoo Dublin a francouzské Zoo Lisieux. To bylo zcela v souladu s letošním pozastavením reprodukce našeho

Stavy zvířat k 31. 12. 2022		
	taxony	jedinci
savci	114	559
ptáci	39	221
plazi	57	248
obojživelníci	11	105
ryby	25	109

Rozmnožená zvířata v letech 2016 až 2022		
	taxony	jedinci
2016	64	288
2017	77	391
2018	59	488
2019	87	719
2020	73	384
2021	102	706
2022	85	504

Narozen v roce 2022		
	taxony	jedinci
savci	59	255
ptáci	10	54
plazi	12	140
obojživelníci	4	55

Úhyny v roce 2022		
	taxony	jedinci
savci	51	124
ptáci	17	34
plazi	21	68
obojživelníci	5	16

samice margaye yucatanského (*Leopardus wiedii yucatanicus*) s mláďetem

chovného páru. Oproti tomu velice populární a poptávaní nosáři bělohubí (*Nasua narica*) odchovali v letošním roce čtyři mláďata, včetně jedné z pouhých tří v Evropě letos narozených samic. Jako „vánoční dárek“ jsme 23. prosince poskytli dva mladé samce kolegům ze Zoo Liberec. Ke svému závěru spěje držení tuleňů obecných (*Phoca vitulina vitulina*) na Vysočině. S krátkým odstupem po sobě na podzim uhynuly obě patnáctileté samice. V obou případech bylo při pitvě potvrzeno jaterní selhání a pasteurelová/streptokoková infekce. Nicméně depozice těžkých kovů v jaterní a tukové tkáni zvířat svědčí o dlouhodobých problémech způsobených jejich monodietou (sledí, huňáčci, makrely), kdy se v celé šíři projevilo stoupající znečištění světových moří a oceánů. Tím je ovlivněn celý navazující potravní řetězec zahrnující samozřejmě také nás! Protože toto nebyly jediné problémy spojené s péčí o tyto mořské savce ve vnitrozemí a konkrétně u nás, s radostí jsme pozitivně odpověděli na následný zájem italské Zoo Neapol o zbylého samce.

PRIMÁTI

Přestože, nebo právě proto, že se chov „malých komb“ v zoologických zahradách dobře daří, není již po dostupných zvířatech téměř žádná poptávka. Proto jsme se po dohodě s koordinátorem chovného programu EEP pro komby ušaté (*Galago senegalensis*) dohodli na rozdělení našich zvířat do jednopohlavních skupin a čekáme na restart udržovacího chovu v budoucnu. Rozhodnutím příslušného TAGu upozaděné komby jižní (*Galago moholi*) momentálně po úhynu chovné samice také pouze držíme a nemnožíme. Naopak u skomírající populace maki Ganzhornových (*Microcebus ganzhorni*) došlo k již neočekávanému průlomů „objevením“ dříve neznámých jedinců v německých kolekcích a zahájením intenzivního chovu těchto drobných lemuruů na Veterinární univerzitě v Hannoveru. Počet jedinců vlajkového taxonu společného chovného programu EEP pro maki, maki Goodmanova (*Microcebus lehilahytsara*), dále narůstá, nicméně pomaleji, protože v rámci držení skupin již začali fungovat autoregulační procesy. Poslední u nás odchovaná mláďata lemuruů černých (*Eulemur macaco*) jsme letos odeslali do samčí skupiny v Zoo Liberec a naše starší chovná zvířata zde necháme v poklidu dožít. V chovné skupině lemuruů kata (*Lemur catta*) s dalšími odchovy postupně vzrůstá podíl samců a do budoucna se u tohoto taxonu jeví jako pravděpodobné vytvoření expoziční samčí skupiny. V Jihlavě tradičně chovaný taxon, lemuru rudochelý (*Eulemur rufifrons*), je v současnosti v evropských chovech také opomíjen a i u nás došlo ke smutné události, kdy po porodu mrtvého mláděte uhynula naše nejperspektivnější samice z britské linie. Také

rodina kosmanů zakrslých východních (*Cebuella pygmaea niveiventris*)

u vari červených (*Varecia rubra*) se nepodařilo zopakovat loňský úspěšný odchov mláďat poté, co narozená dvojčata vzápětí po porodu uhynula. Letos uplynulo dvacet let od doby, kdy naše zoo získala první pár outloňů malých (*Xanthonycticebus pygmaeus*). Tehdy se jednalo o zabavená zvířata pocházející z volné přírody. Velkým překvapením bylo, že samice dva měsíce po příjezdu porodila dvě mláďata, která bohužel nebyla životaschopná. Tento pár žil v zoo deset let a nikdy se nerozmnožil. V průběhu dalších let získala zoo ještě několik párů outloňů, ovšem ani od nich se mláďata nikdy odchovat nepodařilo. S přibývajícím zkušenostmi se podařilo úspěšně rozmnožit až pár, který byl sestaven v roce 2014. Letos se této samici místo obvyklých dvojčat narodilo pouze jedno mládě. Celkově už porodila jedenáct mláďat, z nichž se podařilo sedm odchovat. Zbylé dva chovné páry se zatím úspěšně rozmnožit nepodařilo, i když páru tvořenému naší odchovanou samicí a velmi cenným samcem pocházejícím z ruské Zoo Moskva se letos narodila první mláďata, bohužel slabá a neživotaschopná. U mladé tříleté samice se jednalo o první porod, takže doufáme v úspěšné odchovy v následujících letech. U ploskonosých primátů chvostanů bělolících (*Pithecia pithecia*) jsme se po roce dočkali opět mláděte. Mladá samička nám udělala radost, protože je na rozdíl od předešlého mláděte naprosto zdravá a může tak být zařazena do dalšího chovu. Tradiční specializací jihlavské zoo i nadále zůstávají drápkaté opice. V letošním roce jsme po úhynu chovné samice museli přistoupit k rozdělení desetičlenné skupiny kosmanů černovousých (*Callithrix penicillata*). Nejprve jsme v létě oddělili jednoho vyčleněného samce, který měl několik drobnějších ran v obličeji a držel se stranou od skupiny. Spojili jsme ho s dominujícím jedincem a oba přesunuli na Tropický pavilon. Tento experiment, spojit dohromady „obět s agresorem“, dopadl dobře, samci spolu dosud bezproblémově žijí. Zbylou skupinu kosmanů jsme následně rozdělili na jednopohlavní skupiny, přičemž jedna je držena expozičně v amazonském pavilonu a druhá v zázemí. Tento v Jižní Americe invazivní taxon není v současné době povoleno rozmnožovat a toto rozdělení skupiny je tedy patrně konečné a o odchovy nebudeme v budoucích letech usilovat. Na konci loňského roku jsme dopárali kosmanky zakrslé východní (*Cebuella pygmaea niveiventris*) a nově sestavený pár, drženy v zázemí, se letos dvakrát úspěšně rozmnožil. Odchovat se podařilo čtyři mláďata. Další radostí je úspěšný odchov dvojčat u kosmanů stříbřitých (*Mico argentatus*). Kriticky ohrožení tamaríni pinčí (*Saguinus oedipus*) neměli po mnoho let venkovní expozici, a tak jim byl umožněn volný pohyb v blízkosti jejich vnitřní ubikace. Nekonrolované krmení návštěvníky a přebírání zbytků v odpadkových koších se jim bohužel stalo osudným, dvě zvířata v létě 2019 uhynula na smíšenou bakteriální infekci. Od té doby byli tamaríni drženi pouze uvnitř bez možnosti venkovního výběhu. V letošním roce jsme proto vybudovali menší voliery navazující na stávající expozici a zvířata si tak opět mohou užívat sluneční paprsky i dešťové kapky. Během přípravných prací jsme se rozhodli kompletně odstranit stávající zanedbanou výsadbu v okolí a ve spolupráci s našimi zahradníky záhon osadit stálezelenými keři a trvalkami. Ve spolupráci s koordinátorem chovného programu EEP se po delší době podařilo sestavit nový chovný pár tamarínů vousatých šedavých (*Saguinus imperator subgriseus*). Jedná se o samce dovezeného z francouzské Zoo Mulhouse a zde odchovanou samicí. Spojení bylo úspěšné a oba již odchovávají své první narozené mládě. Aby původní dožívající chovný samec nezůstal sám, přidali jsme ho ke dvěma výše zmíněným samcům kosmanů černovousých, volně držným v Tropickém pavilonu, a toto trio drápkatých opiček spolu překvapivě velice dobře funguje. Z dalších chovaných tamarínů stojí za zmínku ukončení chovu tamarínů tmavohřbetých Graellových (*Saguinus nigricollis graellsii*). U tohoto taxonu není dlouhodobě možné získat nová zvířata, a tak se úhynem dvou posledních geriatrických samic definitivně uzavřela tato kapitola chovu v Zoo Jihlava. Nepříznivá konstelace nastala také u lvíčků zlatých (*Leontopithecus rosalia*). Chovná samice uhynula z důvodu hemosiderózy, zbývající

jedince jsme rozdělili podle pohlaví a držíme je nadále odděleně. Ve spolupráci s koordinátorem se snažíme o rozmístění odchovaných jedinců do dalších chovatelských zařízení. Teprve poté mohou začít jednání o sestavení nového chovného páru, pro který nicméně v současné chvíli nemáme k dispozici vhodný prostor. Tento ohrožený brazilský taxon primáta je v evropských zoologických zahradách poměrně hojně zastoupen a najít pro našich šest jedinců nový domov nebude vůbec jednoduché.

PTÁCI

S vrubozobými ptáky se nám letos poměrně dařilo. Úspěšně jsme odchovali tři housata hus kuřích (*Cereopsis novaehollandiae*), tři housata hus velkých (*Anser anser*) a úctyhodných 15 kachňat zrzohlávky peposaka (*Netta peposaca*). První plameňáci růžoví (*Phoenicopterus roseus*) dorazili do jihlavské zoo již před dvaceti lety. Původní chovné hejno bylo dovezeno z Tanzanie a jednalo se o 45 dospělých plameňáků. Rok trvalo, než se ptáci plně aklimatizovali, a poprvé zahrnili v roce 2004. Ze čtyř vylíhlých mláďat se podařilo tři odchovat. Dosud se u nás vylíhlo celkem 153 plameňáků a 137 z nich se podařilo odchovat do stáří půl roku. Vždy se jednalo o přirozeně odchované jedince, pouze jednou zůstalo po útoku škodné na hnízdě oplozené vejce bez rodičů a chovatelka se pokusila o umělý odchov mláďete, protože náhradní pěstouni, kterým by bylo možné vejce podložit, nebyli k dispozici. Vejce bylo umístěno do inkubátoru a 13. 6. 2006 se vylíhlo zdravé mláďe, které je dodnes součástí hejna. Jedná se o samici, která je sice na první pohled drobnější, ale již po čtyři sezóny úspěšně odchovává vlastní mláďata. Současná chovná skupina se skládá z 53 jedinců (29 zvířat pochází z volné přírody, 7 zvířat bylo odchováno v Zoo Dvůr Králové nad Labem nebo v Zoo Hluboká nad Vltavou, 17 zvířat se vylíhlo u nás). Toto hejno doplňují letošní a loňská mláďata, která později rozšíří hejna v dalších zoologických zahradách. Pro výřečky malé (*Otus scops*) jsme v průběhu jara vybudovali novou venkovní voliériu, která navazuje na stávající expozici seriem rudozobých (*Cariama cristata*). Oba zmíněné taxony během sezóny odchovaly mláďata, seriemy tři samice, což nás nepřekvapilo, a výřecci jednu samici. Ta je první svého druhu vylíhla v naší zoo a před koncem roku jsme ji předali do Zoo Plzeň.

PLAZI, OBOJŽIVELNÍCI

Od kolegů z německé Zoo Köln jsme získali čtyři exempláře zajímavých varanů Mitchellových (*Varanus mitchelli*), kteří jsou v současné chvíli k vidění pouze v osmi evropských institucích. Tento malý australský druh varana je semiakvatický, velmi dobře plave a potápí se. Svou kořist loví převážně v blízkosti vody a rád si pochutnává na mnoha druzích ryb a žab. Součástí jídelníčku tohoto varana se často stane i invazivní

rosela žlutobřichá (*Platycercus caledonicus*)

lemur bambusový (*Haplemur occidentalis*)

ropucha obrovská (*Rhinella marina*), která svými toxiny predátora otráví a on následně umírá. Právě z tohoto důvodu jsou tyto varani kriticky ohrožení. Dalším novým druhem drženým v zázemí je dlouhokrčka rotská (*Chelodina mccordi mccordi*). Tato želva je endemitem ostrova Roti v Indonésii, kde se na 70 km² vyskytuje pouze ve třech oddělených populacích. Ve své domovině je ohrožena divokými prasaty a nelegálním obchodem s domácími mazlíčky. Z těchto důvodů je také klasifikována jako kriticky ohrožená a její počty se neustále snižují. Třetím nově přichozím taxonem je paredura krásnohlavá (*Paroedura lohatsara*). Tento gekon pocházející ze severního Madagaskaru je taktéž kriticky ohrožený, navíc velice vzácně držený v lidské péči, a proto si zasluhuje naši pozornost. U hroznýšovců jamajských (*Chilabothrus subflavus*) jsme úspěšně odchovali 17 mláďat z 50 narozených. Ve skupině osmi hroznýšovců porodily všechny tři samice! Mláďata tohoto stromového druhu hada se v přírodě živí hlavně drobnými ještěry a první rok života je kritický. Možná i proto se stala naše zoo jediným zařízením, kde se v letošním roce odchová mláďata tohoto endemického druhu. Během zimy jsme se pustili do úpravy šesti expozičních terárií pro šípové žáby. Využili jsme probíhající rekonstrukce střechy amazonského pavilonu, kdy během stavebních prací musely pralesničky dočasně opustit svá terária. Nejprve jsme z terárií odstranili světla, která trpěla kvůli vysoké vzdušné vlhkosti, a odclonili je vně terárií. Poté jsme pokračovali novými výmalbami, výměnou substrátů, rozpadlých mečů a přerostlých rostlin. Úspěšným prvoodchovem se můžeme pochlubit u pralesniček tajemných (*Excidobates mysterious*). Tato ohrožená drobná tečkovaná žabka obývající tropické deštné lesy v horách severozápadního Peru byla objevena a popsána teprve v roce 1982 a dosud je známá pouze ze šesti lokalit. Naše chovná zvířata pocházejí z německé Zoo Halle a od soukromého chovatele.

varan Mitchellův (*Varanus mitchelli*)

pralesnička tajemná (*Excidobates mysteriosus*)

SUMMARY

The Animal Management department splits into six sections which are managed by a total of twenty keepers. In addition to them, the team includes an operations technician, a registrar and two curators. Occasionally we are joined by enthusiastic volunteers and trainees, usually students of veterinary or animal husbandry/management disciplines. We would therefore like to thank again all those involved.

SMALL MAMMALS

A group of eastern wallaroos (*Osphranter robustus robustus*) was finally released into an adapted enclosure in May. The animals got used to the new setting very quickly. A sad event was the death of one of the males. The other animals are thriving well, and before the end of the year, we already observed one of the females to wear a juvenile peeping out of the pouch, while pouch motions were recorded for the other two females as well.

For the brush-tailed marsupial rat (*Dasyuroides byrnei*), we are one of only two institutions where currently these small marsupial carnivores have been reproducing regularly, and we hold almost a third of the European population of this taxon in our specially set up breeding facility.

The colony of coruros (*Spalacopus cyanus*), a South American rodent – related to the well-known degu (*Octodon degus*) – which we keep only behind the scenes at the African House, is expanding very well. These animals build systems of underground burrows and whole groups move from place to place depending on the availability of food.

We lost a breeding female Malagasy giant rat (*Hypogeomys antimena*) during the year; the cause was enterolith in the small intestine. Fortunately, both juveniles from the last litter had been independent enough and survived, as well as the animal from the previous litter. This taxon, found only in a very small area in western Madagascar, has been classified as Critically Endangered since last year. Its last stronghold is the Kirindy Reserve, which is also under considerable pressure from the local population and as a result of the destruction of the habitat, there is a threat of complete extinction of these animals in the wild.

We continue to be the most significant continental holder of the white-tailed rat (*Brachytarsomys albicauda*). This year, we reared offspring from as many as three pairs; some of the young rats will soon move to other zoos.

The first young animal born in 2022 was a Southern Luzon giant cloud rat (*Phloeomys cumingi*). This taxon, which is kept only in four Czech zoos in Europe, has reproduced twice during the year and a total of fifteen individuals are kept in captivity on the continent.

The proliferating colony of Siberian flying squirrel (*Pteromys volans*) kept in an aviary built on the Forest Trail is one of the attractions of the regularly organised night tours guided by a curator, together with the nearby exhibit for the common brushtail possum (*Trichosurus vulpecula*). These attractive walks across the silent zoo offer visitors a unique opportunity to observe normally "invisible" animals in their natural twilight and nocturnal activity.

In the case of western tree hyraxes (*Dendrohyrax dorsalis*), so far housed only behind the scenes, the juveniles born as the first this year were not reared with success as they did not drink the mother's milk at all. A significant benefit for these animals in the future was the completion of an outdoor aviary, which they started to use immediately after it was put into operation.

HOOFED MAMMALS

In our group of Burchell's zebras (*Equus quagga burchelli*), all three females gave birth in spring after a proven breeder was imported last year. The primipara's foal was weak and died after a week from a colistrectococcal infection due to a weak immune system triggered by poor-quality colostrum. Both remaining foals are growing well. The escape of half of the herd in July received considerable media attention. By an unfortunate coincidence, a breeding stallion and a mare with an older foal managed to run out of the zoo grounds after the enclosure gate was not properly secured. After several hours of movement of these animals around the city, we managed to locate them in two different places, sedate them using blown medications and then push them into horse trailers prepared, all in cooperation with our veterinarians, municipal and state police and the local equestrian stable. Although it was a very stressful and dangerous situation, everything turned out very well in the end. Nothing serious happened to people or animals and minor property damage was repaired. However, in addition to the flexibility of all involved in dealing with unforeseen difficulties, several operational shortcomings were demonstrated during the trapping process, which we gradually eliminated as per severity. After a few days, the young colt developed inflammation of the hoof dermis of the front limbs as a result of the long demanding movement on hard surfaces, which resulted in lysis of the right limb's hoof bone. Subsequent treatment lasted less than two months, during which the young zebra and the dam had to be separated in indoor boxes, to which we enabled permanent access for the rest of the group.

Earlier we would have rejoiced at the new addition of the South American tapir (*Tapirus terrestris*), but this year it was different. In view of the existing policy of the Tapir EEP and also in view of the health status of the breeding female, we proceeded, on grounds of animal management, to prompt the euthanasia of the new-born tapir. The current family group consists of a breeding male, a rather old, no longer breeding female, a breeding female who is a daughter of the previous individual, and a growing-up female born last year. The breeding female has chronic health problems that have worsened through repeated pregnancies and poor dental health. Under general anaesthesia, the female's teeth were revised and two problematic molars were extracted. At the moment, the animal's condition is improving. To prevent further unwanted reproduction of this species, we decided to chemically castrate the male. The group may keep the same composition and any future breeding efforts may continue with the youngest female after another male is imported. Perhaps the biggest surprise and joy was the successful rearing of two young Chacoan peccaries (*Catagonus wagneri*)! This most stately of the three peccaries, which for many years was thought to be extinct and was accidentally discovered in its native Gran Chaco in 1972, has reproduced here for the first time after eight years spent in Jihlava. This success deserves attention and is described in a separate article by keeper Pavel Hájek.

In the previous annual report, we mentioned two litters of the Negros warty pig (*Sus cebifrons nigrinus*), neither of which was successful. In both cases, this was most likely our shortcoming due to our lack of experience with these animals. During the first birth we separated the female from the male, but the male was always after the female and the female probably ate the young due to stress. After this experience, the male stays permanently with the female. In the second litter four animals were born, one of them very weak, the others thriving. After twelve days we decided to put down the weakest one, unfortunately, the others were killed by the male. Only in retrospect did we learn that the standard amount of food available was apparently insufficient for the male, it became aggressive towards the young and gradually "hunted" them, the last one being at the age of four weeks. In this, the third litter, we learned from previous mistakes; we left the whole group kept together and we significantly increased the amount of the diet, which was presented to the animals several times a day in several portions. As a result, the male was constantly grouting throughout the enclosure and searching for food.

CARNIVORES

In February we brought in a new young male snow leopard (*Panthera uncia*) from Thoiry Zoo, France, with a promise of a recommendation to breed in the near future. In April we suddenly lost the older breeding female. One day it started vomiting, developed convulsions and became generally lethargic. Despite the immediate response and the help of the vets, unfortunately, it could not be saved. We are not sure of the cause, but the symptoms are consistent with a stroke.

During the first pairing of a new pair of young Persian leopards (*Panthera pardus saxicolor*) in January, an unexpected tragic event occurred when, despite initial hopeful signals promising success, the male bit the female to death. Such misfortunes happen to this feline species occasionally and basically cannot be prevented. Another, already eleven years old female, which has not yet reproduced, was received from Gdansk Zoo, Poland, in October and we believe that this time the pairing with a much younger male will take place without complications.

There were several significant updates in the stock of the Carpathian lynx (*Lynx lynx carpathicus*) at the end of the year. Our young male had been recommended for transfer to Bern Zoo, Switzerland, where this animal and a female born at Port Lympne Zoo, the UK, are going to form a pair whose expected young could be reintroduced in Italy in the future. Just before Christmas, the young female escaped. During adjusting the adjacent exhibit, it got scared, climbed up a tree and escaped from the enclosed area through the branching tree crowns. Initially, it was close to the zoo, where we tried to trap it with no success. After that, we were only able to monitor its movements in the city and its surroundings based on reports from casual observers.

The stock of the Pallas cat (*Otocolobus manul*), a beautiful feline native to the dry, rocky steppes and mountainous regions of Central Asia, was not without its difficulties, too. Both of our breeding females gave birth to two juveniles, which were clinically healthy for the first three months of their lives. Then gradually each of them developed discharge from the eyes and nasal cavity, which was suspected by the vet to be herpesvirus infection FHV 1. Both breeding females were then tested for the presence of this virus by oronasal swab with positive results. Herpetic keratitis eventually appeared in the eyes of the young animals, which was treated topically with Virgan (ganciclovirum as the active substance) together with Ofloxacin as the antibacterial cover. Three animals managed to handle keratitis without permanent consequences; the last one has chronic changes in the left eye. Their future fate is unclear, as the EEP coordinator has not yet made a decision on either their transfer or their removal from the breeding programme. Opinions on holding herpes-positive felines vary and a recurrence of a similar situation cannot be foreclosed in our animal management conditions in the future, nor can health problems caused by *Toxoplasma gondii*, which is primarily responsible for the failure of keeping these animals in captivity.

For one of our flagship taxa, the Gordon wildcat (*Felis lybica gordonii*), three litters were recorded. These graceful but indistinct felines, naturally distributed around parts of the western Persian Gulf coast, are under immediate threat from both the loss of suitable habitat associated with human expansion, which has already reached these largely inhospitable regions, and the associated risk of hybridisation with domestic or feral house cats (*Felis silvestris f. catus*) roaming near human settlements. Therefore, this population is officially classified as Endangered and our zoo has long held the largest number of individuals of this taxon in Europe.

The holding of the harbour seal (*Phoca vitulina vitulina*) in the region is coming to an end. Both of the 15-year-old females died within a short time of each other in the autumn. In both cases, the post-mortem exam confirmed liver failure and pasteurilla/streptococcal infection. However, the deposition of heavy metals in the liver and adipose tissue of the animals is indicative of the long-term problems caused by their monodiet (herring/cape-lin/mackerel), where the increasing pollution of the world's seas and oceans has become widespread. This affects the entire downstream food chain, which of course includes us! As these were not the only problems associated with the care of these marine mammals inland and specifically at our zoo, we were happy to respond positively to the subsequent interest of Naples Zoo, Italy, in the remaining male.

PRIMATES

The number of individuals of the flagship taxon of the joint Mouse Lemur EEP, the Goodman's mouse lemur (*Microcebus lehilahytsara*), continues to increase, but at a slower rate, as automatic control processes have already begun to operate within the groups held.

A traditional taxon for Jihlava, the red-fronted lemur (*Eulemur rufifrons*), is currently missing in European holdings, and a sad event did not miss out our zoo as well when our most promising female of the British line died after giving birth to a dead animal.

This year marks twenty years since our zoo received its first pair of the pygmy slow loris (*Xanthonycticebus pygmaeus*). The animals had been confiscated from the wild. The big surprise was that the female gave birth to two animals two months after arrival, which unfortunately were not viable. This pair lived in the zoo for ten years and never reproduced. In the following years, the zoo sourced several more pairs of the species, but even from them, no offspring were ever bred. With increasing experience, it was possible to successfully reproduce only a pair that was formed in 2014. This year this female gave birth to only one juvenile instead of the usual twins. In total, it has already given birth to eleven animals, of which seven have been reared with success. The remaining two breeding pairs have not yet successfully reproduced, although a pair consisting of a female reared in Jihlava and a very valuable male from Moscow Zoo, Russia, produced their first offspring in 2022, which were unfortunately weak and unviable. For the young three-year-old female, this was the first birth so we hope for breeding success in the following years.

Clawed monkeys continue to be the traditional specialisation of Jihlava Zoo. This year, after the death of a breeding female, we had to split the ten-member group of black-eared marmosets (*Callithrix penicillata*). This taxon, invasive in South America, is not currently allowed to reproduce and the splitting of this group is therefore probably final and we will not seek to breed in future years.

For critically endangered cotton-top tamarins (*Saguinus oedipus*), as they did not have any outdoor exhibit for many years, they were now enabled to move freely near their indoor facility. Uncontrolled feeding by visitors and picking leftovers from garbage cans, unfortunately, proved fatal to them; two animals died of mixed bacterial infection in the summer of 2019. Since then, tamarins have been kept indoors only, with no outdoor enclosure. In 2022, we built a smaller aviary adjacent to the existing exhibit so that the animals can once again enjoy the sun's rays and raindrops. During the preparatory work, we decided to completely remove the existing downgraded planting in the area and, in cooperation with our gardeners, plant the bed with evergreen shrubs and perennials.

In cooperation with the EEP coordinator and after a long time, we managed to establish a new breeding pair of bearded emperor tamarins (*Saguinus imperator subgriseus*). This is a male imported from Mulhouse Zoo, France, and a female produced in Jihlava. The pairing was successful and both animals now already rear their first-born juvenile.

BIRDS

We were quite successful with Anseriformes birds in 2022 with three Cape barren geese (*Cereopsis novaehollandiae*), three greylag geese (*Anser anser*) and an impressive number of 15 rosy-billed pochards (*Netta peposaca*) reared with success.

The first-ever greater flamingos (*Phoenicopterus roseus*) arrived in Jihlava twenty years ago. The founder breeding group was imported from Tanzania and consisted of 45 adult flamingos. It took a year for the birds to fully acclimatise and they first nested in 2004. Of the four hatched chicks, three were successfully reared. So far, 153 flamingos have hatched in Jihlava and 137 of them have been reared to the age of six months. They were always naturally reared individuals, only once a fertilised egg without parents was left on the nest after a vermin attack and the female keeper tried to rear the chick artificially because no replacement foster parents were available to incubate the egg. The egg was placed in an incubator and a healthy chick hatched on 13 June 2006 and is still part of the group. It is a female, which, although at first glance rather small, has been successfully rearing its own offspring for four seasons. The current breeding group consists of 53 birds (29 come from the wild, 7 were reared in Dvůr Králové nad Labem/Hluboká nad Vltavou zoos, 17 hatched in our zoo). This group is complete with chicks of 2021 and 2022, which will later expand the groups in other zoos.

During the spring, we built a new outdoor aviary for the scops owl (*Otus scops*), which connects to the existing display of red-legged seriemas (*Cariama cristata*). Both taxa mentioned above reared young during the season; the seriemas produced three males, which did not surprise anyone, and the scops owls had one female. It is the first individual of its species that hatched in Jihlava; before the end of the year, we transferred this owl to the zoo in Plzeň.

REPTILES & AMPHIBIANS

From our colleagues at Cologne Zoo, Germany, we received four Mitchell's water monitor (*Varanus mitchelli*), a peculiar species, which is currently possible to see only in eight European institutions. This small Australian monitor lizard is a semi-aquatic animal, a very good swimmer and diver. It hunts its prey mostly near water and likes to feast on many species of fish and frogs. Often, the invasive cane toad (*Rhinella marina*) becomes part of the diet of this species, which poisons the predator with its venoms and the lizard subsequently dies. It is for this reason that the species is classified as Critically Endangered.

Another new species, kept behind the scenes, is the Roti Island snake-necked turtle (*Chelodina mccordi mccordi*). This turtle is endemic to the island of Roti, Indonesia, where it occurs in only three separate populations found in an area of 70 km². In its range country, it is threatened by feral pigs and the illegal pet trade. For these reasons, it is also classified as Critically Endangered and its numbers are steadily declining.

The third new taxon is the Mount Francais leaf-toed gecko (*Paroedura lohatsara*). This species native to northern Madagascar is also critically endangered and very rarely kept in captivity and therefore deserves human attention. For the stock of the Puerto Rican boa (*Chilabothrus subflavus*) we successfully reared 17 young out of the 50 produced. In a group of eight boas, all three females gave birth! The juveniles of this tree snake species feed mainly on small lizards in the wild and the first year of their life is critical. Perhaps that is why our zoo became the only facility where offspring of this endemic species was reared with success in 2022.

During the winter, we started to adapt six display terrariums for arrow frogs. We took advantage of the ongoing refurbishment of the roof of the Amazon House when poison arrow frog species had to temporarily leave their terrariums during the construction work. First, we removed the lighting units from the terrariums that were suffering due to high humidity and installed them from the outside of the terrariums. Then we continued doing decorating work and replacing substrates, decayed mosses and overgrown plants. We can boast of successful first-ever breeding success for the Marañón poison frog (*Excidobates mysteriosus*). This endangered, tiny spotted frog, inhabiting tropical rainforests in the mountains of north-western Peru, was not discovered and described until 1982 and is still known from only six sites. Our breeding animals come from the zoo in Halle, Germany, and from a private holder.

PRVNÍ ROK KLOKANŮ HORSKÝCH (*OSPHRANTER ROBUSTUS ROBUSTUS*) V JIHLAVSKÉ ZOO YEAR 1 IN JIHLAVA ZOO FOR THE EASTERN WALLAROO (*OSPHRANTER ROBUSTUS ROBUSTUS*)

Píše se 21. 11. 2021 a do zoo přijíždí první tři klokani horští východní (*Osphranter robustus robustus*) – dva téměř dvouletí samci a jedna samice. Všichni tři pocházejí od soukromého chovatele z Nizozemí. V následujících dnech naši novou klokaní skupinu doplnili ještě dvě mladé samice ze Zoo Praha a Zoo Ostrava.

První dny v novém prostředí byly pro nové obyvatele velmi stresující a muselo se důkladně dbát na to, aby byli co nejméně rušeni. Chodilo se k nim minimálně a krmilo se do koryta, které bylo hned za dveřmi. Dostávali patky od zelí, batáty, granule, seno a tvrdý chléb, na který byli zvyklí od soukromého chovatele. Jelikož byla doba covidu a zoo musela být pro návštěvníky uzavřena, museli jsme začít řešit, jak klokany zvykat na hluk. Začalo se jim tedy pouštět rádio, což se mimochodem líbilo i sousedním arům hyacintovým. Klokani strávili celou zimu ve vnitřní ubikaci a teprve když se venku udělalo hezky, byli dne 2. 5. 2022 konečně vypuštěni do venkovního výběhu. Neznámého prostředí se zprvu báli a nechtěli opustit bezpečí stáje. Po pár chvílích se ale menší ze samců osmělil a vyrazil ven. Během dne vyšel ven i zbytek skupiny, ten se ale zdržoval spíše u vchodu a dál se neodvážil. Postupně však začali využívat celý výběh.

Ke konci května bohužel skupina přišla o jednoho člena – většího samce, u něhož bylo zpočátku podezření na udušení granulí. Důkladnější pitva ale odhalila významnou invazi hlístic. Menší ze samců tak dostal prostor a na přelomu listopadu a prosince jsme si začínali všimnout pohybů ve vaku u jedné ze samic. Za pár týdnů byly pohyby vidět i u ostatních dvou samic a 25. 12. první mládě poprvé vykouklo ven z vaku. Nyní nedočkavě vyhlížíme i zbylá dvě mláďata a radujeme se z prvního jihlavského odchovu klokana horského východního.

SUMMARY

On 21 November 2021, we brought the first three eastern wallaroos (*Osphranter robustus robustus*) to Jihlava – two males and one female arrived from a private holder based in the Netherlands. In the following days, two more young females from Prague and Ostrava joined the group. The first days in the new setting were very stressful for the animals, so we made sure that they were disturbed as little as possible. The keepers moved in the presence of the animals for as short a time as possible, and since the zoo was closed to visitors at the time due to the COVID-19 pandemic, a radio was played for the wallaroos to get them used to noisy settings. They spent the whole winter indoors and were not released outdoors until 2 May 2022. Sadly, one male died at the end of May due to a major nematode invasion. Fortunately, the other male mated all the females and the first young wallaroo peeped out of the pouch on 25 December.

Mládě klokana samo zkoumá výběh.

první z mláďat u klokanů horských (*Osphranter robustus robustus*)

U samice ve vaku je pocit bezpečí největší.

CHOV KŘEČKŮ VELKÝCH V ZOO JIHLAVA THE MALAGASY GIANT RAT AT JIHLAVA ZOO

Marek Dohnal
chovatel / Zookeeper

Křeček velký (*Hypogeomys antimena*) je trochu větší hlodavec, jehož tělo může na délku měřit až 30 cm a ocas až 20 cm. Vyskytuje se pouze na ostrově Madagaskar. Jeho aktivitu můžeme vidět především za soumraku nebo v noci, proto je v zoologických zahradách chován v nokturnáriu, kde je převrácený světelný režim. Křečci si vyhrabávají nory, které mohou mít délku až 5 metrů a několik vchodů. Páry jsou monogamní a o mláďata se starají oba rodiče. Tento druh je veden jako kriticky ohrožený, neboť obývá velmi malou oblast na západním pobřeží ostrova a rozmnožování je velmi pomalé.

V Zoo Jihlava chováme křečky od roku 2015, kdy k nám 20. 5. 2015 přiletěl sameček Panny ze Zoo Bronx. V expozici si zvykl velmi rychle. Samička Naty k nám přicestovala 12. 9. 2015 ze ZSEA Africa Alive, kde se narodila. Spojování bylo klidné, ale po týdnu se objevil problém, protože samička byla poněkud „agresivnější“ než sameček. Pro křečky je typický jakýsi čistící rituál, při kterém se vzájemně čistí a probírají si srst. Samička však byla při této činnosti poněkud důraznější a sameček byl poměrně dost poškrábán na zádech, proto jsme ho raději oddělili. Postupně docházelo ke spojování a k oddělování, samička však byla vůči samci agresivní a museli jsme ji úplně oddělit. Mláďata jsme od tohoto páru nikdy neměli. Samička Naty byla oddělena do zázemí na Modetě a 10. dubna 2017 jsme k ní dovezli samečka Dobyho ze Zoo Praha. Den na to byli spojeni a zase odděleni z důvodu agrese a potom už zůstali spolu.

Dne 11. 4. 2017 k nám přicestovala samička Miny ze Zoo Amersfoort, která byla umístěna k samci Pannymu do noční expozice afrického pavilonu. Mláďata spolu nikdy neměli.

V lednu 2018 nám sameček Panny uhynul na masivní cysticerkózu jater a záněť střev. Ke konci května jsme zaznamenali apatickou Naty. Sonografické vyšetření zjistilo zvětšená střeva a tekutinu v břišní dutině. Dále RTC prokázal prasknutí hrudní kosti. Horní část expozice obývaly v té době komby Garnettovy a je možné, že z jejich strany docházelo k šikaně křečků.

V červenci 2018 nám uhynula samička Naty i sameček Doby. Samička uhynula na následky úrazu prsní kosti a u obou byla zjištěna morganellová infekce.

Dne 22. 7. 2018 přicestoval chovný sameček Noana ze Zoo Jersey a téhož dne byl spojen se samičkou Miny v noční expozici v africkém pavilonu. Spolu tvořili ve všech směrech harmonický pár. V listopadu 2018 jsme pozorovali páření. Z pozice chovatele jsem měl ze zaznamenané reprodukční aktivity velkou radost. Následně největším potěšením bylo vidět první narozené mládě u nás v zahradě, které se narodilo 16. 12. 2018. Byl to sameček Abony a o mládě se starali oba rodiče. V červnu 2021 odcestoval táta Noana a syn Abony do Tierparku Berlin. Dva dny po odjezdu chovného samce přijel nový chovný sameček Hendry ze Zoo Praha. Spojení proběhlo s malým syčením, ale bez agrese. Reprodukční aktivitu jsme nezaznamenali, ale i tak jsme se dočkali radosti.

V srpnu 2021 Miny porodila jedno mládě. Byla to samička Angidina, oba rodiče se o ni vzorně starali. Pohlaví mláďat určujeme přibližně v půl roce. Ihned po porodu došlo k dalšímu páření. Dále bylo páření zaznamenáno v září a v prosinci roku 2021. V únoru 2022 jsme ráno v boudě objevili čerstvě narozená dvojčata a naše radost tak byla o to větší. Ráno v den porodu následovalo opět ihned páření. Bohužel sedm dní po porodu jedno mládě zmizelo, žádné ostatky se nenašly. Z dvojčat zbylo pouze jedno mládě, sameček Bitro, o kterého se oba rodiče opět vzorně starali, i se svojí starší dcerou Angidinou. V červnu 2022 bylo v boudě další novorozené mládě, ale bohužel zase za týden zmizelo.

Na konci července jsme ráno z boudy zaslechli pískání a následně jsme v ní objevili dvojčata. Sameček dostal jméno Elo a samička Elatra. Starala se o ně celá rodina. V září začala být chovná samička Miny apatická a nafouklá. Dostala léky na trávení a pro jistotu i antibiotika, ale její stav se nezlepšil. Sonografie břicha odhalila enterolit v tenkém střevě, odhadem 2 cm veliký. Následovala okamžitá operace, den na to samička bohužel

uhynula. Pitvou se zjistilo, že střeva již začala nekrotizovat. Ve špatném stavu byla i játra, na kterých bylo několik cyst s echinokoky a abscesy. Červcová mláďata bylo potřeba více kontrolovat. Naštěstí krátce před úhynem matky začala přijímat pevnou stravu. Do krmení jsme jim přidávali granulky Rodicare. 29. 9. 2022 byla mláďata zvážena. Sameček vážil 374 g a samička 366 g. Týden na to už měl sameček 424 g a samička 424 g. Potěšilo nás, že mláďata i bez matky prosperují a přibývají na váze. Nejvíce se o ně staral jejich otec Hendry a starší sestra Angidina, která byla u porodu a odchovu předchozích mláďat. Vše dopadlo dobře a mláďata krásně rostou a je to jedna velká rodina.

skupina křečků velkých (*Hypogeomys antimena*) s mláďaty

SUMMARY

We have been keeping Malagasy giant rats in Jihlava since 2015. The first pair, consisting of animals from Bronx Zoo and ZSEA Africa Alive, unfortunately, did not breed and rear anything. We also received animals from Prague, Amersfoort and Jersey. The first pair that reproduced consisted of a female from Amersfoort and a male from Jersey. In November 2018 we observed mating and the first animal was born on 16 December 2018. It was a male and was reared by both parents. In June 2021, the breeding male departed – along with this young male – to Tierpark Berlin, and two years later we paired the breeding female with a male from Prague.

In August 2021 the female gave birth to one animal, a female; we determine the sex when the juveniles are approximately half a year. Immediately after the birth, another mating took place. More mating events were recorded in September and December 2021. In February 2022, we discovered newly born twins in the box. Mating followed immediately the same day in the morning. Unfortunately, seven days after birth, one juvenile disappeared. The other one, again, received good care from both parents, as well as from the older female reared previously. In June 2022 there was another newborn animal in the box, but unfortunately, it disappeared a week later. The most recent animals were born at the end of July 2022.

Unfortunately, in September the breeding female became apathetic and bloated. It was given digestive medication and antibiotics to be on the safe side, but the condition did not improve. Abdominal sonography revealed enterolith in the small intestine, estimated to be 2 cm in size. Immediate surgery followed, but the female, unfortunately, died the next day. The post-mortem exam showed that the intestines had already begun to necrotise. The liver was also in bad condition, with several cysts with echinococci and abscesses. Fortunately, the July juveniles started to receive solid food shortly before the death of the breeding female. We added Rodicare pellets to the diet and the young giant rats continue to thrive.

CHOV A ODCHOV VARI ČERVENÉHO (*VARECIA RUBRA*) V ZOO JIHLAVA KEEPING AND REARING RED RUFFED LEMURS (*VARECIA RUBRA*) IN JIHLAVA ZOO

Ing. Šárka Krčilová
chovatelka / Zookeeper

Chovný pár byl složen v roce 2015. Samice Reika, narozená 9. 5. 2006 (Zoo Köln), přišla ze Zoo Leeuwarden, společně se svou sestrou. Během dvou týdnů se projevila její klidná, vyrovnaná a velice vlídná povaha. I když z hlediska vzhledu i kvality srsti nebyla moc výstavní typ, její povaha byla velkou výhodou. Nezmiňuji tento fakt proto, že bychom chtěli „hladící zvíře“, ale protože je známo, že samice lemuru vari někdy mění po porodu své povahy a stávají se agresivními.

Samec Indy, narozený 25. 3. 2013, přicestoval ze Zoo Mulhouse. Spojení, které proběhlo 28. 12. 2015, bylo harmonické, samec bez samice neudělal ani krok. Byla to vítaná změna, protože v minulosti jsme měli se spojováním chovných jedinců problémy. Jejich kontakty se neobešly bez zranění a šití, postupné sblížení zvířat mnohdy trvalo až tři měsíce. Samec Indy je oproti Reice cholerický, lekávy a náladový. Spolu se perfektně doplňují.

Poprvé se mláďata narodila v roce 2017. Téhož roku měla Reika i zdravotní problémy. 10. 1. 2017 jí byla v oblasti rodidel zjištěna bulka velikosti lískového ořechu, diagnostikovaná doktorem jako cysta. Prozatím zůstala bez zásahu, ve fázi pozorování. 17. 4. 2017 porodila Reika dvě mláďata, samečka a samičku. Z porodu byla jako prvoroďička zaskočená a přes veškerou snahu se k mláďatům neměla. Ta nakonec uhynula. 3. 10. 2017 byl samici chirurgicky odstraněn novotvar v oblasti rodidel. Když byla druhý den puštěna z přepravky, zjistilo se, že si pravou zadní nohu zaškrtla v nártu dekou. Dopoladne nohu tahala, došlo k částečné obrně nervu v důsledku zaškrcení. Noha se jí běžným používáním postupně uzdravovala, ale plně funkční byla až po třech letech.

O rok později, 6. 4. 2018, se Reice narodila mláďata tři, dva samečci a jedna samička. Samice úplně změnila chování a její mateřské pudy fungovaly naplno. Bohužel druhý den byli oba samečci nalezeni mrtví, při pitvě bylo zjištěno, že se nenapili. Samičku jsme se pokoušeli zachránit příkrmováním, byla však již hodně zesláblá. Ani tento odchov se tedy nezdařil. Měli jsme proto podezření na nefunkční mléčnou žlázu. Tento rok samice aktivně přijímala minerální liz. Dokonce do té míry, že způsoboval průjem, a tak jí byl odebrán. Při výskytu průjmu byl samičce podáván sušený kaštan, kterým se posypalo odpolední krmení.

V roce 2019 se narodila mláďata dokonce čtyři, dva samci a dvě samice. Bylo to 20. 4. 2019. Mláďata byla životaschopná a samice se o ně vzorně starala. Mláďata však opět postupně hynula. I přes určité krmné vychytávky a doplňky, které jsme aplikovali s dostatečným předstihem, se samici tvorba mléka nespustila. Zkoušeli jsme fenýklový čaj, sezamová semínka a ořšky. Nad porodní koš jsme aplikovali fotopast. Jelikož samice přestala do koše chodit, tak jsme fotopast odstranili. Samička si nechala dokonce masírovat mléčnou žlázu, která vypadala jako aktivní. Kolegové z různých zoo nám říkali, že to bývá normální, že první odchovy se hned nepodaří. Byla zde i možnost aplikace hormonu oxytocinu po porodu. Vzhledem k možnosti kontrastu produkce adrenalinu při odchytu jsme od této možnosti prozatím upustili.

dvojčata u vari červených (*Varecia rubra*)

3. 4. 2020 se narodila mláďata tři, dva samci a jedna samička. Jeden sameček byl již mrtvý, vážil 117 gramů. 6. 4. 2020 se už zbylá mláďata neozývala, ale nebylo možné zkontrolovat koš, protože samice jej takřka neopouštěla. Následující den jsme našli obě mláďata mrtvá. Jedno bylo doslova „výstřel“, zřejmě přehnanou péčí matky přišlo o obsah dutiny břišní. Po domluvě jsme se shodli na tom, že nemáme co ztratit a že v případě dalšího porodu aplikujeme hormon oxytocin.

Pár mláďat se narodil 22. 4. 2021. Předem bych chtěla poděkovat za všechny konzultace zooložce Ing. Jitce Vokurkové ze Zoo Olomouc, za její rady a typy; dále MVDr. Mgr. Zuzaně Sedlákové za veterinární podporu a pomoc po porodu a MVDr. Michaelovi Horskému za vyšetření a operaci Reiky i čipování a sexování mláďat. Děkuji také vedení Zoo Jihlava za trpělivost a kolegovi Markovi Dohnalovi za ochotu a spolupráci s odchovem.

Důležité bylo před samotnou aplikací oxytocinu určit, zda je porod již u konce. Jelikož se počet mláďat ve vrhu lišil každý rok, dala jsem na chování samice a po určité době sledování jsme přistoupili k aplikaci hormonu. Bylo nám doporučeno hormon aplikovat injekčně do stehenního svalu, ale i kápnout do nosu pro lepší a rychlejší vstřebávání. S veterinářkou jsme se klidně přiblížily ke koši, kde matka s mláďaty byla, a aplikace proběhla v naprostém klidu s minimální fixací. Pak už to bylo na matce. V průběhu odchovu jsme museli řešit částečnou rozštěkanost samice při pohybu ve výběhu, kdy mláďata nosila na různá místa. Pár dní stará mláďata nechávala vysoko v koruně stromu. Jejich instinkty fungovaly perfektně. Když se matka dlouho nevracela, úspěšně ji volala. Druhý problém nastal, když mláďata začala zkoumat své okolí. Oplocení výběhu bylo radikálně přebudováno, protože mláďata probíhala skrz. Přes léto všichni v klidu fungovali na probíhačce. V zimě nastal problém s ledem, kdy mláďata při své aktivní kontrole výběhu běhala po sněhu, ale i po ledu.

V říjnu byla mláďata očipována a bylo určeno jejich pohlaví. Dostala jména Andriambavy (Princezna) a Andriandahy (Princ). Na začátku dubna 2022 jsme museli mláďata oddělit od chovného páru, neboť se ve skupině objevil neklid. Mladá samička vyháněla otce, lehce útočila i na matku. Mláďata byla přesunuta. I když mladý sameček zdědil cholerickou povahu a byl velice lekávy, tak se choval překvapivě klidně a přizpůsobivě. Při zvažení bylo zjištěno, že Princ váží 3,4 kg a Princezna 3,18 kg. Chovný pár má teď klid a my doufáme v další zvládnutý odchov. Za podporu předem děkujeme!

SUMMARY

The breeding pair was set up in 2015. Female Reika, born on 9 May 2006 (Cologne Zoo), came from Leeuwarden Zoo together with its sister, who left for a zoo in Hungary two months later. This breeding female presented itself as a calm and well-balanced animal from the beginning. Male Indy, born on 25 March 2013, arrived from Mulhouse. The pairing, which took place on 28 December 2015, went smoothly; the male did not make a step without the female.

The first red ruffed lemurs were born in 2017. In the same year, Reika also had health problems – a lump in the genital area, which was left in the observation phase for the time being. On 17 April 2017, Reika gave birth to two animals, which it was unable to take care of as a first-time mother and the juveniles died. In the autumn of the same year, the female's neoplasm in the genital area was surgically removed.

A year later, on 6 April 2018, Reika gave birth to three lemurs. The female now completely changed its behaviour and its maternal instincts were fully functioning. Unfortunately, all three juveniles died, and the post-mortem exam showed empty intestines and the stomach making us suspect a non-functioning mammary gland.

In 2019, as many as four juveniles were born. They were viable and the female took excellent care of them. Unfortunately, all the juveniles died within three days. To support the start of lactation, we added fennel tea, sesame seeds and nuts to the diet a few days before giving birth. The female even had her mammary gland massaged; it appeared to be active. In 2020, three lemurs were born, but all died within four days.

Two lemurs were born on 22 April 2021. For this time we decided to inject oxytocin into the thigh muscle and put a drop into the nasal cavity. Everything went without any problems and this time the female successfully reared both juveniles. The young lemurs stayed with the parents until one year old, then we separated them from the breeding pair.

PEKARIOVÉ WAGNEROVI V ZOO JIHLAVA THE CHACOAN PECCARY AT JIHLAVA ZOO

Pavel Hájek
chovatel / Zookeeper

Chov pekariů Wagnerových (*Catagonus wagneri*) byl v naší zoologické zahradě zahájen v roce 2014. Zpočátku byla zvířata umístěna v pavilonku po psech hřívnatých, babirusách a pekariích páskovaných. Z Tierparku Berlin jsme si přivezli pár: samce Zamuca nar. 4. 6. 2013 z umělého odchovu a starší samici Piglet nar. 2009, vyřazenou z chovné skupiny pro konfliktní povahu. Po třech letech (8. 9. 2017) odcestoval Zamuco do Zoo Paris, kde pobývá v samčí skupině, a k naší samičce přicestoval 13. 10. 2017 z Tierparku Berlin mladý pár: samec Tagua nar. 13. 4. 2014 a samička Juky nar. 23. 4. 2013. Samice Piglet uhynula v roce 2020.

V roce 2017 jsme trio přestěhovali dočasné do stáje, kde v předchozích letech pobývali pštrosi dvoupřstí. K přemístění došlo z důvodu přestavby jejich stáje na novou, světlejší, teplejší a komfortnější. Už během prvním pár dnů bylo jasné, že se s nově vybudovaným prostředím sžili velice dobře, nová stáj je pro ně bezpochyby vyhovující. U samce se zde dokonce začaly po krátké době projevovat vůdčí sklony, v předešlých letech se držel více v ústraní, byl bojácný a plašší povahy.

Po tolika letech jejich chovu u nás jsme už víceméně nepočítali s tím, že bychom se u nich dočkali přírůstků. O to větší bylo začátkem června překvapení, když se tak k naší velké radosti opravdu stalo. Při ranním krmení ošetřovatel zjistil, že mezi dospělým párem pobíhají dvě mláďata. Bylo nutné bez odkladu zdvojit plot kolem výběhu, krom toho ale rodičovská péče o přírůstek probíhala na výbornou, bez potřeby jakéhokoli našeho dalšího zásahu. Jak sameček, tak samička se mají čile k světu. Přišlo nám velice zvláštní, že po porodu převzal vůdčí roli a starost o rodinu samec, dříve plachý a s neprůbojnou povahou. Zhruba po půl roce jeho dominantního postavení nastala u rodinky změna, svou vůdčí roli začal rychle ztrácet a mláďata začala rodičům takříkajíc „přerůstat přes hlavu“.

Co se týče chovu, drželi jsme se rad a zkušeností kolegů z Tierparku Berlin, tímto jim také moc děkujeme za pomoc. Krmení, chov a manipulace vycházely z osvědčených postupů. Snad jenom převážně býložravou stravu – kořenovou zeleninu a vařené brambory, jsme dle rad a zkušeností ošetřovatelů ze Zoo Praha (také jim patří naše poděkování) obohatili o živočišnou složku, a to 1x týdně vařené kuřecí maso nebo vajíčko. Bohatší dávku krmení dostávala skupina během růstu a vývinu mláďat po dobu cca 3 měsíců. V pěti měsících věku byla mláďata očipována a osexována – jedná se o samce a samici.

Pekariové jsou velmi čistotní, mají svá místa uvnitř stáje, a to i když využívají venkovní výběh. Nemají rádi vlhké a studené počasí, v dešti vůbec nevycházejí ven. Na základě dalších cenných rad kolegů z Berlína je nepouštíme ven ani v případě, že teploty padají pod bod mrazu. Stáj je temperovaná na teplotu mezi 16 - 18°C. Podlahu tvoří gumová stájová profilová rohož, která zabraňuje uklouznutí. Na ni steleme slámu a v rozích stáje mají k dispozici také seno. V rámci možností krmíme co nejdéle čerstvou trávou. Stravu doplňujeme rovněž o granule pro žirafy a listožravé antilopy. Listy javoru nebo jasanu k okusu jim podáváme čerstvé. Zdravotní komplikace byly zaznamenány pouze v podobě občasného průjmu, který se řešil úpravou stravy.

Zdá se, že se v těchto podmínkách našim pekariům daří, a jsme zvědaví, jak se naše skupinka bude měnit v příštích letech.

mláďě pekari poprvé ve venkovním výběhu

historicky první mláďata pekari Wagnerových (*Catagonus wagneri*) v jihlavské zoo

SUMMARY

The stock of the Chacoan peccary (*Catagonus wagneri*) was started in 2014 in Jihlava. Our current breeding pair consists of animals born in 2013 and 2014 and originating from Tierpark Berlin. This pair, kept in Jihlava since 2017, never reproduced until 2022. In 2021, their housing facility was completely rebuilt on the foundations of the former building, which was no longer suitable for keeping peccaries. In early June 2022, we were surprised to see two juveniles in the enclosure who were alive and kicking! For this reason, we secured the enclosure against escape and altered the diet to enhance it with an animal component. The diet also consists of pellets for giraffes and leaf-eating antelopes, browse, grass and root vegetables. At month 5, the young peccaries were checked for sex; they are a male and a female.

PRASATA VISAJANSKÁ V ZOO JIHLAVA THE NEGROS WARTY PIG AT JIHLAVA ZOO

Pavel Hájek
chovatel / Zookeeper

Prase visajanské (*Sus cebifrons*) je menší druh prasete, které se endemitně vyskytuje na některých Visajských ostrovech (součást Filipín), kde pravděpodobně přežívá pouze v malých roztržštěných areálech ostrovů Negros a Panaj. Historický areál sice zasahoval na šest filipínských ostrovů, nicméně následkem masivního odlesňování a lovu populace dramaticky poklesly, přičemž jeden ze známých poddruhů byl zcela vyhuben.

K oblíbené potravě tohoto druhu prasat patří hlízy, kořínky, plody, ale i menší bezobratlí živočichové. Mívají přezdívku „pralesní zahradníci“, protože při hledání potravy kypří půdu svým dlouhým rypákem a poté rozsévají semena a hnojí půdu svým trusem. Ve volné přírodě žijí většinou v malých skupinách o třech až dvanácti členech.

Samci mají na hlavě ztvrdlou kůži, která je chrání před zraněním, když bojují s jinými samci o partnerku. V době páření jim na hlavě narostou husté chlupy, kterými se po vítězství snaží samičku zaujmout. Samice je březí zhruba 118 dní a může porodit dvě až čtyři selata. Ta mají po narození světle hnědou barvu a čtyři tmavé pruhy, které s věkem mizí.

Na rozdíl například od pekářiů využívají k vyprazdňování jak prostory uvnitř ubikace, tak venkovní výběh. Nevdají jim vlhké ani studené počasí, déšť apod. Stájí mají temperovanou na teplotu mezi 14 a 18 °C. Podlaha je tvořena gumovou stájovou profilovou rohoží, která zabraňuje uklouznutí. Jako výstelku používáme slámu a kromě denní krmné dávky přidáváme zvířatům čerstvé seno, víceméně pro jejich zabavení. Strava je doplňována granulami určenými pro tento druh zvířat.

V naší zoologické zahradě započal chov prasat visajanských v roce 2020. K našemu samci Klausovi, narozenému v roce 2013 ve skotské Zoo Edinburgh, jsme přivezli samičku Zeugie, narozenou rovněž v roce 2013 v nizozemské Zoo Rotterdam. Pár se sžíval pomalu a učil se novým věcem, osazoval se pozvolna s novým prostředím společně za dohledu svých ošetřovatelů. Jsou to velmi chytrá, ale zároveň také stresová zvířata. Předpokládali jsme a doufali, že by tato dvojice mohla být úspěšnými zakladateli chovu v naší zahradě. Samička k nám přijela již jako zkušená matka, měla za sebou několik úspěšných vrhů.

Naše očekávání byla naplněna. Na jaře roku 2021 přišel první porod. Ve stáji si samice připravila hnízdo. Přesný počet narozených selat se nám nepodařilo zjistit, nechtěli jsme ji rušit a znervózňovat naší přítomností. Samce jsme pro jistotu oddělili. Toto naše rozhodnutí se bohužel ukázalo jako nešťastné, vzájemný kontakt dospělým zvířatům dle jejich chování zřejmě chyběl. Narozená selátka byla velice drobná, vzhledem k tomu, že jsme s jejich odchovem dosud neměli žádné zkušenosti, je možné, že i teplotně jim „poporodní prostor“ nevyhovoval. Jejich aktivita a „chuť do života“ byla minimální a samice o ně nejevila větší zájem, zdála se nám „podrážděná a neklidná“. Následující den jsme „v kotci“ již nenašli žádné známky života, pouze ostatky mrtvých mláďat, a samice vyžadovala „svůj prostor a návrat k samci“.

V srpnu téhož roku se narodila čtyřčata. Tentokrát jsme samici od samce neoddělovali, nicméně ona sama si od samého počátku určovala, nakolik je blízkost samce pro ni a selata akceptovatelná. Novorozence chránila, jevila se jako výborná a starostlivá matka. Samci mnohokrát uštědřila pár ošklivých kousanců, když se pokoušel s mláďaty „seznámit“. Ta byla ve srovnání s minulým vrhem velice aktivní, živá, o srovnání větší velikosti a chutě do života. Zeugie preferovala pobyt s nimi ve venkovním výběhu, a to mnohdy i přes nepřízeň počasí. Slámu z kotce si shromažďovala pod betonovou zídou při okrajích výběhu a v ní svá mláďata ukrývala a střežila. Od samého začátku byla selátka „nenasytná“, velice rychle přibývala na váze a velikosti. Už po prvním týdnu života jsme si všimli, že jedno z nich zůstává drobnější, pomalejší, neprůbojně a slabší. Bohužel přestalo prospívat a bylo zřejmé, že jeho zdravotní stav oproti ostatním sourozencům není dobrý. Rostla pouze hlavička a trup se nevyvíjel. Rozhodli jsme se jej proto utratit. Zbývala trojčata se k našemu velkému zklamání a lítosti dožila pouhých čtyř týdnů. Samec v průběhu necelých dvou

samice prasete visajanského (*Sus cebifrons*) s mláďaty

dnů bez předešlého varování své potomky usmrtil. Matka sice mláďata srdnatě bránila, ale měsíční selátka již měla větší akční rádius, pro matku bylo obtížné je uhlídat a respekt kance vůči samici začal slábnout.

V současné době se staráme o třetí vrh – rovněž čtyřčata, narozená 10. 5. 2022; jedná se o tři kanečky a jednu sviňku. Matka se opět rozhodla pro porod ve venkovním výběhu. Bezprostřední okolí hnízda bylo stejné jako v předešlém případě ohraničeno ze strany návštěvníků páskou, aby měla zvířata dostatek klidu. Ihned po jejich narození jsme podstatně navýšili krmné dávky a mezi krmeními zavedli kratší intervaly. Jelikož jsou prasata visajanská všežravci, dostávají ovoce, zeleninu, kuřecí maso, ryby, hmyz, okus, granule pro kopytníky, žaludy, bukvice, ořechy i vojtěšku. Jeden z kanečků byl o něco menší než jeho sourozenci. Růst a vývoj mláďat byl bez problémů, matka byla ovšem vystavena mimořádné zátěži, především na podzim ji selata hodně „vypíjela“. Rozhodli jsme se změnit její krmnou dávku, kterou jsme navýšili o bílkoviny (vejce, maso), vitamíny (Combisol multi), minerály (Biocal) a rovněž granule pro kojící klisny. Na konci roku už byla v předporodní formě a v polovině ledna jsme takto přikrmit přestali. Selátka jsou po sedmi měsících pěkně vykrmená, vitální a v dobré kondici. Po půlroce života se pomalu začínají přebarvovat do šatu dospělých zvířat. Krmení v současné době probíhá 3x denně - ráno snídaně, dopoledne granule pro kopytníky a odpoledne oběd, přičemž ranní a odpolední dávka je co do množství a složení totožná.

Je naším velkým přáním, aby naše selátka obohatila chov a úspěšně pokračovala v dalších chovatelských institucích.

SUMMARY

We started the Negros warty pig in 2020. The breeding pair consists of a male from Edinburgh (*2013) and a female from Rotterdam (*2013). In the spring of 2021, the female gave birth to several juveniles. We wanted to give the female a peaceful and quiet setting, so we separated it from the male after the birth. However, this decision turned out to be a mistake, as the male was constantly aggressive toward the female and the female probably succumbed to stress and ate the juveniles the day after birth.

In August of the same year, quadruplets were born. We did not separate the female from the male this time. The female protected the offspring and appeared to be an excellent and caring mother. From birth on, one of the young ones was visibly weaker and did not thrive, so we euthanized it after two weeks. To our great disappointment and regret, the remaining triplets lived only four weeks. Within a week, the male killed the offspring without a sign of warning. Currently, we take care of the third litter – also quadruplets, born on 10 May 2022; there are three males and one female. Once again, the breeding female gave birth in the outdoor enclosure. Immediately after the birth we increased the daily amount of feed and shortened the periods between feedings. These omnivores are in fact fed anything – fruit, vegetables, chicken, fish, insects, hoofed mammal pellets, acorns, beech nuts, nuts, browse, grass and alfalfa. After half a year of life, they slowly begin to change the coat colour into what is standard for adult animals.

LÉČBA OSTEOMYELITIDY HŘIBĚTE ZEBRY BURCHELLOVY A YOUNG BURCHELL'S ZEBRA TREATED FOR OSTEOMYELITIS

MVDr. Mgr. Zuzana Šimková
externí veterinářka
External veterinarian

V červenci roku 2022, krátce po útěku zeber z prostorů zoologické zahrady do obytné části Jihlavy, bylo zoology požádáno o veterinární vyšetření mladého hřeběčka zebry Burchellovy, který jevil výrazný diskomfort při pohybu a bylo zřejmé, že trpí velmi silnou bolestivostí hrudních končetin, pravděpodobně kopyt. Hřebec většinu času ve výběhu polehával, ale apetit měl zachován. Vzhledem k nejistým okolnostem, ač bylo zvažováno mechanické schvácení kopyt zvířete, bylo přistoupeno k vyšetření v celkové anestezii a případnému rentgenologické vyšetření hrudních končetin.

První anestezie byla provedena účinnou látkou detomidin + butorfanol a následně, po zhruba 10 minutách a silné sedaci zvířete, se střelou aplikoval ketamin + diazepam. Anestezie byla adekvátní požadovanému vyšetření, při němž byly objeveny výrazné perforace chodidel obou kopyt hrudních končetin, způsobené našlapáním štěrkem z vyfrezované vozovky, po níž zebry při útěku běžely.

Na základě zvážení možných postupů jsme přistoupli k mechanickému odstranění veškerého cizího materiálu z kopyt, výplachu zředěným roztokem Betadine a aplikaci antibiotik Shotapen (penicilin/streptomycin), kopyta jsme zrentgenovali, zavázali do vatových obvazů s cobany a doufali, že pokračující podávání antibiotik tento problém vyřeší. Dle rentgenologických vyšetření však perforace na jedné z končetin zasahovala velmi blízko kopytní kosti a bylo velké riziko zanesení infekce do kosti a následná sekvestrace. Nejprve jsme zvažovali aplikaci antibiotik lépe pronikajících do kosti (doxycyklin), avšak vzhledem k jejich hořké chuti a špatným zkušenostem v rámci jejich příjmu zebrami byly nakonec vyloučeny. Na dobu nutnou k vyřešení tohoto problému bylo hříbě i s matkou odděleno od stáda ve větším dvojboké vnitřní expozice.

První převaz jsme provedli až za pět dní, neboť jsme se snažili omezit počet celkových anestezí na minimum. V té době se však navzdory každodenní aplikaci antibiotik ve střele stalo to, čeho jsme se velmi obávali. Infekce pronikla do kopytní kosti a došlo k tvorbě sekvestru. Tato diagnóza byla potvrzena dalšími RTG snímky. Provedli jsme tedy chirurgickou kyretáž kostní sekvestrace a výplach rány, kdy byla odstraněna okrajová část kopytní kosti. Spolu se změnou antibiotik na injekčně aplikovatelné cefalosporiny dobře pronikající do kosti, a to látku cefquinom v komerčně známém přípravku Cobactan, byla na další převaz naplánována regionální perfuze zředěným antibiotikem amikacin, a to intravenózně při zaškrvení oblasti distální části končetiny. Po změně antibiotik a jednorázové lokální perfuzi amikacinem se kopyto začalo postupně hojit. Ošetření v anestezii jsme prováděli nejdříve po pěti dnech, následně po týdnu, přičemž byla podávána antibiotika a nesteroidní antiflogistika (antibiotika 14 dní, meloxicam 7 dní, následně firoxocib ve formě tablet).

Z důvodu prevence žaludečních vředů spojených s podáváním nesteroidních antiflogistik a stresem byl zebrám každodenně podáván omeprazol ve formě pasty pro koně Peptizol.

Přesně po měsíci a pěti dnech od začátku léčby mohlo být hříbě s klisnou po kontrole kopyt kovářem a jejich úpravě vypuštěno zpět do výběhu a do stáda. Nyní, téměř rok od této události, nejeví zvíře při pohybu jakýkoliv diskomfort a dobře prospívá.

rentgenový snímek kopyta

SUMMARY

In July 2022, shortly after the zebras escaped from the zoo grounds to a residential area of the city of Jihlava, a young male Burchell's zebra developed severe soreness in its front limbs, probably in its hooves. Due to the circumstances and the possibility of mechanical laminitis of the animal's hooves, an examination was carried out under general anaesthesia and the front limbs were x-rayed; this revealed significant perforations of the soles of both hooves caused by gravel that had entered the hooves from the milled roadway on which the zebras ran as they escaped.

After mechanical removal of all foreign material, lavage with a diluted Betadine solution and application of antibiotics (Shotapen), the hooves were fitted with cotton bandages with coban wraps and the young male and its mother were separated into an internal double box. Antibiotics were injected daily by darts. We did the first re-bandaging after five days as we tried to keep the number of general anaesthesia events to a minimum. Unfortunately, on one of the limbs, the perforation was very close to the hoof bone, the infection penetrated the bone and a sequestrum formed. Therefore, we performed surgical curettage of the bone sequestration and wound lavage, where the marginal part of the hoof bone was removed.

During the next re-bandaging, a new antibiotic was administered – cefquinome which penetrates well into the bone and is contained in what is commercially known as Cobactan – and perfusion of the region was performed intravenously using a diluted antibiotic (amikacin) while constricting the distal limb area. After that, the hoof started to heal gradually. The treatment under anaesthesia was performed first after five days and then once per week while applying antibiotics and non-steroidal anti-inflammatories.

Exactly one month and five days after the start of the treatment, it was possible to release the young zebra and its mother back into the enclosure to join the group after the hooves were checked and treated by a shoeing smith. Now, almost a year after this event, the animal does not show any discomfort during movement and is thriving well.

ÚČAST NA KONFERENCÍCH A ZASEDÁNÍCH ODBORNÝCH KOMISÍ UCSZOO PARTICIPATION IN CONFERENCES AND UCSZOO SPECIALIST COMMITTEE MEETINGS

Společné zasedání UCSZOO Komise pro koňovité, žirafy, antilopy a velbloudovité a vzácná plemena domácích zvířat
6.–8. 4. 2022 – Zoo Dvůr Králové nad Labem – Richard Viduna

Společné zasedání UCSZOO Komise pro ploutvonožce a ryby
26.–27. 4. 2022 – Zoo Ostrava – Richard Viduna

Společné zasedání UCSZOO Komise pro malé kočky, velké kočky, poloopice, novosvětové primáty, starosvětové primáty a gibony a lidoopy
10.–13. 5. 2022 – Zoo Plzeň – Kateřina Kucírková, Jan Vašák

EAZA Small Mammal TAG Regional Collection Plan Workshop for subgroup Pholidota and Xenarthra
16.–17. 5. 2022 – Zoo Frankfurt am Main, Německo – Richard Viduna

EAZA Small Mammal TAG midyear meeting
17.–20. 5. 2022 – Zoo Frankfurt am Main, Německo – Richard Viduna

Zasedání UCSZOO Komise pro ekonomiku
24.–26. 5. 2022 – Zoo Zlín – Hana Krejčová

EAZA Annual Conference
27. 9.–1. 10. 2022 – Zoomarine Algarve, Portugalsko – Jan Vašák, Richard Viduna

Zasedání UCSZOO Komise pro ekonomiku
13.–15. 9. 2022 – Zoo Ostrava – Hana Krejčová

Společné zasedání UCSZOO Komise pro marketing a vzdělávání
12.–14. 10. 2022, Zoo Ostrava – Pavla Jarošová, Aneta Straková, Simona Kubičková, Martin Maláč

Zasedání UCSZOO Komise pro výživu
20.–21. 10. 2022 – Zoo Hluboká na Vltavou – Michaela Kašparová, Kateřina Kucírková

Setkání pracovníků dokumentace a transportů a zoologicko-legislativní komise UCSZOO
8.–9. 11. 2022 – Kostelec nad Černými lesy – Michaela Kašparová

Zasedání UCSZOO Komise pro ptáky
15.–16. 11. 2022 – Zoo Hluboká nad Vltavou – Simona Kalusová, Michal Kratochvíl

Ex-situ a in-situ odborníci ze tří kontinentů účastníci se workshopu pro luskouny a chudozubé v německém Frankfurtu nad Mohanem.

SPOLUPRÁCE ZOO JIHLAVA NA VĚDECKOVÝZKUMNÉ ČINNOSTI CO-OPERATION ON SCIENCE AND RESEARCH ACTIVITIES

Mgr. Richard Viduna
vedoucí zoologického oddělení
Head of Animal Management Dpt.

ODBORNÁ ZASEDÁNÍ

V průběhu jara jsme se po téměř dvouleté přestávce vynucené ochrannými opatřeními proti šíření nemoci COVID-19 začali pomalu vracet do reality doby před pandemií a začala být svolávána a následně i realizována zasedání odborných komisí UCSZOO s osobní přítomností účastníků. V pozvolnějším tempu se poté nastartovaly i takové akce pořádané EAZou.

Společného zasedání UCSZOO Komise pro koňovité, žirafy, antilopy a velbloudovité a vzácná plemena domácích zvířat uspořádaného 6.–8. 4. 2022 v Zoo Dvůr Králové nad Labem se zúčastnil zoolog Richard Viduna, stejně jako společného zasedání UCSZOO Komise pro ploutvo-nožce a ryby uspořádaného 26.–27. 4. 2022 v Zoo Ostrava. Společného zasedání UCSZOO Komise pro malé kočky, velké kočky, poloopice, novosvětské primáty, starosvětské primáty a gibony a lidoopy uspořádaného 10.–13. 5. 2022 v Zoo Plzeň se zúčastnila zooložka Kateřina Kucírková a ředitel Jan Vašák, koordinátor UCSZOO Komise pro velké kočky. Jarní zasedání UCSZOO Komise zoologicko-legislativní uspořádaného 8.–9. 11. 2022 v Zoo Jihlava vedl z pozice koordinátora naposledy zoolog Richard Viduna. Mezi hlavní témata tohoto jednání patřila nová veterinární legislativa upravující přesuny zvířat a implementace regulace invazních nepůvodních druhů do provozu zoologických zahrad. Zasedání UCSZOO Komise pro výživu uspořádaného 20.–21. 10. 2022 v Zoo Hluboká nad Vltavou se zúčastnily registrátorka Michaela Kašparová a zooložka Kateřina Kucírková. Setkání pracovníků dokumentace a transportů a podzimního zasedání UCSZOO Komise zoologicko-legislativní uspořádaného 8.–9. 11. 2022 v Kostelci nad Černými lesy se zúčastnila registrátorka Michaela Kašparová. A zasedání UCSZOO Komise pro ptáky uspořádaného 15.–16. 11. 2022 v Zoo Hluboká nad Vltavou se zúčastnili chovatelka Simona Kalusová a chovatel Michal Kratochvíl.

Zoolog Richard Viduna, předseda EAZA Small Mammal TAG, tedy mezinárodní poradní skupiny pro malé savce, se jako jeden z ex-situ odborníků zúčastnil prvního Regional Collection Plan Workshopu skupiny zaměřeného na luskouny a chudozubé a uspořádaného 16.–17. 5. 2022 v německé Zoo Frankfurt nad Mohanem. Následně vedl i navazující pololetní setkání skupiny uspořádané 17.–20. 5. 2022 tamtéž. Vzhledem k doznívajícím protiepidemickým omezením se na tuto akci bohužel mohlo registrovat pouze omezené množství kolegů, kterých nakonec dorazilo 45 z 11 zemí světa. Nadšení účastníci měli možnost se kromě tří polodenních bloků, naplněných zajímavými prezentacemi a souhrny chovných programů, zúčastnit také inspirativních exkurzí do frankfurtského přírodovědného muzea Senckenberg, pořádací zoologické

Palácio de Congressos do Algarve v portugalské Albufeiri, místo konání letošní výroční konference EAZA

zahrady a do nedaleké Zoo Kronberg. V rámci dobročinné aukce, která byla součástí rozlučkového večera, se podařilo vybrat úžasných 1 500 EUR určených k obnově ukrajinských zoologických zahrad zasažených zločinnou agresivní invazí ruských vojsk. Pro evropskou zoo-komunitu je patrně nejvýznamnější akcí výroční konference asociace EAZA. Ta byla letos uspořádána 27. 9.–1. 10. 2022 v portugalské Zoomarine Algarve a zúčastnili se jí ředitel Jan Vašák a zoolog Richard Viduna, jenž také vedl výroční setkání EAZA Small Mammal TAGu, které tam proběhlo.

CHOVNÉ PROGRAMY

Stále ještě rozlišujeme tři typy regionálních mezinárodních chovných programů, a to evropský program pro ohrožený druh = EAZA ex-situ program (EEP), evropskou plemennou knihu (ESB) a osobou či TAGem monitorovaný taxon (MON-P x MON-TAG). Ke konci roku jsme kromě aktivního chovatelského zapojení do rozšiřující se řady programů všech výše uvedených typů přímo řídili MON-P pro želvy tlustohrdlé (*Siebenrockiella crassicolis*) prostřednictvím chovatelky Petry Škárkové, EEP pro kočky slaništní (*Leopardus geoffroyi*) a ESB pro krokodýly siamské (*Crocodylus siamensis*) prostřednictvím ředitele Jana Vašáka a EEP pro klokanů králikovité (*Bettongia penicillata*) a MON-P pro morčata uruguayská (*Cavia magna*) a osináky africké (*Atherurus africanus*) prostřednictvím zoologa Richarda Viduny.

TERÉNNÍ VÝZKUM A DOBROVOLNICTVÍ NA ÚSEKU OCHRANY PŘÍRODY

Také letos jsme se zapojili do lednového zimního termínu Mezinárodního sčítání vodních ptáků koordinovaného Českou zemědělskou univerzitou v Praze. Jedná se o kontinuální lineární monitoring jedinců zdržujících se na dané vodní ploše. K původně vybrané řece Rokytné (Moravský Krumlov – Ivančice) jsme si letos přibrali i dva úseky řeky Jihlavy (Dolní Cerekev – Rantířov (železniční most) a Rantířov (železniční most) – Jihlava (železniční most v Hruškových Dvorech)). Kromě mnoha set běžných kachen divokých (*Anas platyrhynchos*), 4 labutí velkých (*Cygnus olor*), 2 volavek popelavých (*Ardea cinerea*) a 1 kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*) bylo na daných lokalitách pozorováno 7 (1/2/4) ledňáčků říčních (*Alcedo atthis*) a 11 (0/6/5) skorců vodních (*Cinclus cinclus*). Navíc jsme na řadě míst pozorovali aktivitu bobrů evropských (*Castor fiber*) a zejména spodní tok Rokytné lze bez zaváhání směle nazvat skutečnou Bobří řekou.

Studijní předkonferenční cesta šesti českých a moravských zoologů ze čtyř institucí vedla i na Gibraltár.

V polovině února jsme se opět zúčastnili zimního Mapování velkých šelem pořádaného Správou CHKO Beskydy. Hlavním účelem této tradiční letité akce je pátrání po pobytových znacích velkých šelem. Při vlastním pohybu v náročném horském terénu se však účastníci soustředují i na pobytové znaky ostatních zvláště chráněných druhů živočichů (vydra, lesní kurové, sovy,...). Letos se k nám přidala i chovatelka ze Zoo Plzeň a v tříčlenném týmu jsme vyrazili na úpatí Lysé hory, kde jsme kousek od mochy Ivančena našli stopní dráhu jeřábka lesního (*Tetrastes bonasia*), a do masivu Travného, kde jsme na několika různých místech Travného lesa přímo pozorovali volající krkavce velké (*Corvus corax*). Pobytové znaky velkých šelem jsme tentokrát nenalezli. Přestože se během této jednorázové akce patrně nikdy nepodaří zmapovat všechny velké šelmy, které v Beskydách žijí, je velmi povzbudivé, že rys ostrovid (*Lynx lynx*) byl potvrzen v 10 lokalitách a vlk obecný (*Canis lupus*) v 7 lokalitách. Pobytové znaky medvěda hnědého (*Ursus arctos*) nebyly letos zaznamenány vůbec.

S kolegy ze Zoo Plzeň a Zoo Olomouc jsme v květnu, červnu a červenci opět aktivně přispěli k monitoringu chřástalů polních (*Crex crex*) v rámci Slavkovského lesa a širšího regionu Šumavy. Noční monitoring je zaměřen na lokalizaci a případný odchyt tokajících samců. Pokud se ptáky podaří nalákat na hlasovou provokaci a lapit, jsou po rychlém shromáždění biometrických údajů okroužkování, vyfocení a neprodleně vypuštěni zpět na svoji lokalitu. Velmi často se stává, že dříve, než sklídíme svoje vybavení, se daný jedinec již opět ozývá svým chraplavým „cre–cre“! Ovšem dlouhodobě nevelký počet zaznamenaných ptáků svědčí pro trvalý úbytek těchto vzácných, v České republice silně ohrožených drobných krátkokřídlých. Ve Slavkovském lese jsme při dvou letošních výjezdech zaznamenali a odchytily pouze jediného chřástala a na Šumavě jsme během dvou letošních termínů lokalizovali 11 volajících samců, z nichž 3 jsme i odchytily. Zejména během druhého šumavského víkendu, kdy jsme lokalizovali 8 jedinců, ale odchytit jsme dokázali pouze jediného, již byli ptáci nadměrně opatrní. Patrně jsme tentokrát zachytili až samotný závěr druhého toku, protože o mnoho úspěšnější nebyli ani další účastníci.

Dalším projektem, který řídí kolega ze Zoo Dvůr Králové nad Labem a probíhá v podobnou dobou, je monitoring hus velkých (*Anser anser*). Cílem této aktivity je shromáždění dostupných informací o způsobu života těchto euroasijských hus. Z dlouholetého výzkumu vyplynulo, že za posledních 40 let došlo k výraznému posunu zimovišť na sever. Během květnového výjezdu do východočeské Horní Ředice se nám na tamním rybníku podařilo tentokrát společně odchytit 16 jedinců, 10 dospělců a 6 toho ročních housat, přičemž ve třech případech se jednalo o retrapy, opakované odchycení již dříve označeného zvířete. Nelétavé přepeřující husy se přímo z vodní plochy nahánějí do předem připravených zamaskovaných odchytových sítí. Také u těchto ptáků jsou zjišťovány jejich biometrické údaje, jsou okroužkování, ti větší i označení zdaleka viditelným krčným límcem, vyfocení a opět vypouštění na svůj rybník. Jeden ze

Řeka Rokytná pod Moravským Krumlovem, jedna z našich lokalit pro zimní termín Mezinárodního sčítání vodních ptáků

zdejších dospělých ptáků byl vybrán pro označení speciálním límcem s doplněným GPS GSM vysílačem.

Sezóna terénních akcí, kterých se tradičně podle možností účastníme, vrcholí v srpnu celostátním monitoringem labutí velkých (*Cygnus olor*), na kterém také spolupracujeme s kolegy ze Zoo Dvůr Králové nad Labem. Opět jsme se přidali ke skupině dobrovolníků působících v rozsáhlé oblasti severozápadních Čech od Františkových Lázní až po Chabařovice. Při této čtyřdenní akci se letos podařilo zkontrolovat, odchytit a označit úctyhodných 181 ptáků, přičemž v 36 případech se jednalo o retrapy. Pelichající labuť se v rámci rodin drží spolu. Odchytávají se jednotlivě přímo ve vodě, a to skokem ze břehu či z lodi, nebo se následně dohledávají v okolní vegetaci, ve které se rády ukryjí před nedostatečně rychlými lapači. Během manipulace se zvířaty se také zjišťuje jejich celková kondice, případně mohou být i ošetřena. Nejčastěji jsou jim ze zobáku odstraňovány zapichnuté rybářské háčky nebo z nohou odmotávány zapletené silonové vlasce.

Jeden z jihlavských sčítacích týmů po úspěšném projití naplňované trasy.

Beskydské bukové lesy jsou stále ještě domovem rysů, vlků, tetřevů a puštíků.

spokojený dvorsko-jihlavský tým v rákosinách u Horní Ředice

jeden z letos okroužkovaných samců chřástala polního (*Crex crex*)

límčovou vysílačkou vybavená husa velká (*Anser anser*)

Kompletní monitorovací tým účastníci se prvního šumavského termínu chřástalího monitoringu.

KOMBINOVANÉ TRANSPORTY ZVÍŘAT

Přeprava rozličných zvířat pocházejících nejen ze Zoo Jihlava se již dávno stala neoddelitelnou součástí naší činnosti a i v tomto roce jsme se dále potýkali s měnícími se cestovními podmínkami, novými nařízeními a případnými omezeními. Kromě doznívajícího COVID-19 se zoologické zahrady stále častěji musí vypořádat s opatřeními souvisejícími s ptačí chřipkou. Nicméně přesuny zvířat mezi různými chovatelskými zařízeními jsou pro dlouhodobě zodpovědnou chovatelskou činnost nezbytné, zejména z důvodu udržení variabilní chovné základny daných taxonů. Téměř všechny naše cesty plánujeme jako kombinované transporty, kdy ve spolupráci s dalšími institucemi, převážně zoologickými zahradami či soukromými chovateli, zrealizujeme na sebe plynně navazující přesuny většího počtu jedinců různých taxonů zpravidla mezi několika státy při vzájemném sdílení nutných nákladů všemi zúčastněnými.

malebný podkrušnohorský biotop labutí velkých (*Cygnus olor*)

právě vypuštěná límcem označená labuť velká (*Cygnus olor*)

První letošní cestou na rozeřtání byl lednový dvoudenní maďarsko-rakouský transport zaměřený pouze na australská zvířata, vačnatce a papoušky. Pro nás byl nejdůležitější dovoz mladého samce vakorejska čtyřprstého (*Dasyuroides byrnei*) z maďarské Zoo Budapešť.

Již poctivým kombinovaným transportem byla pětidenní německo-belgicko-francouzská cesta v únoru, do které bylo zapojeno celkem deset zoologických zahrad a my jsme si z ní přivezli nového samce irbise (*Panthera uncia*).

Na začátku dubna jsme se vypravili na šestidenní německo-francouzsko-slovenský transport, při kterém jsme z důvodu zkrácení nutné tranzitní doby na minimum bleskově převezli dvě mladé pandy červené (*Ailurus fulgens fulgens*) na německé letiště ve Frankfurtu nad Mohanem. Jedna se narodila u nás, druhá v Zoo Zlín, a obě pak společně letecky pokračovaly do irské Zoo Dublin. Třetí panda, také narozená v Zoo Jihlava, s námi cestovala až do francouzské Zoo Lisieux.

Ve velikonočním dubnovém termínu jsme se vypravili na čtyřdenní dánskou cestu, kdy jsme do dánské Zoo Randers převezli našeho pásovice kulovitého (*Tolypeutes matacus*), osináka afrického (*Atherurus africanus*) ze Zoo Liberec a nosálky bělohuby (*Nasua narica*) ze Zoo Ústí nad Labem, a zpět jsme si odtamtud dovezli chybějícího samce tany severní (*Tupaia belangeri*).

Na čtyřdenní německo-švýcarsko-francouzský transport jsme vyrazili v květnu. Švýcarsko kvůli nutnosti absolvovat v obou směrech celní odbavení a veterinární prohlídku není mezi přepravci příliš oblíbenou zemí, nicméně nám v podstatě přirozeně nahradilo dřívější britské destinace, které jsou po proběhlém Brexitu pozemní cestou se zvířaty v podstatě nedostupné. Postupem času jsme si v řadě tamních zahrad s kolegy vybudovali nadstandardní přátelské vztahy, což

je velmi přínosné, zejména při případných logistikou vynucených víkendových přestávkách. K nám při této příležitosti z francouzské Zoo Mulhouse dorazil nový chovný samec tamarína vousatého šedavého (*Saguinus imperator subgriseus*), nicméně hlavním účelem byl převoz mladé samice lva berberského (*Panthera leo leo*) ze švýcarské Zoo Gossau do Zoo Olomouc.

Červnová pětidenní německo-belgicko-nizozemská cesta byla iniciována zejména dohodou se Zoo Plzeň, přestože se nakonec počet zainteresovaných subjektů vyšplhal na úctyhodných třináct. Od nás jsme do vznikající samčí skupiny v belgické Zoo Antverpy přesunuli odstaveného samce babirusy sulaweské (*Babirusa celebensis*) a od kolegů do německé Zoo Erfurt damana skalního (*Procyon capensis*). Zpět jsme se vrátili s novou samicí surikaty (*Suricata suricatta*) z nizozemské Zoo Mierlo a kolegům jsme dovezli kivi hnědého (*Apteryx mantelli*) z nizozemské Zoo Alphen aan den Rijn, sovku bubuk (*Ninox novaeseelandiae*) z nizozemské Zoo Beesd a tři pekari páskované (*Pecari tajacu*) z německé Zoo Nordhorn.

Vzhledem k velice vysokým letním teplotám jsme na další dlouhou šestidenní cestu do Francie, Švýcarska, Německa a Maďarska mohli vyrazit až v srpnu, když se počasí umoudřilo a ochladilo se na standardních letních 25–30 C. Obavy byly na místě, protože v rámci tohoto transportu jsme kolegům pomohli zrealizovat obousměrnou výměnu samců velevzácných lemuru Sclaterových (*Eulemur flavifrons*) mezi Zoo Ostrava a francouzskou Zoo Mulhouse. Pro nás jsme měli z maďarské Zoo Debrecín dovzít poptávaného nového samce kapybary (*Hydrochoerus hydrochaeris*), ale jeho přesun byl na poslední chvíli zrušen. To se nakonec ukázalo jako správné rozhodnutí, protože jedinec krátce poté uhynul s akutní leukémií.

setkání s libereckými kolegy „na půl cesty“ u Prahy při předávání přepravovaných zvířat

Z francouzského Thoiry jsme si přivezli nového samce irbise (*Panthera uncia*).

Už na počátku září jsme se do nizozemské Zoo Apeldoorn vypravili pro jiného samce kapybary (*Hydrochoerus hydrochaeris*). Z pětidenní německo-nizozemské cesty jsme si kromě něj dovezli i dva kriticky ohrožené a ojediněle chované taxony ještěřů, madagaskarské paredury krásnohlavé (*Paroedura lohatsara*) a australské varany Mitchellovy (*Varanus mitchelli*), z německé Zoo Kolín nad Rýnem a drobné australské savce, vakorejsky čtyřprsté (*Dasyuroides byrnei*) a myši bobří (*Hydromys chrysogaster*), z německé Zoo Frankfurt nad Mohanem. Kolegům z první jmenované německé zahrady jsme předtím ze Zoo Děčín v pořádku přivezli sambaru skvrnitého (*Rusa alfredi*) a v německé Zoo Nordhorn jsme pro kolegy ze Zoo Olomouc naložili lenochoda dvoupřstého (*Chaloepeus didactylus*).

Druhá zářijová, tentokrát pětidenní, belgicko-francouzská cesta byla objednána přímo francouzským ZooParc de Beauval, do kterého jsme přivezli především samici orangutana bornejského (*Pongo pygmaeus*) ze Zoo Ústí nad Labem. Na zpáteční cestě jsme ve francouzské Zoo Paříž vyzvedli lemura rudobřichého (*Eulemur rubriventer*) pro Zoo Plzeň. K nám jsme se z této cesty vrátili s párem majn Rothschildových (*Leucopisar rothschildi*) poskytnutých nám kolegy ze Zoo Plzeň.

Pětidenní říjnová německo-francouzsko-polská cesta měla specifický účel. Ve francouzské Zoo Mulhouse a v německé Zoo Heidelberg jsme vyzvedli „našeho“ samce a „naši“ samici kočkodana Rolowayova (*Cercopithecus roloway*), pro které bychom měli v příštím roce v Jihlavě vybudovat zcela novou expozici. Do doby jejího dokončení se o ně laskavě postarají kolegové v německém Tierparku Berlín, kam jsme obě zvířata také v pořádku dovezli. Na Vysočinu jsme se z této cesty vrátili s novou samicí levharta perského (*Panthera pardus saxicolor*), kterou jsme naložili v polské Zoo Gdaňsk.

S minimálními prostoji proběhla první prosincová třídní cesta do Dánska. Kolegům ze Zoo Ostrava jsme dojeli do dánské Zoo Aalborg pro samici šimpanze hornoguinejského (*Pan troglodytes verus*).

I poslední letošní cesta byla třídní a svižně odsýpala. Naplánovali jsme ji tentokrát s kolegy ze Zoo Plzeň a mířila do Německa a do Francie. Do nově budovaného australského pavilonu v německé Zoo Stuttgart jsme z obou českých zoo dovezli řadu drobných australských zvířat a do francouzské Zoo Ardes dva goralý sečuánské (*Naemorhedus griseus*). Zcela výjimečně jsme se tentokrát vraceli zcela bez zvířat.

SUMMARY

SPECIALIST MEETINGS

Richard Viduna, a curator, participated in the joint meeting of the UCSZOO committees for equids, giraffes, antelopes and camelids & rare domestic breeds held on 6–8 April 2022 in Dvůr Králové nad Labem Zoo as well as pinniped and fish committees held on 26–27 April in Ostrava. Kateřina Kucírková, a curator, and Director Jan Vašák – UCSZOO Big Cat Committee Coordinator – participated in the joint meeting of UCSZOO committees for small cats, big cats, prosimians, New World primates, Old World primates and gibbons & great apes organised on 10–13 May 2022 in Plzeň Zoo. The spring meeting of the UCSZOO Zoological-Legislative Committee held on 2 June 2022 in Jihlava was the last session of this committee chaired by Richard Viduna as the coordinator. The meeting of the UCSZOO Committee for Animal Nutrition held on 20–21 October 2022 in Hluboká nad Vltavou Zoo was attended by animal registrar Michaela Kašparová and Kateřina Kucírková. The meeting of the animal record and transportation staff and the autumn meeting of the UCSZOO Zoological and Legislative Committee held on 8–9 November 2022 in Kostelec nad Černými lesy was attended by Michaela Kašparová. The meeting of the UCSZOO Committee for Birds organised on 15–16 November 2022 in Hluboká nad Vltavou was attended by animal keepers Simona Kalusová and Michal Kratochvíl.

Richard Viduna, Chair of the EAZA Small Mammal TAG – an international advisory group – participated in the first Regional Collection Plan Workshop focusing on Xenarthra taxa and pangolins held on 16–17 May 2022 at Frankfurt Zoo, Germany, and then chaired the group's follow-up bi-annual meeting held on 17–20 May 2022 at the same venue. The most important event for the European zoo community is probably the EAZA Annual Conference. In 2022, it was held from 27–09 to 01–10 at Zoomarine Algarve, Portugal, and was attended by Jan Vašák and Richard Viduna; the latter also chaired the annual meeting of the EAZA Small Mammal TAG held as part of the conference.

SPECIES MANAGEMENT PROGRAMMES

There continue to be three types of regional breeding programmes – European Ex-situ Programme (EEP), European Studbook (ESB), and taxon monitoring schemes, whether managed by a TAG (MON-TAG) or by an individual (MON-P). In addition to cooperating in international breeding programmes of all types, we also directly managed the monitoring scheme for the black marsh turtle (*Siebenrockiella crassicolis*) through Petra Škárková, the EEP for the Geoffroy's cat (*Leopardus geoffroyi*) and the ESB for the Siamese crocodile (*Crocodylus siamensis*) through Jan Vašák, as well as the EEP for the brush-tailed bettonia (*Bettongia penicillata*) and the monitoring schemes for the greater guinea pig (*Cavia magna*) and the African brush-tailed porcupine (*Atherurus africanus*) through Richard Viduna.

FIELD RESEARCH AND VOLUNTEERING IN CONSERVATION

In January 2022, we took part in another winter term of the International Waterbird Census. We added two stretches of the River Jihlava to the initial choice, which was the River Rokytná. In addition to many hundreds of mallards (*Anas platyrhynchos*), 4 mute swans (*Cygnus olor*), 2 grey herons (*Ardea cinerea*), 1 great cormorant (*Phalacrocorax carbo*), 7 kingfishers (*Alcedo atthis*) and 11 white-throated dippers (*Cinclus cinclus*) were observed at the sites. In mid-February, we again participated in the winter term of Large Carnivore Mapping, an event organised by the Beskydy Protected Landscape Area Administration. In a team of three, we went to the foot of the mountain of Lysá hora, where we found the track of the hazel grouse (*Tetrastes bonasia*) near the Ivančena stone mound, and to the Travný massif, where we directly observed the call of common ravens (*Corvus corax*) at several different places in the forest of Travný les. We did not find any signs of large carnivores this time.

Joined by colleagues from Plzeň and Olomouc zoos, we again actively contributed to the effort of monitoring the highly endangered corncrake (*Crex crex*) in the territory of Slavkovský les and the greater region of the Šumava Mountains in May, June and July. In the former area, we recorded and trapped only a single corncrake during two trips this year, and in the Šumava Forest, we located 11 calling males during two terms this year, of which we trapped three birds.

The monitoring of the greylag goose (*Anser anser*) is another field project. During the May trip to Horní Ředice in eastern Bohemia, we managed to catch 16 individuals (10 adults and 6 juveniles), in three cases they were re-trapped birds. One of the local adult birds was selected for marking with a special collar with an added GPS GSM transmitter.

The season of field events, in which we have been directly participating, ends in August with the national monitoring of the mute swan (*Cygnus olor*). Once again, we joined a group covering the vast area of north-western Bohemia from Františkovy Lázně to Chabařovice. During this four-day event, we managed to check, trap and tag an impressive number of 138 birds, which included 36 cases of re-trapped birds.

COMBINED ANIMAL TRANSPORT OPERATIONS

Transporting various animals originating from Jihlava or elsewhere has long since become an inseparable part of our activities. Moving individuals between different breeding institutions is essential for long-term responsible breeding activities, especially to maintain the taxon breeding base variable.

A fairly large combined transport was a five-day German-Belgian-French trip in February, involving a total of ten zoos, and we brought back a new male snow leopard (*Panthera uncia*). In May, we set off for a four-day German-Swiss-French transport operation. On this occasion, a new breeding male bearded emperor tamarin (*Saguinus imperator subgriseus*) arrived from Mulhouse Zoo, France; however, the main purpose was the transfer of a young female Barbary lion (*Panthera leo leo*) from Cossau Zoo, Switzerland, to Olomouc Zoo.

The five-day German-Belgian-Dutch trip in June was initiated mainly by an agreement with Plzeň Zoo, although the number of entities involved eventually reached an impressive thirteen. We came back with a new female meerkat (*Suricata suricatta*) from Mierlo Zoo, the Netherlands, and we brought our colleagues a North Island brown kiwi (*Apteryx mantelli*) from Alphen aan den Rijn Zoo, the Netherlands, a boobook owl (*Ninox novaeseelandiae*) from Beesd Zoo, the Netherlands, and three collared peccaries (*Pecari tajacu*) from Nordhorn Zoo in Germany.

At the beginning of September, we went to Apeldoorn Zoo, the Netherlands, to collect a male capybara (*Hydrochoerus hydrochaeris*). From the five-day German-Dutch trip, we brought back, in addition to the capybara, members of two Critically Endangered and rarely kept lizard species: the Mount Francais leaf-toed gecko (*Paroedura lohatsara*) found in Madagascar and the Mitchell's water monitor (*Varanus mitchelli*), an Australian species; both species came from Cologne Zoo, Germany. From Frankfurt Zoo, Germany, small mammals native to Australia arrived: brush-tailed marsupial rats (*Dasyuroides byrnei*) along with the golden-bellied water rat (*Hydromys chrysogaster*).

The five-day German-French-Polish trip in October had a specific purpose. We picked up a male and a female of the Roloway guenon (*Cercopithecus roloway*) in Mulhouse (France) and Heidelberg (Germany), for which we plan to build a completely new exhibit in Jihlava. Until its completion, our colleagues at Tierpark Berlin, which is where we brought both animals safely, will kindly take care of the animals. We returned home from this trip with a new female Persian leopard (*Panthera pardus saxicolor*), which we picked up in Gdansk Zoo, Poland.

VÝSTAVBA A ÚDRŽBA CAPITAL DEVELOPMENT AND MAINTENANCE

Jiří Rychnovský
oddělení výstavby a údržby
Capital development
and Maintenance Dpt.

Oddělení údržby působí v rámci zoologické zahrady jako prvek zajišťující technickou podporu a větší část logistiky. Jedná se jednak o každodenní běžné opravy zařízení a budov, ale také o větší akce, samozřejmě v rámci možností, které má oddělení zahrnující celkem 8 pracovníků. Na opravy většího rozsahu případně záležitosti, u kterých chybí buď kapacita, nebo příslušná specializace našich technických pracovníků, jsou najímání externisté. V rámci takových akcí se nám zatím velmi osvědčila spolupráce se středními stavebními školami v Jihlavě a Havlíčkově Brodě. Tyto školy zajišťují zejména práce zednické, obkladačské, tesařské, natěračské, klempířské a také truhlářské. Jedná se tak jednak o posílení kapacity řemesel, kterými v rámci našeho týmu disponujeme, ale taktéž o zajištění profesí, které zajištěné vlastními silami nemáme.

V průběhu let bylo v areálu zoo vybudováno množství nových expozic, které obsahují řadu dřevěných prvků. Tyto jsou však mnohde provedené nevhodně, zejména pak vzhledem k dlouhodobé udržitelnosti respektive trvanlivosti prvků a následně je pak ohrožována i bezpečnost. To jsou případy řady dřevěných zábradlí, zejména v místech, kde se jedná o bezpečnostní bariéry chránící návštěvníky před případným pádem z výšky. Takovým příkladem je třeba dřevěné molo u pavilonku na gibony a babilony, kde jsme se ke konci roku 2022 pustili do celkové rekonstrukce. Původní (cca 8 let staré) masivní trámy jsou z velké části erodované, takže jsme prozatím polovinu mola opatřili nosnou konstrukcí z oceli, na které jsou položeny dřevěné rošty z modřínového dřeva. Tato konstrukce pak bude velmi trvanlivá a zároveň relativně jednoduše opravitelná.

V rámci řešení havárií se mnohdy odhalí konstrukční nedostatek. To jsou příklady výměny prasklých bezpečnostních skel u levhartů perských (venkovní výběh) a hyen (průhled do vnitřní expozice). V těchto případech nešlo o případnou nebezpečnost konstrukce proskleného prvku, ale praktická nemožnost výměny rozbitého skla, aniž by nedošlo k destrukci zděné nebo betonové konstrukce. V případě zasklení u levhartů jsme inkriminovaný prvek umístili do ocelového rámu, u hyen byla nutná i úprava stavebního otvoru.

Poměrně zásadními jsou úpravy, které vedou k dlouhodobým energetickým úsporám. V případech, kde je to možné, provádíme nahrazování topného média (zpravidla zavedení plynového topení místo elektrického), posilování izolací, případně zvýšením počtu topných okruhů. Posledně zmíněný postup jsme použili na správním budově, kde byl v dosavadním systému nastaven na dva nezávislé okruhy, kanceláře a následně šatny a ubikace drápkatých opic. Právě spojení šaten a ubikací pro opičky vedlo dlouhodobě k přetápění šaten na jedné straně a nedostatečné vytápění ubikací pro opičky na straně druhé. Během roku 2022 jsme tyto dva okruhy konečně rozdělili, což vede jednak ke zlepšení tepelného komfortu obou okruhů, ale také samozřejmě k úspoře energie respektive topného média. Zde je stále výzovou ne zcela vhodně umístění ubikací opiček na severní periferii budovy, které od venkovního prostoru odděluje pouze polykarbonátová stěna. Toto by mělo v rámci našich možností být v dalším plánu omezení obrovských tepelných ztrát, jimž dlouhodobě čelíme. Dalším opatřením masivních tepelných ztrát je také instalace zatepleného stropu v objektu pokladny a přiléhajících šaten pro pokladní.

Pokud bychom mohli zmínit příklady svépomocných řešení některých havarijních stavů, případně plánovaných nebo improvizovaných rekonstrukcí, jednalo by se z vybraných o následující. Při řešení havárie topného systému v objektu nové pokladny jsme zjistili, že koroze měděného potrubí uloženého v podlaze (beton), je způsobena průnikem splaškové vody z pánských toalet do systému podlahy. Bylo tedy nutné nahradit dosavadní nerezový žlab za pisoáry, obložit zeď a rozvést kompletně nový topenářský systém, tentokrát ovšem vedený po zdech, respektive pod stropy. Další akcí byla nucená kompletní rekonstrukce elektroinstalací v budově CEV, kde rovněž musel být revidován i přístupový systém k celé instalaci, která byla při výstavbě prakticky uzavřena a s možností rekonstrukce nebo i drobných oprav se vlastně nepočítalo. Prakticky

nová je pak elektroinstalace v objektu staré Modety, kterou využíváme jako chovatelské zázemí, zázemí pro zimování rostlin, sklad instalačního a elektro materiálu a také garáž a provizorní šatnu. Pro navýšení kapacity občerstvení pro návštěvníky jsme provedli napojení nového stánku na vodu, kanalizaci a elektřinu. Ve výběhu žiraf jsme museli rozšířit kamenný násep, vymezující území obývané všemi kopytníky od území, kam už žirafy nemají přístup. V tomto případě jeden ze žirafích samců překonal tuto bariéru a poměrně značně poškodil okusem několik stromů, které zde slouží jako přirozený úkryt pro nyaly a vodušky. Množství materiálu jsme tak dopravili pomocí našich zaměstnanců s použitím nakladače. U nové expozice určené pro malý druh antilop jsme pak svépomocí dokončili návštěvnické molo, které po pouhých několika letech provozu začínalo být nebezpečné pro své uživatele, dlužno dodat, že podstatná část byla vyměněna za bezpečnou konstrukci už v předchozím roce. Svépomocí jsme rovněž zcela zrekonstruovali voliérovy výběh na drápkaté opičky a morčata divoká, který přiléhá k pavilonu Hacienda. Mezi další akce patří úprava části vnitřních prostor v pavilonu žiraf, který umožňuje lepší práci s malými antilopami, konkrétně s dikdiky. Významným počinem bylo rovněž položení asfaltového recyklátu na plochu služebního parkoviště, kde jsme se dosud potýkali s rozbahněným terénem a špatnou přístupností. Činnost, která pak vyvolává spíše frustraci, je neustálé vyměňování destruovaných dřevěných prvků, zejména pak různých typů zábradlí, což pak vede k úvahám nahradit tyto prvky solidnějším materiálem, který bude dřevem pouze krytý, ale kde dřevo (mnohdy, jak zjišťujeme, nevhodně zvolené pro venkovní prostředí) nebude nosným prvkem, zejména tam, kde jde o bezpečnost lidí (ať už našich zaměstnanců, nebo návštěvníků). Poměrně frekventovanou činností je potom výroba budek pro zvířata nejrůznějšího typu a transportních beden.

Rozhodně je dlužno dodat, že část břemene technických prací (budování nových – zejména chovatelských – zařízení, ale také oprav) leží i na zoologickém oddělení, konkrétně jejím technickém pracovníkovi. Vzhledem k rozsahu práce, která stále vzniká a jak se zdá, nikdy nekončí, doplňuje činnost technického oddělení. Zde bych asi vedle dalších akcí zdůraznil vybudování venkovních výběhů pro damany stromové na zázemí, budování lehkého expozičního celku na malá domácí zvířata vedle dětského koutku, odclonění letního odstavného výběhu na samce vodušek od návštěvnické trasy a řadu dalších (pravidelné výměny výdřevy ve výbězích zvířat), které jsou vidět tehdy, když je nikdo neudělá, ale kterých si nikdo nevěšme, když jsou hotové.

Jak jsem zmínil výše, tak kromě vlastních sil jsme v řadě případů odkázali na externí řemeslníky, firmy, případně již zmíněné učně a jejich mistry. Z akcí externistů bych asi zmínil zejména další fázi rekonstrukce terasy pavilonu Escondido, kde bylo dokončeno zateplení a zaklopení terasy raženým betonem. Doufám, že nám finanční situace dovolí tuto akci zcela dokončit v roce 2023. Významné jsou také opravy střech na vyhlídkách a altánech, v roce 2022 konkrétně použití umělého palmového listí na jedné z vyhlídek u tapírů.

Přejme si, aby se v následujících letech podařilo snížit počet havarijních stavů, učinit kroky k úsporám energií a bylo více času a prostoru k tvorbě nových zákoutí a drobných expozic. Pravdou ovšem je, že areál s větším množstvím objektů klade na technické zajištění, jeho provoz a údržbu spíše vyšší nároky. Zejména tam, kde je množství prvků vytvořeno z relativně málo životného materiálu.

doplňný kamenný násyp v expozici Africká savana

vyměněné sklo na expozici levhartů perských

oprava mola u Asijského pavilonu

obnova prvků na dětském hřišti studenty ze SPŠŠ z Havlíčkova Brodu

SUMMARY

The Maintenance Department operates within the zoo as a technical support element and provides the majority of the logistics. This includes daily service of repairing equipment and buildings as well as rather large operations, of course within the capabilities of the Department, which has a total of eight staff members. Otherwise, outside contractors are hired for larger-scale operations. Cooperation with secondary construction schools in Jihlava and Havlíčkův Brod has been very successful in such events as these supply mainly masonry, tiling, carpentry, painting, plumbing and wood-working activities.

Over the years, a number of new exhibits have been built in the zoo grounds, which include a host of timber elements. However, these were often completed not very appropriately, especially with regard to the long-term sustainability or durability of the elements, and consequently safety is also compromised. One such example is the wooden walkway near the gibbon and babirusa house, where we started a complete refurbishment at the end of 2022. As the originally used (about eight years old) massive beams had been largely weathered, we had to take a temporary measure of installing a supporting steel structure within half of the walkway and laying grates made of larch wood on it.

In the context of handling a state of disrepair, a design flaw is often revealed. This was the case of replacing cracked safety glass of the outdoor enclosure for the Persian leopard and a glazed window providing a view into the hyena indoor exhibit. Here, the issue was not the potential danger of the design of the glazed element, but the practical impossibility of replacing the broken glass without destroying the masonry or concrete structure.

Upgrades that lead to long-term energy savings are quite crucial. Where possible, we replace the heating medium (usually by introducing gas heating systems instead of electric heaters), enhance insulation or increase the number of heating circuits.

In order to increase the capacity of visitor refreshment facilities, we connected a new refreshment structure to water, sewerage and electricity distribution systems.

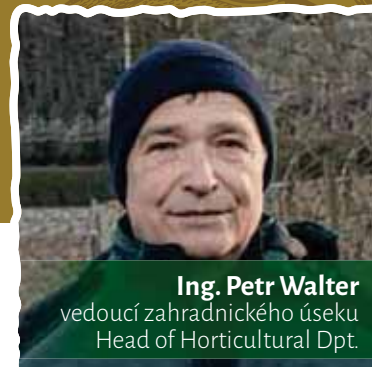
In the giraffe enclosure, we had to extend the stone embankment that separates the area accessible to all hoofed mammals from that which giraffes can not access.

Near the new exhibit for small antelope species, the Department completed the visitor walkway on its own as after only a few years of operation the structure was becoming dangerous for users; it should be added that a major part was replaced with a safe structure in the previous year already.

The Department's staff also completely redesigned the aviary-type enclosure for clawed monkeys and Brazilian guinea pigs, which is adjacent to the Hacienda house. The making of animal boxes of various types, as well as transport crates, is a relatively frequent activity of the Department.

It should certainly be added that part of the burden of technical work also lies with the animal management department, specifically its technical service staff member. Given the amount of work that continues to emerge all the time and never seems to end, this colleague's contribution completes the work of the zoo's technical department. Here I would probably highlight, among other operations, the construction of outdoor enclosures for the southern tree hyrax, situated behind the scenes, and of a simple exhibit complex for small domestic animals (situated next to the children's playground), the visual separation of the summer enclosure for male Nile lechwes from the visitor route and many others.

Let us wish that in the coming years, we will be able to reduce the number of breakdowns, take steps to save energy and have more time and space to create new nice corners and exhibits.

Zahradnický útvar jako každoročně prováděl práce spojené s čistotou areálu zoo. Tato práce zahrnuje kromě dalšího odvoz odpadků, tzn. vývoz odpadkových košů, zajištění vývozu stavební sutě a dalších druhů odpadů. Dbáme celoročně rovněž na čistotu a údržbu cest, chodníků a okolí expozic. V zimním období se musí rovněž průběžně zajišťovat úklid sněhu a posyp komunikací.

Nedílnou součástí naší práce je rovněž sekání trávy, údržba travních porostů, úpravy keřů a stromů, pletí květinových a ostatních výsadeb, částečně také zajišťování okusu pro zvířata. Při těchto činnostech nám velmi pomohl nákup nové techniky, zahradních nůžek na živé ploty STIHL a výkonného křovinořezu STIHL.

Bohužel se nám nepodařilo realizovat nákup zametačího kartáče včetně kropení ke stávajícímu traktoru. Toto zařízení by nám velmi usnadnilo práci při údržbě chodníků a cest v průběhu celého roku.

Veškerá tato úklidová a udržovací činnost je nezbytná nejen z hygienických důvodů (odpadky), ale rovněž z hlediska estetického, dbáme o vytváření vzhledného a příjemného prostředí pro naše návštěvníky.

ZOO Jihlava se nachází částečně v lesním prostoru, kde je mnoho vzrostlých stromů. S tím souvisí nemalé množství opadaného listí. Při jeho odstraňování nám velmi pomohl nákup výkonného zářadového foukače STIHL.

Zahradnický útvar zajišťoval na konci roku poprvé vlastní administraci pro povolení ke kácení stromů, které by mohly ohrožovat bezpečnost návštěvníků, zaměstnanců, zvířat a způsobit případné škody na majetku. Pokácené stromy náš útvar rovněž odklízel, v souvislosti s tím třídil na materiál, který slouží dále v zahradě pro stavební účely nebo k použití jako palivové dřevo. Zbývající dřevní odpad byl katován na štěpku, jež je v naší zahradě následně rozvážena po areálu zoo především k výsadbám. Zde slouží zejména k omezení prorůstání plevelu, zároveň k zabránění rychlému vysychání zeminy, stejně tak plní funkci umocnění estetického dojmu u těchto výsadeb.

S nadcházejícím zimním obdobím přesouváme každoročně část venkovního mobiliáře (lavičky, stoly) do zimních úložišť v našem zázemí. Po odeznění jarních mrazů tyto znovu rozmísťujeme po areálu zahrady. V závěru letošního roku jsme některé lavičky a stoly pro návštěvníky obrousili a obnovili jejich nátěr, aby byly připraveny k příjemnému posezení na následující sezónu.

Každoročně také převážíme a zimujeme vzrostlé teplomilné rostliny, například agáve. Tyto jsou na jaře vždy umísťovány zpět do expozic obou druhů lam. Vytvářejí zde atmosféru jejich původní domoviny. Zimujeme také palmy a další rostliny, které rovněž na sezónu rozmísťujeme po areálu.

K dalším každoročním pracím našeho zahradnického úseku patří osazování truhlíků a jiných nádob, výsadba letniček apod. V tomto roce jsme se více zaměřili i na údržbu zelených porostů, tj. provedení zmlazovacích a tvarovacích řezů keřů a stromů. Zároveň jsme prováděli nonstop odplevelování stávajících výsadeb a zalévání.

V rámci zvelebování a tvoření příjemného prostředí pro naše návštěvníky jsme stejně jako každý rok s blížícími se svátky jara připravovali velikonoční výzdobu, truhlíky obohatili o tematicky vhodné rekvizity, kraslice, pomlázky atd. S blížícími se vánočními svátky jsme naopak ozdobili vánoční stromečky a snažili se vytvořit vánoční atmosféru po celém areálu naší zahrady za pomoci zdobených větviček apod.

V tomto roce jsme se rozhodli začít realizovat vytváření nových rostlinných expozic. Tato činnost zahrnovala důsledné odstranění náletových rostlin, plevelu, následně dotváření prostoru pomocí velkého množství kamenů. Poté následovala výsadba nových druhů rostlin.

Vše bylo doplněno mulčí nebo dekorativním štěrkem, kamínky. Vznikly také nové vytvořené prostory, například u expozice hyen, surikat, žiraf, zeber, vedle prodejny minerálů, vodních prostor v blízkosti expozice tapírů a vedle voliéry Austrálie. Většina těchto prací probíhala na podzim,

bude tedy nutné v následujícím roce tyto doplnit o nové rostliny. Druhé spektrum keřů a trvalek jsme v rámci výsadeb rozšířili na stovky kusů různých druhů rostlin. Pevně doufáme, že v příštím roce návštěvníci naši snahu ocení.

V tomto roce započaly také úpravy parčíku Hokkaido na japonskou zahradu. Ideový námět je dílem manželů Petra a Marcely Hronových. Společně jsme provedli vytváření částí terénu a pomocí jeřábu byly do takto připraveného prostředí umístěny velké kameny. Následně probíhaly výsadby rostlin, tvarování atd. V příštím roce bychom rádi v této úpravě dále pokračovali. Manželé nás obohatili nejen svou tvorbou, ale i množstvím rad pro naši další práci. A za to jim děkujeme.

Na závěr roku došlo také k novým výsadbám v pavilonu plazů. V této činnosti budeme pokračovat i nadále.

Pro zoologický útvar jsme upravili expozici chocholatek. Zde byly vybrány kameny, byla provedena výsadba a mulčování. Podíleli jsme se na vývozu sedimentu z rybníku u černých labutí v australském výběhu. Dále jsme upravili také původní expozici hus kuřích.

Zahradnický úsek rovněž zajistil spolupráci se Střední průmyslovou školou stavební akademika Stanislava Bechyně, Havlíčkův Brod. Studenti pod vedením učitelů odborného výcviku provedli nové nátěry mobiliáře na dětském hřišti a další pracovní skupina prováděla zednické práce na různých místech areálu.

Náš úsek rovněž zajistil lipové kmeny pro tvorbu soch. Tato nádherná díla tvořili studenti ze Střední umělecké školy grafické Jihlava přímo před zraky návštěvníků. Spolupráci s touto školou bychom rádi v příštím roce dále prohloubili.

V závěru bych rád poděkoval všem zaměstnancům, kteří se podíleli na práci na zahradnickém úseku, za veškerou práci, kterou vykonali a kterou snad návštěvníci ocenili. Zároveň děkuji stovkám dobrovolníků, kteří se podíleli na úpravě a úklidu v areálu zoo, pomoci nám přišli například pracovníci z Drogerie DM, centrální sklad v Jihlavě, ČEZU, České obchodní banky, Základní školy speciální a Praktické Jihlava a mnoho dalších organizací i jednotlivců.

Zvláštní poděkování za spolupráci patří neziskové organizaci Trash Hero Jihlava za mnoho odpracovaných hodin spojených s čištěním a zkrášlováním areálu zoo. S množstvím rad a darováním rostlin nám pomohli pracovníci ZOO Ostrava – Markéta Tichovská a David Kubala, Bc. Velké poděkování patří také Ing. Eduardovi Chvostovi ze Střední odborné školy Jarov, Ing. Kateřině Chvostové ze Zoo Praha, Ivaně Pončíkové ze Zoo Lešná. Moc děkujeme také učitelům odborného výcviku Ing. Naděždě Nevařilové, Lukáši Kaplanovi a studentům ze Střední školy zahradnické a technické Litomyšl. S jejich pomocí se značně urychlila realizace úprav areálu naší zahrady.

zahradnický útvar

nový záhon u schodiště u žiraf

nový záhon u výběhu surikat

nový záhon v japonské zahradě

SUMMARY

As with any other year, the horticultural staff carried out work aiming to keep the zoo grounds clean and tidy. This included garbage removal, i.e. collecting waste from garbage bins and taking any construction debris out to collection sites, as well as managing any other types of waste. We also take care of the cleanliness and maintenance of roads, footways and the surroundings of the exhibits all year round. Snow clearing and gritting of roads must also be carried out continuously in winter. An integral part of our work is also mowing the grass, maintaining the grass areas, trimming the shrubs, weeding the flower beds, and partly also providing browse for the animals. The purchase of new pieces of equipment, including hedge trimmers and a powerful brushcutter, was a great help in these activities.

To some extent, the zoo is located in a forest area with many mature trees, there is a considerable amount of fallen leaves. The purchase of a very powerful backpack leaf blower was very helpful in removing the material. Our department also cleared any felled trees, sorting out any wood that can be used for construction purposes in the zoo or as firewood. The remaining wood waste was turned into wood chips which are then distributed around the zoo grounds, mainly for planting operations.

With the upcoming winter season, we move some of the outdoor furniture (benches and tables) to winter storage behind the scenes every year. After the spring frosts end, we return them to the zoo grounds. At the end of this year, we sanded and repainted some of the visitor benches and tables to make them ready for a pleasant sitting experience for the following season.

Every year we also collect thermophilic plants such as agaves and move them behind the scenes for winter. These are always reinstalled in the llama exhibits in the spring to create

an atmosphere mimicking the native range area of the two species. We also winter palms and other plants, which we also place around the grounds for the season. In 2022, we also focused more on the maintenance of green vegetation, i.e. performing rejuvenating and shaping cuts of shrubs and trees.

As part of the beautification and creation of a pleasant setting for the visitors, we prepared Easter decorations and added thematically appropriate props such as Easter eggs and whips, etc. to the flower chests; with the approaching Christmas period, we decorated Christmas trees and tried to create a Christmas atmosphere throughout the zoo with the help of decorated branches, etc.

In 2022, we also decided to start designing and producing new plant displays. This activity included the proper removal of weeds and pioneer species, followed by the shaping of the area with a large number of stones. This was followed by setting new plant species, everything made complete with mulch or decorative gravel or pebbles. New spaces were created in this way in places such as near the hyena, meerkat, giraffe and zebra exhibits, the mineral shop, the body of water near the tapir exhibit and the Australia aviary. We also started the transformation of Hokkaido Park into a Japanese-style garden. At the end of the year, new plantings were installed inside the reptile house. We also adapted the blue duiker exhibit as requested by the animal management department.

We were involved in removing the sediment from the black swan pond in the Australian enclosure. Our Department also provided lime logs for the making of sculptures. These beautiful works of art were created by students from the Jihlava Secondary School of Graphic Arts immediately in front of the visitors.

FOTOSOUTĚŽ „Z OČÍ DO OČÍ“ PHOTO COMPETITION: “EYE TO EYE”

Mgr. Simona Kubičková
vedoucí marketingového oddělení
Head of Marketing Dpt.

Zoo Jihlava uspořádala v roce 2022 opět fotosoutěž, která byla zaměřena na zvířata z naší zoo. Cílem bylo vyfotit zvířata v Zoo Jihlava a snímek musel souviset s tématem fotosoutěže. Do soutěže se mohli zapojit profesionálové i amatéři, podmínkou bylo pouze, aby fotka byla pořízená v naší zoo. Každý soutěžící mohl zaslat pouze jednu fotku. Soutěžilo se o zajímavé ceny ze Zoo Jihlava a od partnera soutěže firmy Nikon. Do naší fotosoutěže nám přišlo celkem 224 fotografií, které splnili podmínky soutěže. Ze všech fotografií vybrala odborná porota ve složení Vladislav Jiroušek, Filip Barták a Martin Maláč 20 nejlepších. Tento výběr jsme zveřejnili na Facebooku Zoo Jihlava, kde hlasováním (like), zvolili fanoušci zoo 3 fotografie.

Hlasování veřejnosti skončilo následovně:

1. místo **Valerie Krupicová** – 380 hlasů
2. místo **Pavλίna Krotká** – 232 hlasů
3. místo **Martin Adamec** – 225 hlasů

Vyhlásili jsme dále cenu poroty, která také volila 3 nejlepší fotografie:

1. místo **Martin Šíma**
2. místo **Petr Guth**
3. místo **Martin Adamec**

SUMMARY

Jihlava organized a photographer competition in 2022, which focused on animals from our zoo. The aim was to take a picture of a creature kept in the zoo; the picture was also required to be related to the theme of the competition. Both professionals and Sunday photographers were eligible to enrol; the only term was that the photo must have been taken on the Jihlava Zoo grounds and each entrant was permitted to submit only one picture. There were interesting prizes extended by Jihlava Zoo and Nikon, the grand partner of the competition.

We received a total of 224 photos that complied with the terms. Out of these, a jury of experts (Vladislav Jiroušek, Filip Barták and Martin Maláč) selected the top 20 pictures. We posted the selection on the zoo's Facebook page where our fans chose three photos by voting (giving their "likes").

The public vote results were as follows:

Valerie Krupicová – 380 votes

Pavλίna Krotká – 232 votes

Martin Adamec – 225 votes

We also announced the award of the members of the jury who also voted for the best three pictures.

Martin Šíma, Petr Guth, Martin Adamec.

Martin Adamec

Petr Guth

Martin Šíma

Valerie Krupicová

Pavλίna Krotká

Vydala Zoologická zahrada Jihlava, příspěvková organizace, 2023

Fotografie: Marek Dohnal (29, 37), Martin Hanzal (10, 11, 51), Pavla Jarošová (12, 14, 15), Aneta Kotoun (13, 14, 15, 16, 17), Michal Kratochvíl (44), Šárka Krčilová (38), Simona Kubičková (13, 24, 25, 27, 28, 39, 40, 49), Martin Maláč (34), Daniela Oberreiterová (2, 7, 9, 12, 24, 25, 27, 32, 36, 49), Zuzana Pařízková (27), Jindřich Pavelka (33), Michal Peterka (29), Klaus Rudloff (34, 42), Zuzana Šimková (41), Richard Viduna (19, 28, 29, 30, 31, 33, 43, 44, 45, 46), Petr Walter (51), Petr Zídek (23) a archiv zoo.

Grafika a DTP: Jan Morkus

Tisk: PROTISK Prchal s.r.o., Velké Meziříčí

Náklad: 500 ks

Texty neprošly jazykovou úpravou.

**ZOO
JIHLAVA**

**ZOOLOGICKÁ ZAHRAHA JIHLAVA,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

Březinovy sady 5642/10
586 01 Jihlava
Czech Republic
Tel: +420 565 596 999
E-mail: info@zoojihlava.cz

www.zoojihlava.cz